

حراسة التوحيد (للحرمين والجمعية)

Alla kelenbagatiya kərəsili

Alla kelenbagatiya kərəsili

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz

Dusukuna-siri pumanma ani min b'a səsə

Abdul Aziz ibn Baz

Cikan fələ

Dusukuna-siri tilennin ani ko min be a səsə

A walafila Lənnikelaba bolo

Min ye Abdul Aziz ibn Abdullah ibn Baz ye

Tano be Alla kelenpe ye, nema ni kisi be mogo kan Nabijuma gere te min kəfə, ani A ka so mogo wani A ka sohabaw.

O kəfə: Tuma min na ni dusukuna-siri puman kela silamaya dina aslu ye ani dina sinsin fen, ne k'a ye ko a nafa ka bon ka kuma kope ni kan, ani ka sebeli ke ani ka gafe lo walasa k'a walawala ani k'a nefə.

Wa a lənnin le ni sariya daliluw ye ka bo Kitabu ni Kira ka hadisa la: ko kewalew ni kumaw te se ka ne, walima ka mine, fo ni o bola dusukuna-siri sabatini na. Nga ni dusukuna-siri ma sabati, ola, kewalew ni kumaw minugu be bo ala, olugu be cen, inafə Alla kərotani k'a fo cogo min na:

{...وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ}

{...Ni mogo min bana limaniya ma, o tigi ka bara cəna, wa lahara fana, a bena ke bonebagaw cəma}"
[Suratu Al Maa-ida: 5].

Ani A ko :

﴿وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ 65﴾

{Cen na, An ye gundo siri ka taga I ma, ani minugu kɔna I ɲɛ, ko n'I ka dɔ fara Ne kan, I ya bara bɛɛ bena cen, ani I bena ke bɔnɛbagaw cɛma 65} [Suratu Al-Zumar 65].

Wa ayaw minw be ni kɔɔ sabati o ka ca. Alla ka gafe gweni ani A ka ciden kankelentigi ya sunna, nɛma ni kisi puman ye bɔ a Matigi yɔɔ ka ke a kan, o y'a yira ko dusukuna-siri puman lɔsenw ye ko wɔɔ ye, O ye: ka limaniya Alla ma, ani A ya melekew, ni A ya gafew ni A ya cidenw ni lon laban, ani latige a puman ni a juguman. Nin ko wɔɔ ye dusukuna-siri puman lɔsenw ye, Alla ya gafe darajama jigila ni minugu ye, ani Alla k'A ya ciden Muhamadu- Alla ka nɛma ni kisi b'a ma- ci ni min ye,

O laslu wɔɔɔ dalilu cama sabatila ka bɔ Kurana ni Hadisa sabatiniw kɔɔ, o misali dɔ ye nin ye:

A fɔbɔ: Daliluw ka bɔ Kurana kɔɔ; o dɔ ye: Alla min ye masaba ye ya kuma:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ...﴾

{Numanya te k'i ɲɛsin kɔɔn fan fɛ wala teleben fan fɛ, n'ga Numanya ye ka la Alla la, ani lon laban, ani melekew ani kitabu, ani nabipumaw ...} [Suratu Al Bakara: 177].

Ani Alla ya kuma saniya ni kɔɔta tigi:

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَكِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ...﴾

{Ciden limaniyala fen ma min jigila a ma ka bo a Matigi fe ani muminuwa fana limaniyala a ma. O bee limaniya la Alla ma, ani A ya melekew, ani A ya gafew, ani A ya cidenw, o b'a fo ko, an te danfara ke A ka cidenw si ce...} [Suratu Al Bakara: 285],

Ani Alla ya kuma saniya b'A ye:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ءَلِكُنَّ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ ءَلِكُنَّ الَّذِي أُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَكِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ ءَلْيَوْمَ ءَلْآخِرُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا 136﴾

{ Yaa alugu minugu limaniyala! a ye limaniya Alla ma ani A ya ciden ani Kitabu min A k'a lajigi A ya ciden kan ani Kitabu min A k'a lajigi ka kon. Wa ni mogo min kafiriyala Alla ma ani A ya melekew ani A ya kitabuwa ani A ya cidenw ani lon laban o tigi filila filila min ni kandaya ce ka jan136 } [Suratu An-Nisa: 136],

Ani Alla ya kuma, saniya b'A ye:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَءَلْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ 70﴾

{Yala i m'a lon ko Alla be sankolo kono fenwa ni dugukolo kono fenwa bee lon wa, o kowa be gafe kono, o ko ka ngo Alla ma kojugu 70} [Suratu Al-Haj 70].

A filanan: A daliluya kabo Sunna la; o la hadisa malanni min sabatila ni Muslim k'a lakali a ya sohihu kono, kabo muminuwa jemogo ya hadisa la Umar bin katab Alla ka dije a ma, ko melege Jibril

ka Nabijuma jininga- nema ni kisi b'A ma- ka bo limaniya ma, A ko a ma:

«الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ».

«Limaniya ye ka la Alla la, ani A ya melekew, ani A ya gafew, ani A ya cidenw, ani lon laban, ani latige a puma ni a juguma»¹. Hadisa dafa, Ani Shaykhuba fila y'o lakali - ni danfara dɔɔnin ye - ka bo Abu Hurayra ya hadisa la, Alla ka diɛ a ma.

A be ka bo nin lɔsen wɔɔɔɔ borofara la: fɛnw o fɛnw be wajibiya silama kan ka la ala, ani ka limaniya ama Alla ko la, ani lasegili lon ko la, ani ko dogonin gerew; ka bo fɛn na Alla ni A ya ciden ye minugu kofɔ nema ni kisi b'A ma.

O fɛn wɔɔɔɔw walawala ye nin nugu ye:

Laslu fɔɔɔ: ka limaniya Alla kɔɔɔtani ma

O be tali kɛ ko dɔw la, o dɔw ye: Ka limaniya ko Ale le ye Alla ye min ya Alla ya ye cɛn ye, min kakan ni bato ye wa fɛn si mankan ni bato ye Ale kɔ; sabu Ale le ye danfɛnw danbaga ye, ani pumankebaga o ye, ani o garizegebaga, ani o ya gundo ni o ya kenekan kow lɔnbaga, ani Ale le ye sebaga ye o kanlabatobagaw sara la ani ka ola kan sɔsɔ kɛ bagaw jangata.

¹ Muslim y'o lakali hadisa la min jate ye (8).

Alla ka adamadenw ni jinew dan nin batow le kɔson, ani A k'o yamari ala, inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min na:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ 56 مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا 57 إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ 58﴾

{Ne ma jinew ni adamadenw dan foy kɔson fɔɔ o ka ne bato (56)}

Ne te balo pini o fɛ, ani ne te a pini o fɛ o ka ne ladomini 57

Cɛn na, Alla le ye sɔnni masa ye, fanga tigi gɛlɛn ne 58} [Suratu Al-zariyat : 56-58].

Ani A ko :

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ 21 الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ 22﴾

{Yaa a lugu mɔgɔw a ye a Matigi bato, min k'a dan ani jona mɔgɔw, walasa a ye se ka Alla ɲesiranya sɔɔ 21

Ale min ka dugukolo fɛnsɛn a ye ani ka sankolo lɔ, ani ka sanji jigi ka bɔ san fɛ ka yiridenw falɛn n'a ye, k'o kɛ garizɛgɛ ye a ye, a kana sinanw kɛ Alla la k'a sɔɔ a b'a lɔn ko sinan t'Ala 22} [Suratu Al Bakara: 21-22].

Wa Alla ka cidenw ci ani ka gafew jigi: ka nin cɛn nin ɲɛfɔ, ani ka weleli kɛ ka taga ama, ani ka bagabagali kɛ ka bɔ fɛn ma min b'A sɔɔ, inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min na saniya b'A ye

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطُّغُوتَ...﴾

{Cen na An (Alla) ka ciden dɔ ci manton bɛɛ ma, k'a fɔ o ye ko: «A ye Alla bato, a y'a yere mabo Tɔgutu la...} [Suratu An-Nahl: 36].

Ani A ko :

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ 25﴾

{An (Alla) ma ciden si ci I ne, fɔɔ an ye gundo siri kana di ama ko tigi si tey fɔɔ Ne, ole kɔson, a ye Ne bato 25} [Suratu Al Anbiya: 25].

Ani Alla min ye masa ba ni fanga tigi ye, ko:

﴿الرَّ كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ 1 أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ 2﴾

{Alif laam raa. Nin ye Kitabu le ye min ayaw bila cogo jena ka sɔɔ k'o walawala, ka bɔ ko lon masa fe min ye lonni masa ye 1

{Ko a kana fen bato Alla kɔ, Ne ye bagabagali бага le ye a ye ani lanisɔndiya бага 2} [Suratu Huud: 1-2].

O bato nin cen ye: ka Alla saniya ni kɔɔta b'A ye kelenpe bato, k'A kerekere ni bato sugu bɛɛ ye A ka min pini A ya jɔnw fe; ka bɔ duwawu la, ani siranya ni jigiya ni seli ni sun ni kana tigeli ni layiru ni o jɔɔɔn na gerew bato suguyaw la, ni yeremajigi ye A ye, ani ka nege A ya sara la, ani siran A ya jangata ne, ani ni kanu dafani ye A ye, ani yeredɔɔɔyali A bonya ye.

Wa ni mɔɔɔ o mɔɔɔ miirila Kurana sanuman la: a b'a ye ko a fanba jigila nin lasili belebele ba nin le kan; inafɔ Alla kɔɔtani ya kuma:

«Alla ya hake jɔnw kan ye ko o y'A bato, ani o kana foy fara A kan»¹.

A fana be don limaniya la Alla ma : ka limaniya fen bee ma Alla ka min wajibiya A ya jɔnw kan, ani k'a faridaya o kan; inafɔ Silamaya losen loru kenemantaw.

Olugu ye: ka sereya ko tigi si tey ni Alla te, ani ko Muhamadu ye Alla ka ciden ye, ani ka seli lo, ani ka jaga bo, ani ka sunkalo sun, ani ka Alla ka bon sanuman heji ni a sira se kela mɔgo min ye, ani farida gere minw sariya sanuman nana ni olugu ye.

Nin losenw bee la nafama ani o bee la belebebeba ye: ka sereya ke ko tigi gere tey ni Alla te, ani ko Muhamadu ye Alla ka ciden ye, nin sereya nin koro ye: ka bato kerekereya Alla kelenpe ye, ani k'a gwenni ke fen bee la min te Alla ye, wa ole ye «Laa ilaha illa Alla» koro ye, a koro - inafɔ lonnikelaw k'a fo cogo min na, Alla ka hine ola: bato fen gere tey min be batola cen kan fo Alla, o kama: fen o fen min be batola ni Alla te - a kela adamaden ye walima meleke walima jine walima fen gere ye - o be batola wiya le kan, tigi min be batola cen kan o ye Alla kelen le ye, jɛɔgon t'A la, inafɔ Alla korotani ko cogo min na Saniya b'A ye:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ...﴾

¹ Bukhari y'o lakali hadisa la min jate ye (2856) ani Muslim hadisa la min jate ye (30).

{O le b'a yira ko Alla le ye cɛn masa ye, ani k'o be fɛn minw welela Alla kɔ, Ole ye fu ye...} [Suratu Al-Hajj 62].

Wa a jɛfɔli tɛmɛna, ko: Alla kɔrɔtani ka adamadenw ni jinɛw bɛɛ dan nin laslu sabatini nin le kɔson, ani A k'o yamaruya n'a ye, ani ka A ka cidenw ci n'a ye, ani ka A ka gafew jigi n'a ye; ola a be wajibiya jɔn kan a ye miri ola kɔsɛbɛ, ani k'a jatemine kɔsɛbɛ; walasa a ye bange a ye Silamaw fanba benan lɔnibaliya ba min na nin laslu nin ko la; fɔɔ o ka fɛn gɛrɛ bato ka fara Alla kan, ani k'A ya hake gweni di fɛn gɛrɛ ma, Alla le ye demɛbagaba ye.

Ani ka limaniya Alla ma saniya b'A ye o dɔ le ye, ka limaniya ko Ale le ye danfɛnw danbaga ye ani o ya kow labɛn бага, ani o ya kow latige бага n'A ya lɔnni ani A ya see ye i ko A b'a fɛ cogo min saniya b'A ye, ani ko Ale le ye dunya ni lahara masa ye ani danfɛnw bɛɛ tigi, Danbaga gɛrɛ tey ni Ale tɛ, tigi giɛrɛ tey ni Ale tɛ, Ani ko A ka cidenw ci, ani ka kitabuw jigi; walasa ka jɔnw ladilan, ani k'o wele ka taga fɛn ma o ya kisi n'o ya jɛn be min na dunya ni lahara, Ani Ale le ye saniya masa ye, jɛɔɔgon t'Ala o fɛn bɛɛ la, Alla kɔrɔtani ko:

{اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ 62}

{Alla le ye fɛn bɛɛ Danbaga ye, wa Ale le ye fɛn bɛɛ kɔrɔsibaga ye 62} [Suratu Al-Zumar 62].

Ani A ko :

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ 54﴾

{Cen na a Matigi ye Alla le ye, min ka sankolow ni dugukolo dan tele wɔɔɔɔ kɔɔɔ, ka sɔɔɔ ka sabati masasiginan kan. A be sufeyɔɔɔ datugu ni telefeyɔɔɔ ye, a be tugu a kɔ jona jona; tele ni kalo ni lolow koloni le ni A ya yamaruya ye, i toro malɔ, dannɪ ni yamaruya ye A ta ye. barika be Alla ye, danfen bæ tigi 54} [Suratu Al aaraaf: 54].

Ani min be sɔɔɔ limaniyala Alla ma fana o dɔ ye: ka limaniya A tɔɔɔ pumanw n'a mankutu kɔɔɔtaniw ma min nana A ya kitabuba kɔɔɔ, ani min sabatila ka bɔ A ya ciden kankelentigi fɛ, ni a ma kɛ yelemali ye walima a kɔɔɔ bɔli ye Ala, walima cogoya dili ye Ama, walima k'ani A ya danfenw bɔɔɔɔɔɔɔɔfɛya,

﴿...لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

{...Fɛn si t'A bɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ye, ani Ale le ye Mɛnibagaba ye ani Yelibagaba} [Suratu As-Shura: 11].

A be wajibiya o ye latɛmɛ inafɔ o nana cogo min na ni a ma kɛ cogoya dili ye oma, ka fara limaniya kan kɔɔɔ belebelew ma o be min yira, minugu ye Alla (saniya masa) ya mankutuw ye, ani a be wajibiya ka Alla kɔɔɔtani mankutu n'o ye cogoya la min be bɛn n'A ye, ni a ma kɛ n'A ya danfenw bɔɔɔɔɔɔɔɔɔfɛya ye A ya mankutuw la, inafɔ Alla

korotani ko cogo min: Ani Alla min ye masaba ni fanga tigi ye, ko

﴿فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ 74﴾

{A kana misaliw la Alla la, cen na Alla le b'a lon a lugu t'a lon 74} [Suratu An-Nahl: 74].

Nin ne ye: Sunna magow ni jama'a ya dusukuna-siri ye, ka bo Alla ya ciden (nema ni kisi b'A ma) ka sohabaw la, ani minugu tugula o ko ni pumanya ye; Alla togow ani a mankutuw la, ole ye min lakalila Imam: Abou Al-Hasan Al-Ach'ari (Alla ka hine ala) fe a ya gafe (kitabou) "Al-Makalat" konon ka bo Hadisa tigiw ani Sunna magow fe, ani a lakalila mago gerew fe ka bo lonnikelaw ni limaniyabagaw la.

Awza'i -Alla ka hine ala- ko: (Zuhuri ni Makhulu piningala Alla mankutu ayaw ko la, o fila ko: A y'a lateme inafu a nana cogo min na)¹.

Awza'i fana, Alla ka hine ala, ko: (An tun kela -k'a soru Tabiuna jama ka ca, an b'a fu ko Alla -saniya b'A ye be A ya masa-sigilan kan, ani an be limaniya mankutuw ma minugu nana Hadisa la)².

Al-Walid bin Muslim, Alla ka hine ala, ale fana ko: (Malik, ni Awuza'i, ni Laysu bin Sadi, ni Sufiyanu Sawuri, Alla ka hine o bee la, o piningala Hadisaw ko

¹ Al-Laalakaa'i y'o lakali Sharh Usul Al-i'itiqaad konu (735), ani Ibnu Abdul Barr Jaami' Al-'ilm wa Fadlihi konu (1801), n'ga hadisaw ko la Ayat As-Sifaat non na, a fu cogo ye ko: "A ye nin hadisaw lakali o nana cogo min na, ani a kana sosoli ke ola".

² Al-Bayhaqi y'o lakali Al-Asma wa As-Sifat konu (865), ani Ibn Taymiya k'a isinadi sabati Al-Hamawiya konu (p: 269), ani Az-Zahabi ko Al-Ardh konu (2/ 223) ko: a lakalilaw ye imamu sabatiniw ye.

la minugu nana Alla mankutuw kan, o bæe ko: a y'o lateme inafɔ o nana cogo min na, ni cogo-piningali tɛ)¹.

Wagati min na Rabiyyata bin Abi Abdraman - Maliki karamɔɔ, Alla ka hine be o fila kan - piningala sabatili ko la, a ko: (Sabatili te ko ye min ma lɔn, a cogoya yere yere te lɔn hakili fɛ, wa cila bola Alla le fɛ, laseli gweni be ciden ne ma, a centigiyali le be an nugu ma)², Tuma min fana Al imam-Malik, Alla ka hine a la, piningala o ko la, a ko: (Istiwa lɔnni le, a cogoya ma lɔn, ka limaniya a ma o ye wajibi ye, ani ka piningali kɛ a kan ye bida ye) O kɔfɛ a ko piningalikɛla ma: N t'i yela foy ye ni cɛɛ jugu tɛ! A ka yamaruya di k'ala bɔ kenɛma³. Nin kɔrɔ fana minɛna muminiw bamuso Ummu salama fɛ Alla ka diɲɛ ama⁴.

Limami Abu Abduramani Bin Mubarak (Alla ka hine ala) k'a fɔ ko: (An b'an tigi kɔrɔtani lɔn ko A be A ka sankolo sanfɛ, A ka masasigilan kan, A faranin be A ka danfenw la)⁵.

¹ Al-Lalaka'i y'o lakali Sharh Usul Al-I'tiqad kɔnɔ (930), ani Al-Bayhaqi Al-Asma wa As-Sifat kɔnɔ (955).

² Laalaka'i y'o lakali Sharh Usul al-I'tiqad la, hadisa la min jate ye (665), ani Bayhaqi Al-Asma' was-Sifat la hadisa la min jate ye (868).

³ Al-Laalaka'i y'o lakali Syarh Usul Al-I'tiqad kɔnɔ (664), ani Abu Nu'aym Hilyat Al-Awliya kɔnɔ (325/6), ani Al-Bayhaqi Al-Asma wa As-Sifat kɔnɔ (867).

⁴ Al-Muzaki ye a lakali Al-Muzakiyat kɔnɔ hadisa la min jate ye (29), ani Ibnu Batta Al-Ibanah kɔnɔ hadisa la min jate ye (120), ani Al-Laalaka'i Syarh Usul Al-I'tiqad kɔnɔ hadisa la min jate ye (663).

⁵ Darimi y'o lakali Ar-Raddu ala al-Jahmiya la (67), ani Bayhaqi Al-Asmaa was-Sifaat la (903).

Imamuw ya kumaw ka ca kosebe nin bonda nin na, o bee lase te se ka ke nin kalan nin sen fe. Mogo min b'a fe ka lonniya soro o caman na, o tigi ye Sunna lonnikelaw ya sebeliw file nin bonda nin na, inafu Abdulahi Imamu Ahmadu dence ka "As-Sunnah" kitabu, ani Imamu belebele Muhammad bin Khuzaymah ya "Alla kelenbagatiya" kitabu, ani Abu Al-Qasim Al-Laalka'i At-Tabari ya "As-Sunnah" kitabu, ani Abu Bakr bin Abi Asim ya "As-Sunnah" kitabu, ani sheykhul Islam Ibn Taymiya ya jabi Hama mogow ye. O ye jabi belebele ye min nafa ka ca, a ka -Alla ka hine ala- Sunna mogow ya dusukuna-siri lagweya a kono, ka o ya kuma cama lase a kono, ani sariya daliluw ni hakili daliluw minugu b'a yira ko Sunna mogow ya fota ye cen ye, ani k'o kekebagaw ya fota te cen ye.

O cogo kelen na a ya cikan min togo ye ko Tadmuriyya; a ka kuman jefo a kono kosebe, ani a ka Sunna mogow ya dusukuna-siri bange a kono ni sebeli ani hakili daliluw ye, ani ka jabi di sosolikelaw ma min be cen bange ani ka n'galon ben mogo ye min b'a file ka bo lonnikelaw la ni lapini juman ye ani cen lonni kanu. Sunna wal Jama'a mogow ya dusukuna-siri Alla togow ni A mankutuw la kuma lasurunya; o ye ko o ka fen sabati Alla korotani ye A ka min sabati A yere ye A ya kurana kono, walima A ya ciden Muhammadu (nema ni kisi b'A ma) k'a sabati A ye a ya Hadisa kono, sabatili la bonogonfeya te min na, ani o ka Alla korotani saniya ka bo a ya

danfenw bɔɔɔgonfeya ma saniya cogo la min yɔɔɔ
 ka jan ka bɔ A tɔɔɔw kɔɔɔ toli ma; o kɔson o kisila
 kuma ya ɔɔɔgon sɔsɔli ma, Ani o ka bara ke ni daliluw
 bɛɛ ye, k'o ke Alla ka bensema ye; sabu Alla -saniya
 b'A ye- ya kecogo dɔ le ye mɔɔɔw la min nugu ka cɛn
 mine A ka cidenw ci ni min ye, ani k'o seeko bɛɛ ke
 ola, ani k'o kɔɔɔɔɔɔɔɔɔ Alla kelen pe ye A jini na; ko
 A b'o lugu demɛ ka taga cɛn ma, ani k'o ya dalilu
 bange, inafɔ Alla kɔɔɔtani ko cogo min na:

{بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ...}

{Nga an be cɛn fili ngalon kan, n'o kela cɛn be
 nkalon tiɔɔɔn, i b'a sɔɔɔ a tununna...} [Suratu
 Al'anbia: 18].

Ani Alla kɔɔɔtani ko :

{وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا 33}

{Wa o tena na ni misali si ye I ma, fɔɔ An bena I
 ma ni cɛn ye, ani ɔɔɔɔli min kapi y'o ye 33} [Suratu
 Al Furkaan:33].

Nga ni mɔɔɔ min ka Sunna mɔɔɔw fɔɔɔɔɔɔɔɔɔ
 o ya dusukuna-siri la Alla tɔɔɔw n'a mankutuw la; o
 tigi be ben jagoyala sebeli ni hakili daliluw
 fɔɔɔɔɔɔɔɔɔ la; k'a fara fɔɔɔɔɔɔɔɔɔ gweni kan
 fen bɛɛ lajɛni na, a be min sabati ani a be min gwen.
 Alhafizu Ibnu kesir - Alla ka hine ala - ka kuma
 puman do fɔ a ya tafisiri lonnin kɔɔɔ nin ko nin kan,
 o kela tuma min a kumana Alla ya kuma kan, Alla
 min ye masaba ni fanga tigi ye:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ...﴾

{Cen na a Matigi ye Alla le ye, min ka sankolow ni dugukolo dan tele wɔɔɔɔ kɔɔɔ, ka sɔɔɔ ka sabati masasigilan kan...} [Suratu Al Aaraaf: 54].

a ka kan k'a fɔ nin yɔɔɔ la a ka nafa bonya kɔson; a ko (Alla ka hine ala) a ka kuma ye:

"(kuma caman ne be mɔɔɔw fɛ nin yɔɔɔ nin na, nin te o jɛfɔ yɔɔɔ ye, n'ga an nugu be mɔɔɔɔ puman temeninw ya sira le tagama nin yɔɔɔ la: Malik, ni Awuzayi, ni Sawuri, ni Layisi Saadi dence, ni Shafi'i, ni Ahamadu Hanbali dence, ni Isihaka Rahawayhi dence, ani silamaw ka jemɔɔɔ gerew minugu te olugu ye, folɔ ni sisan, o min ye: k'o lateme inafɔ o nana cogo min na, k'a sɔɔɔ ni cogo yirali tɛ, ani misaliya tɛ, ani nankarili tɛ. wa kɔɔɔ min be folɔ ka na (Al mushabiha) misalibagaw hakili la, o gwen nin be ka bɔ Alla ma; sabu fen si bɔni te Alla fɛ A ya danfenw la ani "

﴿...لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾,

{...Fen si t'A bɔɔɔɔɔɔɔ ye, wa Ale le ye Menibagaba ye ani Yelibagaba}. [Suratu Al-Shura: 11]. Nga ko be inafɔ imamuw k'a fɔ cogo min, -olugu dɔ ye Nu'aym bin Hammad Al-Khuza'i ye, Bukhari karamɔɔɔ, a ko: (ni mɔɔɔ min ka Alla bɔɔɔɔɔɔɔɔfeya ni A ya danfenw ye o tigi kafiriyala, wa ni mɔɔɔ min ka fen dɔ nankari Alla k'a yere mankututu ni min ye, o

tigi fana kafiriyala)¹, Bɔɔɔgonfeya te fɛn na Alla k'a yere mankutu ni min ye, walima A ya ciden k'a mankutu ni min ye. Ola; ni mɔɔɔ min ka fɛn sabati Alla Kɔɔɔtani ye, ka bɔ fɛn na min nana Aya gweninw ani Hadisa sabatiniw kɔɔɔ; cogoya la min ka kan ni Alla bonya ye, ka nagasiliw gwen ka bɔ Alla Kɔɔɔtani ma; cɛn na, o tigi ka kanda sira minɛ². Ibin Kasiri (Alla ka hine ala) ya kuma ban na.

A be don limaniya la Alla ma fana: ka dusukunlasiri kɛ ko limaniya ye kuma ani bara le ye, dɔ be fara a kan ni Alla bato ye ani dɔ be bɔ a la ni Alla sɔsɔ ye, ani ko a te daga ka silama si kafiriyala Alla sɔsɔ dɔ sababu la minugu ma se filankafoya ni kafiriyala ma; inafɔ jenɛya, ani sonyali, ani riba domuni, ani fɛn minni min be mɔɔɔ bɔ a hakili kan, ani bangebaw sɔsɔli, ani jurumu belebele tɔw ni a ma o kɛ halala ye, Alla ya kuma kɔson kɔɔɔta ni saniya b'A ye.

{إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ...}

{Cɛn na A lɔn ko Alla te yafa ko jɔn ye fɛn si fara a kan ,n'ga a be yafa fɛn ma min te filankafoya ye mɔɔɔ ye min k'a diya...} [Suratu An-Nisa' : 48]. Ani fɛn kɔson min sabati la Hadisa sabatinibaw kɔɔɔ ka bɔ Alla ka ciden fɛ nema ni kisi b'A ma, o dɔ ye A ka kuma ye:

¹ Az-Zahabi y'o lakali Al-Uluw kɔɔɔ (464), ani Al-Albani ko Muxtasar Al-Uluw kɔɔɔ (p: 184): nin ye isnadu sabatinin ye, a lakalilaw ye mɔɔɔ sabatiniw ye hadisa la.

² Tafsir Ibn Kethir (427•426/3).

«إِنَّ اللَّهَ يُخْرِجُ مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ».

«cen na, limaniya fitini be mɔɔ min dusukun na, Alla bena o tigi bɔ tasuma kɔɔ»¹.

Laslu filanan: ka limaniya melekew ma,

Ko fila be o kɔɔ: Fɛn fɔɔ: ka limaniya melekew ma foroba bolo ma; o ye ka limaniya ko melekew be Alla bolo, a k'o dan a bato kama, ani a k'o mankutu k'o ye:

﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ 26 لَا يَسْتَفِئُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ 27 يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَنْصِفُونَ إِلَّا لِمَنْ أَرَادَ نَصْلَ وَهُمْ مِنْ حَسَنَةٍ مُّشْفِقُونَ﴾ (28)

{Kafiriw ko: hine masa ka den sɔnmine. Saniya b'A ye! O kuma toy, Melekew ye jɔn baw le ye 26

O te kouma ka kɔn Alla ya kouma je, ani o be bara ke ni A ya yamaruya le ye 27

A b'o jɛfekow n'o kɔfekow lɔn, ani o te mɔɔ soronadon fɔɔ A sɔnna mɔɔ min ye, wa o ye siranyabagaw ye Alla jɛsiranya fɛ 28} [Suratu Al anbiya 26-28].

Wa o suguya ka sha; o dɔw ye arshi tali kalifala minugu ma, ani o dɔw ye Alijine ani Tasuma kɔɔsibagaw ye, ani o dɔw ye jɔnw ka kɛwalew marali kalifala minugu ma. A filanan: ka limaniya melekew ma kelen-kelen boloma; o ye an ye limaniya Alla ani A ka ciden ka minugu tɔɔ fɔ ola; Inafɔ jibrila wahyu kalifala min ma, ani Mika'ila

¹ Bukhari y'o lakali hadisa la min jate ye (22), ka bɔ Abu Sa'id Al-Khudri ya hadisa la Alla ka diɛe a ma

sanji kalifala min ma, ani Maliki min ye tasuma korosibaga ye, ani Israfila buru fiyeli kalifala min ma. I ko o lakali nana hadisa sabatiniw kono cogo min na, o do ye: min sabatila Sahihu kono, a minena Aisha fe, Alla ka dipe a ma, ko Nabipuma, nema ni kisi b'A ma, ko:

«خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ، وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ، وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُمْ»

"(Melekew dan na ka bo noro la, jinew dan na ka bo tasuma mene la, Adama dan na ka bo fen na min nefola a ye)"¹ Muslim y'o lakali a ya Sahih kono.

Laslu sabanan: Ka limaniya gafew (kitabuw) ma, o be tali ke fana ko fila la:

Ko folo: ka limaniya gafew ma foroba bolo ma; o ye ko Alla ka gafew jigi A ya nabipumaw n'a ya kiraw kan; k'a ya hake nefe, ani ka weleli ke ka taga a ma, inafe Alla korotani k'a fo cogo min na:

{لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ...}

{Cen na, An ka An ya cidenw ci ni dalilu gweninw ye, ani An ka kitabu ni sumanikelan jigi o fe, walasa adamadenw ka tileniya sabati...} [Suratu Al-Hadid: 25]. Ani Alla korotani ko :

{كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ...}

¹ Muslim y'o lakali hadisa la min jate ye (2996), ka bo Aisha ya hadisa la, Alla ka dipe a ma.

{Adamadenw tun ye manton kelen ye, Alla ka kiraw ci, minw be kibaro dumanw ni bagabagali lase mɔɔw ma, ka Kitabu jigi o fɛ ni cɛn ye; walasa a ye kiti kɛ adamadenw cɛ fɛn na o ka ɲɔgon sɔsɔ min na...} [Suratu Al Bakara: 213].

Ko filanan: Ka limaniya gafew ma faranfasiya sira fɛ; o ye ko an ye limaniya Alla ye minw tɔɔ fɔ ola; inafɔ Tawrata, ani Injiili, ani Zaburu, ani Kurana, ani an ye la ala ko Kurana le ye o bɛɛ la fisaman ye, ani o laban, ani o kɔlɔsibaga, ani o cɛntigiyabaga, ani ko ale le wajibiyala manton bɛɛ kan ka tugu a kɔ ani ka kiti kɛ n'a ye; ka fara sunna sabatiniw kan minugu bɔla Alla ya ciden fɛ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma; sabu Alla -saniya b'A ye- ka ciden Muhamadu ci, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, k'A kɛ cidenye kana jinɛw ni mɔɔw bɛɛ ma, ani A ka nin Kurana jigi A kan; walasa A ye kiti kɛ n'a ye o cɛ, ani A k'a kɛ keneya ye fɛnw ma minugu be disiw kɔnɔ, ani ɲɛɔlikela ye fɛn bɛɛ la, ani kandaya ni hine ye limaniya bagaw ye, inafɔ Alla ko cogo min na saniya b'A ye:

{وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مَبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ 155}

{Wa nin ye kitabu barikaman ye an ye min jigi, ola; a ye tugu a kɔ ani a ye siran walasa a be hine sɔsɔ 155} [Suratu Al-An'am: 155]. ani Alla ko saniya be A ye:

{...وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ}

{...Wa An (Alla) ye kitabu jigi kana I ma, k'a ke ɲɛfɔlikɛla ye fɛn bɛɛ la, ani kandaya, ani hinɛ, ani kibarɔ duman silamaw ye} [Suratu An Nahl: 89].

Ani Alla korɔtani ko:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ (158)

{A fɔ ko: «Yaa alugu adamadenw, cɛn na, Ne ye Alla ya ciden ye a bɛɛ ma, sankolow ni dugukolo masaya be min bolo; tigi gere tey fɔɔ Ale, Ale le be ɲɛnemanya di, ka saya fana ke, ola, a ye la Alla n'A ka ciden la, Nabijuma min te sɛbɛ den kalan, min lala Alla la n'a ya kumaw la, a ye tugu A kɔ, o sabula a be kanda }. [Suratu Aaraf: 158]. Wa aya caman bey min be nin kuma fɔ.

Laslu naninan: Limaniya cidenw ma

Ko fila fana be o kɔnɔ: Ko fɔlɔ: Limaniya cidenw ma foroba bolo ma; wa o ye ko an ye limaniya ko Alla -saniya b'A ye- ka cidenw ci A ya jɔnw ma ka bɔ o yerɛw cɛma, k'o ke kibarɔ duman fɔbagaw ni bagabagali ke bagaw ye, ani weleli ke bagaw ka taga cɛn ma; ni mɔgɔ min sɔnna oma, o tigi ye herɛ sɔrɔ, wa ni min murutila oma, o tigi ta ye bɔnɛ ni nimisa ye, wa o laban ani o bɛɛ la fisamanti ye an ka Kira Muhamadu, Abudulayi dence ye Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, inafɔ Alla ko cogo min na saniya b'A ye:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطُّغُوتَ...﴾

{Cɛn na An (Alla) ka ciden dɔ ci manton bɛɛ ma, k'a fɔ o ye ko: «A ye Alla bato, a y'a yɛɛ mabɔ Tɔgutu la...} [Suratu An Nahli: 36]. Ani Alla kɔrɔtani ko :

{رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ...}

{Cidenw, minw be kibaro dumanw ni bagabagali lase mɔgɔw ma, walasa adamadenw kana daliluya foyi sɔrɔ cidenw cini kɔfɛ...} [Suratu An Nisaa: 165]. Ani Alla kɔrɔtani ko :

{مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ...}

{Muhamadu te a si face ye, n'ga Alla ya ciden ne ani Nabipumaw laban...} [Suratu Al Ahzaab: 40].

A filanan: Ka limaniya cidenw ma kelen-kelen boloma; wa o ye ka limaniya kelen-kelen boloma Alla ye minugu tɔgɔ fɔ ola, walima minugu tɔgɔ fɔli sabatila Alla ya ciden fɛ, Alla ka nema ni kisi b'A ma; inafɔ: Nuhu, ni Hudu, ni Solihu, ni Ibrahima, ani tɔw, Alla ka nema ni kisi b'O bɛɛ ma, ani O somɔgɔw ani O tugubagaw.

Laslu lorunan: Ka limaniya lon laban ma

O kɔnɔkow ye :

Ka limaniya ko bɛɛ ma Alla ni A ya ciden -nema ni kisi b'A ma- ka kibaruya di minugu la, ka bɔ fɛnw la minugu be ke saya kɔfɛ; inafɔ kaburu kɔnɔ fitina, ani a jangata, ani a herɛ, ani minugu be ke Kiyama lon na inafɔ siranyaw, ani geleyaw, ani sirati, ani mizani, ani jatebɔ, ani sara, ani gafew jɛnsenni mɔgɔw cɛ; ola; mɔgɔ dɔ bena a ya gafe mine a

kininbolo la, ani mɔɔɔ do bena a ya gafe mine a numanbolo la, walima a kɔfe.

A be don o kɔɔ fana: ka limaniya an ya ciden Muhamadu ya kɔɔ ma mɔɔɔw bena min mi, ani ka limaniya Aljine ni Jahanama ma, ani ko limaniyabagaw bena o Matigi Alla ye, ani A bena kuma o fe, ani ko gere minugu nana Kurana saniman kɔɔ ani Sunna sabatinin kɔɔ ka bɔ Alla ka ciden fe; ola, a ye wajibi ye jɔn ma ka limaniya o bee ma, ani k'o centigiya Alla ni A ya ciden k'a jefo cogo min na.

Laslu wɔɔɔnan: ka limaniya latige ma

Ani limaniya o ma, o be tali ke ko nani la:

Ko fɔɔ: ka limaniya ko Alla subahana wa taala b'a lɔn min kela, min bena ke, ani A b'a ya jɔnw cogoyaw lɔn, ani o garizegew, ani o shiw hake ani o ya kewalew, ani o n'a jɔgonna o ya kow la, o kow foy te dogo Alla subahana wa taala ma, inafɔ A ko cogo min na saniya b'A ye:

{...وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ}

{...a ya lɔn ko Alla be fen bee lɔn} [Suratu Al Bakara: 231]. Ani Alla min ye masaba ni fanga tigi ye ko:

{...لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا}

{...walasa a ya lɔn ko Alla see be fen bee la, ani ko Alla ya lɔnni be fen bee lamini} [Suratu At tɔlak : 12].

A filanan: O ye ka limaniya ko Alla ka fen bee sebe A ka minugu latige; inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min:

﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ 4﴾

{An k'a lɔn dugukolo be min bɔ ola, wa gafe latangabaga be An fɛ 4} [Suratu Qaaf: 4]. Ani Alla kɔrɔtani ko :

﴿...وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ﴾

{...wa An ka fɛn bɛɛ jate kitabu gwenin kɔɔɔ} [Suratu Yaasin : 12]. Ani Alla kɔrɔtani ko:

﴿أَلَمْ نَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ 70﴾

{I te a lɔn ko Alla be sankolo kɔɔɔ fɛnw bɛɛ lɔn ani dugukolo kɔɔɔ fɛnw, o kow be gafe kɔɔɔ, o ko ka nɔɔɔ Alla ma 70} [Suratu Al-Hajj 70].

A sabanan: O ye limaniya ye Alla kɔrɔtani sago ma min be kɛ, min k'A diya ole be kɛ, min m'A diya o te kɛ, i ko Alla kɔrɔtani k'a fɔ cogo min:

﴿...إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾

{...Cɛn na Alla be fɛn kɛ min k'A diya} [Suratu Al-Hajj 18]. Ani Alla min ye masaba ni fanga tigi ye ko:

﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ 82﴾

{A ya yamaruya te fɛn si ye n'a ka fɛn lapini, fɔɔ k'a fɔ a ma ko: kɛ, a be kɛ o yɔɔɔ nin la 82} [Suratu Yaasin: 82]. ani Alla ko saniya be A ye:

﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ 29﴾

{a te fɛn si lapini fɔɔ Alla dipɛna min ma; Alla dunya bɛɛ tigi 29} [Suratu At takwiir: 29].

Naninan: ka limaniya ko Alla kɔrɔtani le ka danfenw bɛɛ dan; Danbaga gɛrɛ tɛy ni Ale tɛ, Matigi gɛrɛ tɛy ni Ale tɛ; inafɔ Ale min saniya b'A ye ko:

﴿اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ {62}

{Alla le ye fɛn bɛɛ Danbaga ye, wa Ale le ye fɛn bɛɛ kɔrɔsibaga ye 62} [Suratu Al-Zumar 62]. Ani A kɔrɔtani ko :

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا اللَّهَ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ﴾ {3}

{Yaa a lugu mɔgɔw! a ye hakili to Alla ya nɛmaw la a kan. Yala danbaga gɛrɛ bey ni Alla tɛ min b'a garijɛgɛ ka bɔ sankolo ni dugukolo la? Tigi gɛrɛ tɛy ni Ale tɛ. A be jɛngɛla A bato ma mun na? 3} [Suratu Faathur: 3].

Limaniya latigɛ ma: o be tali kɛ ka limaniya nin ko nani ma, inafɔ o ye Sunna wal Jama'a mɔgɔw ya dusukuna-siri ye cogo min; o be mɔgɔw fonkɔɔgɔnya minugu k'o nankari ka bɔ Bida mɔgɔw la.

Ani kow nafama minugu be Sunna mɔgɔw ya dusukuna-siri la, o dɔ ye: kanu Alla kɔson ani kɔniya Alla kɔson, ka mɔgɔ kɛ i jin ye Alla kɔson ani ka juguya Alla kɔson, ole ye: dakan-dili ani konyali dusukuna-siri ye, ani o be ka bɔ limaniya la Alla kɔrɔtani ma.

Mumini be muminiw kanu ani k'o dɛmɛ, a be kafiriw kɔniya ani k'o kɛ a juguw ye, wa nin manton muminiw jɛmɔgɔw ye Alla ya Ciden ya schabaw ye,

Alla ya nēma ni kisi b'A ma, -inafo a sabatinin be Sunna wal Jama'a mōgōw fe cogo min na-; olugu b'o kanu ani k'o demē, ani o be la ala ko olugu ye mōgō pumanw ye ani mōgō fisamantiw Nabipumanw kōfē, Nabipuma ya kuma kōson, Alla ya nēma ni kisi b'A ma:

«خَيْرُ الْقُرُونِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ»

«jama (siyēcli) bēē la fisaman ye Ne ya jama ye, o kōfē min be tugu ola, o kōfē min be tugu ola»¹ Ben kela o Hadisa sabati kan,

Ani o b'a ye k'o bēē la fisamanti ye: Abu Bakri Al-Siddiq, o kōfē, Umar Al-Faruq, o kōfē, Usman Zunnurayn, o kōfē, Ali Al-Murtada, Alla ka dijē o bēē lajēni ma, o kōfē, mōgō tan tōw, o kōfē, schaba tōw, Alla ka dijē o bēē lajēni ma, ani o b'o da minē ka bō sōsōliw la minw kela o ni jōgon cē- o kōrō ye: schabaw cē-, ani o b'a ye k'o kela jijabagaw le ye o ko la, min benna seen ma, sara fila b'o ye, wa min filila, sara kelen b'o ye.

O be Alla ya Ciden ya so kōnō mōgōw kanu, Alla ka nēma ni kisi b'A ma, minugu limaniyala Ama, ani o b'o kē o niinw ye, ani o be Alla ya Ciden ya furumusow kē o niinw ye -Alla ka nēma ni kisi b'A malimaniya jōnw bamusow, ani o be Alla ya dijē jini o bēē ye. Ani o b'o yōrō majanya Rawafidu ya sira ma, minugu ye Alla ya Ciden -Alla ka nēma ni kisi b'A

¹ Bukhari y'o lakali hadisa la min jate ye (3651) ani Muslim hadisa la min jate ye (2533), ka bō Abdullahi bin Mas'ud ya hadisa la Alla ka dijē a ma.

ma- ya sohabaw koniya ani k'o neni, ani ka damateme ke A ya so kono mogow ya ko la, ani ka o korota ka teme o loyoro kan Alla ba ka min di o ma, inafu o k'o yoro majanya Nawasibiw ya sira la cogo min na, minugu ka A ya so kono mogow toro kuma walima kewale la.

O masala minugu folo an fe: o bee be don dusukuna-siri puman na, Alla ka A ya ciden Muhamadu ci ni min ye nema ni kisi b'A ma, ole ye dusukuna-siri ye mogow ka kan ka la min na, ka tugu a ko, ka telen a kan, ani k'i yere tanga fen bee ma min te ben n'a ye, ole ye jamakulu kisini ya dusukuna-siri ye, minugu ye Sunna ani jama mogow ye, Nabipuma ko minugu ya ko la nema ni kisi b'A ma:

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَذَلِكَ»،

«Jenkulu do bena to Ne ya manton ce ka sabati cen kan, mogow min k'o labila o te se k'o toro, faw Alla ya yamaruya bena, k'a soro o b'o cogo la»¹, a nana lakali do la:

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الْحَقِّ مَنُصُورَةً»،

«Jenkulu do bena dume cen kan ka bo ne ya manton na, Alla b'o dume»², Ciden ko fana nema ni kisi b'A ye:

¹ Muslim y'o lakali hadisa la min jate ye (1920), ka boThawban ya hadisa la Alla ka dije a ma.

² Ibnu Maajah y'o lakali hadisa la min jate ye (3952), Thawban ya hadisa la Alla ka dije a ma, ani Ibnu Hibban ye a sabati hadisa la min jate ye (6714), ani Al-Hakim hadisa la min jate ye (8653).

«افْتَرَقَتِ الْيَهُودُ عَلَى إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَافْتَرَقَتِ النَّصَارَى عَلَى اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَسَفَّتْ رُوحُ هَذِهِ الْأُمَّةِ عَلَى ثَلَاثِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا وَاحِدَةً فَقَالَ الصَّحَابَةُ: مَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي»

«Yahudiya tilanna ka taga jamakulu biwolonfila ani kelen, Nasaraw tilanna ka taga jamakulu biwolonfila ani fila, wa manton nin bena tilan ka taga jamakulu biwolonfila ni saba, o bee bena don Jahanama kono fwa jamakulu kelen. Sahabaw ko: olugu ye jon nugu le ye Alla Cila? Cila ko: mogo min kela fen kan Ne ani na Sahabaw be min kan»¹

Dusukuna-siriw minugu be fon Dusukuna-siri puman ko

Minugu ka sira bila ka bo nin Dusukuna-siri ma ani Minugu be taga a fonkɔɔgonya kan; olugu ye suguya caman ye; o dow ye: Minugu be bato ke boliw la, ani jow, ani melekew, ani waliyuw, ani jinew, ani yiriw, ani farakolow, ani o ɔɔgonnaw. Olugu ma son cidenw ya wele ma, n'ga o k'i ban ola, ani k'o kele, inafɔ Kurayshiw ani Arabu suguyaw k'a ke cogo min na ni an ya ciden Muhamadu ye Alla ka nema ni kisi b'A kan; o tun be pinini ke o ya batofenw fe hajuw jenenboli la, ani banabagatow keneyali, ani deme pini ka see soro juguw kan. O tun be joli bon o ye ani ka layiru ta o ye. Tuma min na

¹ Tirmizhi y'o lakali hadisa la min jate ye (2641), ka bo Abdullahi Ibnu Amru ya hadisa la, Alla ka dije a ma, ani Munawi ko Fayidul Kadir kono (5/347): "Abdurahman Ibnu Ziyad Al-Ifiriki be a kono, Zahabi ko: o k'a ke Do'ifu ye", ani Albani k'a ke Sohuhu ye Sohuhul Jami'i kono hadisa la min jate ye (5343)."

ciden -Alla ka nema ni kisi b'A kan- ka nankari ke o kan o kow la ani k'o yamari k'o ye bato kerekere Alla kelenpe ye, o kabakoyala ola, ani ka ban ala, o ko:

(أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَحْدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ 5)

{Yala A ka bato fenw ke tigi kelen ye wa? Nin ye kabako ye de 5 } [Suratu Sood: 5].

A tola - Alla ka nema ni kisi b'A ma- k'o wele ka taga Alla ma, k'o lasiran filankafoya ne, ani ka fen lakika nefo o ye o be weleli kela ka taga min ma; fo Alla ka mogow kanda o ce min kanda la, o kofe o don na Alla ya dina la jamakulu jamakulu. Ola; Alla ya dina ka fanga soro dinaw bee kan weleli tuguni jogonna nin jihadi jan kofe, min kela Alla ya ciden fe - Alla ka nema ni kisi b'A ma- ani A ya shabaw -Alla ka dipe o bee ma- ani minugu tugula o ko numanya keli la. O kofe, kow yelemana, ani lonnibaliya giriya la mogow fanba kan; o fanba segina jahiliya dine la ni danateme ye kiraw ni waliyuw la, k'o wele ani ka deme jini o fe geleya wagati la, ani filankafoya suguya gerew, o ma "La ilaha illa Alla" koron; inafu Arabuw ya kafiriw k'a koron cogo min na, an be deme jini Alla le fe.

Nin filankafoya ni ma dabila ka jensen mogow cema fo ka se an ya nin wagati nin ma; lonnibaliya caya kason ani wagati janya ka bo Nabinumaya wagati la.

Wa kofe mogow ya shubuha ye folo mogow ya shubuha le ye, o ye o ya kuma le ye:

{...هُوَ لَا يَشْفَعُنَا عِنْدَ اللَّهِ...}

{...Ninugu ye an ya soronalidon bagaw ye Alla fε...} [Suratu Yunus: 18] ‘Ani o ya kuma:

{...مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى...}

{...An te o bato foy kɔson fɔɔ o ye an surunya Alla la koseβε...} [Suratu Az Zumar: 3] Alla ye ni shubuha tiƚε, k'a ƚεfɔ ko mɔɔɔ o mɔɔɔ ka fen gere bato min te Ale ye, o kela fen o fen ye, o tigi ka filankafoya ke Ala ani a kafiriya la, inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min:

{وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هُوَ لَا يَشْفَعُنَا عِنْدَ اللَّهِ...}

{O be fenw bato Alla kɔ, minugu te se ka tɔrɔ lase o ma walima ka nafa ke o ye, ani o b'a fɔ ko: Olugu ye an ya soronalidon bagaw ye Alla fε...} [Suratu Yunus: 18]. Alla k'o jabi, saniya b'A ye, n'a ya kuma ye:

{قُلْ أَتَنْتَبِهُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ18}

{A fɔ ko: yala a be Alla kibaruya fen na wa A te min lɔn sankolow la walima dugukolo kan? Saniya b'A ye ani A kɔrɔtani le ka bɔ fen bεε ma o be minugu farala A kan18} [Suratu Yunus: 18].

Alla kɔrɔtani k'a bange aya nin la ko: ka fen gere bato Alla kɔ, inafɔ Nabijumaw walima waliyuw walima fen gerεw, o ye Filankafoya belebele ye, hali ni a kebagaw k'a wele tɔɔɔ gerεw la min te Filankafoya ye, Alla kɔrɔtani ko:

{...وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى...}

{...Ani minugu ka fen gerew ke tigiw ye Ale ko, (o b'a fo ko): an t'o bato la foy kɔson fɔɔ o ye an masurunya Alla la surunyali kojugu la...} [Suratu Az Zumar: 3]. O kɔfe Alla kɔɔtani k'o jabi n'a ya kuma ye ko:

{...إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ}

{...cen na Alla be kiti tige o ni ɲogon ce fen na o be fonkɔɲogonya la min na, cen na Alla te mɔgo kanda min ye ngalontigelaba ni kafiriba ye } [Suratu Az Zumar: 3].

A k'a yira ni nin kuma ye -saniya b'A ye- ko o ke k'A ɲogon gere bato ni duwawu ye, ani siranya, ani jigiya, ani o ɲogonaw; o ye kafiriya ye Ama saniya b'A ye, ani A k'o ke ngalontigeya o ya kuma fɔtaw la: k'o ya tigiw b'o gwere Ale la.

Kafiriya dusukuna-siriw minugu be dusukuna-siri puman sɔsɔ ani cidenw nana ni fen min ye -nema ni kisi b'o ma- o dɔ ye: Alla ko nankari bagaw ya dusukuna-siri ye nin wagati nin na, ka bɔ Marikisi ni Lenini kɔmɔgow la, ani mɔgo gerew minugu be weleli ke ka taga Alla ko nankarili ni kafiriya ma, hali n'o k'o tɔgo la ko ishtirakiya, walima shuyu'iya, walima ba'asiya, walima tɔgo gerew, nin Alla ko nankari bagaw ya laslu dɔ ye ko: tigi si tey , ani ɲenemaya ye bolola fenw ne ye.

Ani o ya lasluw dɔ ye: ka ban su-kunun ma, ani ka ban Alijine ni jahanama ma, ani ka kafiriya dinaw bee ma. Ni mɔgo o mɔgo ka fileli ke o ya gafew la ani

ka fen kalan o be min kan, o tigi b'o lon dengeneya la. Sika t'ala ko dusukuna-siri nin be sankolo dinaw bee soso, ani a b'a tigiw lase laban ko juguman ma duniya ani lon Laban na.

Dusukuna-siri minugu be cen fonkɔɔgonya o do ye : sufi daw be lala min na ko mɔɔɔ daw minugu o b'o wele ko waliyuw be fara Alla kan latige la, ani o be dunya kow mara, o b'o wele ko Aktɔbuw, ani Awutadu, ani Agwasuw, ani tɔɔɔ gerew o ka minugu la o ya batofenw la. Nin ye filankafoya le ye Alla ya baraw la, wa filankafoya bee la juguman do le Alla kɔɔɔtani la.

Wa ni mɔɔɔ min miirila jahiliya mɔɔɔw ya filankafoya la, ani k'a suma ni filankafoya ye min jensenni be kɔfemɔɔɔw ce; a b'a sɔɔɔ ko kɔfemɔɔɔw ya filankafoya le ka bon ani a ka jugu, o nɔfɔli file nin ye: Arabu kafiriw Jahiliya wagati la, o danfarala ni ko fila ye : A fɔɔɔ: ko o tun te fen si jen n'Alla ye danni la, n'ga o ya filankafoya tun be bato le la; sabu o tun sɔɔɔna a ma ko Alla kɔɔɔtani kelenpe le ye Danbaga ye, inafɔ a ko cogo min na saniya ni kɔɔɔta b'A ye:

﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مِّنْ خَلْقِهِمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ...﴾

{N'i k'o jininga ko jon ne ka o dan, o bena a fo ko «Alla»...} [Suratu Al Zukhruf: 87]. Ani Alla kɔɔɔtani ko:

﴿قُلْ مَنْ يَّرِزُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾
تَقُونَ 31

{A fɔ ko: ʒɔn ne b'a garijɛɛ ka bɔ sankolo ni dugukolo la? Walima ʒɔn ne ye mɛnni ni yeli marabaga ye? Ani ʒɔn ne be ʒɛnɛman bɔ su la, ka su bɔ ʒɛnɛman la, ani ʒɔn ne be ko bɛɛ latigɛ? O bena a fɔ ko: «Alla». A fɔ ko: «yala a te siran a ya jangata ʒɛ wa?» 31} [Suratu Yunus: 31]. Wa ayaw ka ca nin ko la kɔsɛɛ.

Ko filanan: k'o ya filankafoya bato la tun te tuma bɛɛ ye, n'ga a tun be kɛ hɛrɛ wagati le la, n'ga tɔɔya wagati la, o tun be bato saniya Alla kelenpe ye, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min:

{فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ 65}

{Ni o yeɛɛla kurun kɔɔ, o be Alla dali ka dina gweya a kelen pe ye, n'ga ni a k'o lakisi ka taga n'o ye gwɛ kan, i b'a sɔɔ o be dɔ fara la A kan 65} [Suratu Al Ankabut: 65].

Nga min ye filankafoya labanw ye, o lugu ka dɔ fara fɔɔw kan fan fila fɛ: Fan fɔɔ: o dɔw ya filankafoya be tigiya la. A filanan: o ya filankafoya nɔɔya ni geɛya wagati la, inafɔ mɔɔ min kɛla n'o ye ani k'o cogoyaw file b'o lɔn cogo min na, ani a k'a ye o be min kɛ Huseni ni Badawi ani o tɔw kaburuw yɔɔ la Misira(Ejpti) jamana na, ani Ayidarusi kaburu yɔɔ la Adani, ani Hadi Yamani, ani Ibnu Arabi Shami, ani Sheyku Abudukadiri Jaylani Iraki, ani kaburu lɔnnin tɔw minugu na mɔɔw tɛmɛna hake la, o ka Alla kɔɔtani ya hake caman kɛ o ta ye.

Wa mɔgɔ ka dɔgɔ min b'o bara nankari o kan, ani ka kelenbagatiya cɛn jɛfɔ o ye, Alla ka A ya kira Muhamadu ci ni min ye nɛma ni kisi b'A ma, ani ciladenw minugu kɔnna A jɛ nɛma ni kisi b'O ma, cɛn na an ye Alla ta ye, wa cɛn na an be segi Ale le ma.

Wa dusukuna-siri min be dusukuna-siri juman fonkɔɔgonya Alla tɔgɔw n'a mankutuw sira fɛ o dɔw ye: bidakɛlaw ya dusukuna-siri ye, inafɔ Jahamiyaw, ani Mutazilaw, ani minugu tugula o ya sira kɔ ka ban Alla kɔrɔtani ya mankutuw la, ani ka Alla saniya masa ya mankutu dafanin minugu fɔla Ala olugu nankari, ani k'A kɔrɔta ni mankutu ni fɛnw ye minugu tey, ani fɛn jɛnɛmabaliw, ani fɛn minugu te se ka kɛ. Alla kɔrɔtani ne ka bɔ o ya kumaw ma kɔrɔtaliba la.

Wa min be don ola: minugu ka mankutuw dɔw nankari ka o dɔw sabati; inafɔ Asha'iraw ya dusukuna-siri ye min ye, wa olugu, fɛn be wajibiya o kan mankutuw la o ka minugu sabati o borila min jɛ mankutuw la o ka minugu nankari ani k'o daliluw kɔrɔw yɛlɛma, ka daliluya sɛbɛniw ni hakilitaw sɔsɔ ola, ani k'o yɛrɛ sɔsɔ ola sɔsɔli gweni la.

Nga Sunna ni jama mɔgɔw: olugu ka fɛn sabati Alla ka min sabati A yɛrɛ ye, walima A ya kira Mahamadu nɛma ni kisi b'A ma ye min sabati A ye, k'o sabati Alla kɔrɔtani ye ka bɔ tɔgɔw ni mankutuw la, cogoya dafanin na, o k'A saniya ka bɔ A ya

danfenw boɔɔgonfɛya ma, saniyali la min ka jan nagasili la, ola; o ka bara ke ni daliluw bee ye, o ma yelemali ke ala ani ma toy, ani o kisila yere soɔɔ ma moɔɔ gerew benna min na- inafɔ o nefɔli temena cogo min na-,

Nin le ye kisi sira ye, ani dunya ni lahara kunadiya, ole ye sira tilennin ye nin manton moɔɔ fɔlow ni a jemogow tugula min ko, wa manton nin laban tena jen fɔɔ ni fen ne ye min k'a fɔɔ jen, ole ye ka tugu Kitabu (Kurana) ni Sunna ko, ani ka fen bila min b'o fila soɔɔ. An be Alla dali, saniya be A ye ani korɔta, k'A ye manton ni segi ka taga a ya kanda ma, ani ka kanda welebagaw caya a kɔɔɔ, ani k'a jemogow n'a lonnikelaw bensenma ka filankafoya kele, ani k'a ban, ani ka bagabagali ke ka bo a sababuw ma... Ale le ye masa menibaga ye, Ale le ye masa ye min ka surun A ya jonw la. Alla le ye bensema tigi ye, ani Ale le ye an wasabaga ye ani kalifatigi puman, ani see te ani fanga te fɔɔ n'Ale ya deme ye. Ani nema ni kisi be A ya jon ani A ya ciden ye, an ya Nabipuma Muhamadu, ani A ya so mogow ani a ya schabaw.

**Daliluw lɔli moɔɔ ya kiti kan min be deme
jini fen gere fe min te Alla ye.**

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

Cikan filanan: ka dɛmɛ pini Nabipuma fɛ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, o kiti.

Tano be Alla ye, ani nɛma ni kisi be Alla ka Ciden kan, ani A ka so mogɔw ani A ka sɔhabaw, ani mɔgo o mɔgo ka kanda sira tagaman ni A ya kandali ye.

O kɔfɛ: Koweti jamana jurnali Al-Mujtama ka soku dɔw bɔ (abyatu) a ya nimɔɔ 15 la, min bola 19/ 4/ 1390 H, tɔgo kɔɔ: (Alla kira (nɛma ni kisi b'a ma) ya mawulidi hakilijigi). O sokuw (abyatu) kɔɔ, dɛmɛ pini be Alla Nabipuma fɛ (nɛma ni kisi be A ma) ani see sɔɔ pini; walasa ka mantɔn dɛmɛ, ka see di a ma ani k'a tanga k'a bɔ faranfarali ni jɔgɔn famuyabaliya ma a bena min na, ka bɔ a seɛɛbaga fɛ min k'a yɛrɛ tɔgo la ko: (Amina). o soku kan min ko fɔla o dɔ ye:

Yaa Alla ka Ciden, dunya dɛmɛ... min be kɛlɛ mɛnɛ ani o kɔfɛ, a be tɔɔ a tasuma na.

Yaa Alla ka Ciden! mantɔn dɛmɛ... sika dibi kɔɔ min ya tagama kuntagala janyala

Yaa Alla ka Ciden! mantɔn dɛmɛ... min ya yeliw filila haminankow filiyɔɔw la.

Fo a tagala a fɔ:

Alla ka dɛmɛ teliya inafɔ I k'a teliya cogo min na... Badri lon tuma min na I ka Alla wele.

Ola, dɔgɔya yɛlɛmala dɛmɛ kabakoma ye... cɛn na, kɛlɛdenw be Alla bolo i te minugu ye.

(O cogo la, nin seɛlɛkɛla be a ya weleli ani a ya dɛmɛ pini jɛsin Alla Kira ma nɛma ni kisi b'A ma,

k'a pini A ƴe A ye mantɔnw sɔɔ k'o dɛmɛ jona, pine kosɔn - walima lɔnibaliya - ko dɛmɛ be Alla kelenpe le bolo, a te Nabijuma bolo nema ni kisi b'A ma walima danfɛn gɛrɛw, inafɔ Alla ko cogo min na A ya Kitabu gwenin kɔɔ:

﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾

{...Dɛmɛ te bɔla yɔɔ si fɔɔ Alla ƴe, see bɛɛ tigi, ko labɛn numan masa} [Suratu Aali Imraan: 126], ani A ko(Allah) A kɔɔtɔla :

﴿إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ...﴾

{Ni Alla ka a dɛmɛ, mɔɔ si te se ala, wa n'A ka a labila, jɔn ne be a dɛmɛ A kɔƴɛ...} [Suratu Aali Imraan: 160].

Nin kewale nin min ye duawu ye, ani dɛmɛ pini geleya kow la, o ye: ka bato cogoya dɔ kɛ fɛn gɛrɛ ye min te Alla kɔɔtani ye; Wa lɔnnan Kitabu ni Sunna ani benkan ƴɛ: ko o te daga, ani ko Alla kɔɔtani ka danfɛnw dan A bato le kɔson, ka Cidenw ci, ani ka gafew jigi ka o bato jɛfɔ ani ka weleli kɛ ka taga a ma, inafɔ Alla saniya b'A ye ko cogo min na:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ 56﴾

{Ne ma jinaw ni adamadenw dan foy kɔson fɔɔ o ye Ne bato 56} [Suratu Az zariyat: 56], Ani Alla kɔɔtani ko:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ أُعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

{Cɛn na An (Alla) ka Ciden dɔ ci manton bɛɛ ma, k'a fɔ o ye ko: «A ye Alla bato, ani a ye a yɛrɛ mabɔ

Togutu la...} [Suratu An Nahl: 36], Ani Alla korotani ko :

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ 25﴾

{An (Alla) ma ciden si ci I ne, fɔɔ an ye gundo siri kana di a ma ko: tigi si tey fɔɔ Ne, ole kɔson, a ye Ne bato 25} [Suratu Al Anbiya: 25], ani A ko A korotola:

﴿الرَّكَابُ أَحْكَمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ 1﴾ ﴿أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ 2﴾

{Alif, Laam, Raa. Nin ye kitabu ye min ayaw bila cogo nen, o kɔfe o walawala la ka bɔ ko laben numan masa fe, min ye kow lonnbaga ye 1}

{Ko a kana foy bato fɔɔ Alla, Cen na, Ne ye bagabagali бага le ye, ani kibaruduman fɔbaga a ye ka bɔ Ale(Alla) fe 2} [Suratu Hud: 1, 2].

Alla korotani k'a bange nin aya sabatininw na ko A ma jinaw ni mogow dan foy kɔson fɔɔ o ye Ale kelenpe bato, jen ngon te Ala. Ani A k'a bange ko A ka Cidenw ci, kisi b'o ma, walasa o ye yamaruya ke ni nin bato nin ye ani ka gwenin ke ka bɔ a sinan ma. Ani Alla korotani k'a fɔ ko A ka A ya Kitabu ayaw bila cogo nen ani k'o bange - ni kuma gweninw ye - walasa fen gere kana bato min te Ale ye, saniya be A ye.

A lonnin ne ko bato korɔ ye: ka Alla kelenbagatiya ani ka A kan bato A ya yamaruya kow la, ani k'i yɔɔ ma janya A ya gweni kow la, Alla ka yamaruya ke ni o ye, ani ka o kibaruya fɔ aya caman kɔɔ, o dɔw ye: Alla ya kumakan ye saniya b'A ye:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ...﴾

{O ma yamaruya foy la fɔɔ o ye Alla bato, ka ke kɔnɔgwɛyabagaw ye Alla ye ani tilenbagaw ye dina la...} [Suratu Al bayinah: 5], Ani Alla ya kuma Alla min ye fanga tigi ye ani masaba:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

{Wa i matigi ka yamaruya ke ko a kana tigi si bato Ale kɔ...} [Suratu Al-Isra: 23], Ani Alla ya kuma, saniya be A ye:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ﴾ (أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ ۝ 3﴾

{Cɛn na, An ye kitabu jigi kana I ma ni cɛn ye, ola, I ye Alla bato, ka dina saniya A ye 2 }

{I tolomalo! Bato puman ye Alla le ta ye. Ani mɔɔ minugu ka fɛn gɛrɛ ke tigiw ye Alla kɔ, (o b'a fɔla le ko): an t'o batola kun gɛrɛ kɔson fɔɔ o y'an masurunya Alla la surunyali ko jugula. Alla bena kiti ke o cɛ fɛnw na o be ɲɔgon sɔsɔla min na. Alla te mɔɔ kanda, mɔɔ min ye n'galontigelaba ye nin kafiriba 3} [Suratu Al Zumar 2-3].

Ayaw ka ca nin kɔɔ nin na, o bɛɛ b'a yira ko a be wajibiya ka bato kɛrɛkɛrɛya Alla ye, ani ka fɛn bato toy min te Alla ye, ka bɔ Nabijumaw ani o ɲɔgonna gɛrɛw la.

Sika te ala ko duawu ye bato suguw la nafamanba dɔ ye ani o bɛɛ lajɛnin, ola; a be wajibiya k'a

kerekerε Alla kelenpe ye, inafε Alla korotani ko cogo min na:

{قَادُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ 14}

{A ye Alla wele ka dina saniya A ye, hali ni a goyala kafiriw ye 14} [Suratu Gaafir: 14], Ani Alla min ye ni masa fanga tigi ye ani masaba, ko:

{وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا 18}

{Ani ko misiriw ye Alla ta le ye, ola; a kana fen si wele ka fara Alla kan 18} [Suratu Al Jin: 18], Wa nin yamaruya nin, min ye ka Alla kelenpe wele, o be tali ke danfenw beε la, k'a ta Nabipumanw la ka taga a bila mεgo tεw la; wa Alla ya kuma kan:

{وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ 106}

{I kana fen wele Alla kε, min yerε te se k'inafa ani a te se k'i tεrε, ni k'o ke, ola i bena ke yerεkuntεrεnnaw cεman 106} [Suratu Yunus: 106]. Nin ye kuma ye Nabipuma ma nεma ni kisi b'A ma, wa a lonni ne ko Alla k'A tanga ka bε filankafoya ma, n'ga lapini ye ka bagabagali ke mεgo gerεw la, o kofε Alla korotani ko:

{وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ 106}

{I kana fen wele Alla kε min te inafa, ani a te i tεrε, ni i k'o ke, i bena ke yerεkuntεrεnnaw cεman 106} [Suratu Yunus: 106]. Nin ye kuma ye ka nesin Nabipuma ma nεma ni kisi b'A ma, n'ga a lapini ye: ka bagabagali ke mεgo gerεw le la; sabula a lonnin

ne ko Alla kɔɔtani ye A ya ciden tanga kabo filankafoya ma, o kɔfe Alla kɔɔtani ka geleya ke gwenni ani bagabagali la; A ko:

{...فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ}

{...n'i k'o ke, ola cen na I kela yerekuntɔɔnnaw do ye} ni tɔɔni fɔla ni cogo la, a kɔɔ le ye: Filankafoya belebele ba ye, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min:

{...وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ}

{... ani kafiriw le ye yerekuntɔɔnnaw ye} [Suratu Al Bakara: 254] Ani Alla kɔɔtani ko:

{...إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ}

{...cen na, filankafoya ye yerekuntɔɔnnaw ba ye} [Suratu Luqman: 13]. Ola, ni Adamadenw ɲemɔgo nɛma ni kisi b'A ma tun ka fen gere wele Alla kɔfe, A tun bena ke yerekuntɔɔnnaw do ye, ni mɔgo gere ka fen gere wele Alla kɔfe o ta be ke cogo di?!

Ola; a lonna nin ayaw ni o ɲogon gerew la ko ka fen gere wele min te Alla ye — inafɔ suw, ani yiriw, ani jow, ani o ɲogon gerew — o ye filankafoya ye Alla ma, ani a be benbaliya ke ni Alla kelenpeya ye bato la, o min kɔson Alla ka jinaw ni mɔgow dan, ani ka cidenw ci, ani ka kitabu w lajigi, ani a be sɔsɔli ke "Laa ilaaha illal-laahu" kɔɔ la; min be bato bali fen gere ma Alla kɔ, k'a sabati Alla kelenpe ye, inafɔ Alla saniya masa min kɔɔtani le ko:

{ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ 62}

{Ole be a yira, ko Alla ye cɛn masa ye, ani k'o be fɛn min wele la Alla kɔfɛ, Ole ye n'galon ye, ani cɛn na Alla le kɔrɔtani le Ale le kabon 62} [Suratu Al-Hajj 62]

Ani nin le ye dina aslu ni a sinsin fɛn ye, ani batow te jɛn fɔɔ nin aslu jɛnli kɔfɛ, inafɔ cogo min Alla kɔrɔtani ko:

{وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ 65}

{Cɛn na, An ye gundo siri ka taga I ma, ani mɔgɔw ma minugu kɔnna i jɛ, ko: n'I ka dɔ fara Alla kan, I ya bara bɛɛ bena tiɲɛ, ani I bena kɛ bɔnɛbagaw cɛma 65} [Suratu Al-Zumar 65], Ani Alla kɔrɔtani ko saniya b'A ye :

{...وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ}

{...ni o tun ka fɛn fara Alla kan, o ya bara jumanw bɛɛ tun bena ben} [Suratu Al-An'am: 88].

Ka bɔ fɛn tɛmɛninw la, a be yira ko silamaya dina, ani ka sereya ko: (tigi gerɛ tey fɔɔ Alla) aslu ba fila b'o la:

A kelen ye Ko: fɛn si ma kan ka bato fɔɔ Alla kelenpe, jɛnɲogon te Ala; mɔgɔ o mɔgɔ ka suw wele ka bɔ kiraw la ani mɔgɔ tɔw, walima ka jow wele, walima yiriw, walima kabaw, walima fɛn gerɛw danfɛnw na, walima ka dɛmɛ jini o fɛ, walima k'a yɛrɛ surunya ola ni sonniw ni layiruw ye, walima ka seli o ye, walima ka sujudu kɛ o ye; o tigi k'o kɛ tigiw ye Alla kɔfɛ, ani a k'o kɛ sinanw ye Ala - saniya be A

ye, A kɔɔɔtani le -, ani a ka sɔsɔli ke ani k'a ban "Laa ilaha illaa Allah" kɔɔ la.

A filanan: Alla te bato ni fen ye fɔɔ A ya Nabijuma ani A ya ciden -nema ni kisi b'A ma- ya sariya, ni min ka fen kura don dina la Alla ma diɲe min ma; o tigi ma sereya kɔɔ sabati ko Muhamadu ye Alla ka ciden ye, wa a ya bara t'a nafa, a te mine a fe, Alla kɔɔɔtani ko:

﴿وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا﴾ (23)

{Wa an bena ɲe sin o ya bara keninw ma, k'o ke buguri jensenin ye 23} [Suratu Al furqan: 23], Bara minugu fɔla aya nin kɔɔ o ye: mɔɔɔ ya baraw le ye min sala filankafoya kan Alla kɔɔɔtani ma,

Ani fen be don ala fana: Bida'a baraw minugu Alla ma yamari di o keli la, o bena ke buguri jensennin ye lahara lon na; sabu o kewale ma ben A ya dina sanim ma, inafɔ Nabijuma nema ni kisi b'A ma ko cogo min:

«مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mɔɔɔ o mɔɔɔ mana fen dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fen bena kɔsegi a tigi ma». Ben kela o Hadisa keneya kan.

Kuma surunyanin ye ko: nin seɓennikela muso nin ka a ya deme jini ni a ya duawu ɲesin Kira ma nema ni kisi b'A ma, k'a kɔ don dunya tigi ma, deme ni tɔɔ ani nafa be Min bolo, k'a sɔɔ o foy te mɔɔɔ gere bolo.

Siga t'ala ko nin ye yere kuntɔɔ belebeleba ye min cekajugu, wa Alla ka yamaruya di ko k'A wele, ani A ka layiru ta ko minugu b'A wele A b'olugu jabi, wa A k'a bagabagali ke mɔɔw la minugu b'o yere bonye o ma k'o bena don jahanama kɔɔ, inafɔ Alla ko cogo min na:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾

{A Matigi ko: A ye N'wele, Nb'A jabi, cenna mɔɔ minugu b'o yere bonye Ne batoli ma, olugu bena don jahanama kɔɔ o ye dogoya bagaw ye a kɔɔ} [Suratu Gaafir: 60], O Kɔɔ: o dɔɔyanin o majiginin, Nin aya nin b'a yira ko duawu ye bato le ye, ani ko mɔɔ min b'a yere bonye a ma, o tigi sigiyɔɔ ye jahanama le ye. Ni nin kela mɔɔ cogo ye min b'a yere bonye Alla wele ma; ola min ka fen gere wele k'a kɔ don A ma; o tigi cogo bena ke di, Alla le ka surun A ya jɔnw la, fen bee tigi le, ani A see be fen bee la, inafɔ Alla k'a fɔ cogo min na:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ (186)

{Ni N' ya jɔnw k'i pininga Ne ko la, cen na, Ne ka surun ola, n be welelila ya weleli jabi ni a ka n wele, o la; o ye n jabi, ani o ye limaniya n ma, walasa o be kanda 186} [Suratu Al bakara: 186], Kira Alla ka nema ni kisi b'A ma k'a lase hadisa Sahih kɔɔ ko duawu le ye bato yere ye, ani A ka fɔ a benɔɔɔɔ

dence Abdullahi bin Abasi ye, Alla ka diɲe o fila ma ko:

«أَحْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظْكَ، أَحْفَظِ اللَّهَ تُجِدْهُ تَجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعْنَيْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ».

«Alla kɔɔsi Alla b'i latanga, Alla kɔɔsi i be Alla sɔɔɔ i jɛfɛ, n'i be dalike i ye Alla dali, n'i be dɛmɛ jini, i ye dɛmɛ jini Alla fɛ». Tirmizhi ani a jɔgon gɛɛw y'o lakali.

A ko fana Alla ka nɛma ni kisi b'A ma;

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو لِلَّهِ نِدَاءً؛ دَخَلَ النَّارَ».

«Ni mɔgo min sala k'a sɔɔɔ a be Alla jɔgon gɛɛ wele; a be don tasma kɔɔɔ». Bukhari y'o lakali, A nana sɔhihu fila kɔɔɔ fana, k'o ka Nabijuma jiniɲa Alla ka nɛma ni kisi b'A ma ko: jurumu juma le ka bon ni jurumuɛ bɛ ye? A ko:

«أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدَاءً وَهُوَ خَلَقَكَ».

«Ka sinan kɛ Alla la k'a sɔɔɔ Ale le k'i dan». Wa sinan: o ye bɔjɔgon ye, mɔgo o mɔgo ka fɛn gɛɛ wele Alla kɔ, walima ka dɛmɛ jini a fɛ, walima ka layuru ta a ye, walima ka kantigeli kɛ a ye, walima ka bato fan dɔ kɛ a ye minugu ma fɔ ka tɛmɛ; o tigi k'a kɛ sinan ye, a kɛla Nabijuma ye, walima waliyu ye, walima mɛlɛkɛ ye, walima jine ye, walima boli ye, walima danfɛn gɛɛ ani o jɔgonnaw.

Nin yɔɔ la, mɔgo dɔ be se k'a fɔ ko: ka mɔgo dali min be jɛnɛmaya la a yɛɛ jɛnɛ, ani ka dɛmɛ jini kɛ a fɛ kɛnɛma kow la a see be minugu la, o kiti ye mun ye; O jabi ye: K'o te filankafoya ye, n'ga o ye lada

kow le ye minugu dagani le silamaw ce, inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min Musa ya kisa la:

{...فَاسْتَعَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ...}

{...O kenin, min be bo a ya jamakulu la o ka deme nini a fe mɔgo kan min be bo a juguw la...} [Suratu Al-Qasas: 15], inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min Musa ya kisa la fana:

{فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ...}

}Ola, a boɓa dugu kɔnɔ k'a sɔrɔ a be siranna ani a b'a yeɓe kɔɓsi...} [Suratu Al-Qasas: 21], Inafɔ adamaden be deme nini a tɔɔgonw fe keɓe la, ani ko geɓew la minugu bena mɔgow ma, o mako be don ɔgon na minugu la.

Alla ka yamaruya di A ya Nabipuma ma -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- ko A y'a fɔ A ya manton ye ko A te se ka nafa wala tɔrɔ si lase mɔgo si ma, Alla kɔrɔtani ko:

{قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا 21 قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا 22}

{A fɔ ko: cɛn na, Ne be n'tigi dɔron le bato, wa ne te fɛn si fara A kan 21

A fɔ ko: «cɛn na, Ne te tɔrɔ si mara alugu ye walima kandaya» 22} [Suratu Al Jin: 21, 22], Ani A kɔrɔtani ko :

{قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَا سْتَكْبَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ 188}

{ Deme te bo yoro si fɔɔ Alla le fɛ... } [Suratu Aali Imraan: 126], ani A ko(Alla) A bonya korɔta la :

{وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ123}

{Cen na, Alla k'a deme Badri la k'a soro a dogɔyanin ne, ola; a ye siran Alla ne walasa a ye konumalon ke 123} [Suratu Aali Imraan: 123]. Alla korɔtani k'a bange aya nin na ko Ale -saniya b'A ye-le y'o demɛbaga ye Badri lon, a lonna ola ko A ka min di o ma kelekeminenw ani fanga la, ani A ka o deme ni min ye melekew la, o bee ye deme ani kibaruduman ani hakilisigi sababuw le ye, deme te bo ola, n'ga a be bo Alla kelen ne fɛ. Cogo di nin sebelikela muso nin walima mogɔ gere be a jaa geleya k'a ya deme pini ni a ya see soro pini ke Nabipuma fɛ nema ni kisi be A ma, k'a ko don dunya bee Tigi la, min ye fen bee Tigi ye, ani min see be fen bee la?!

Sika t'ala ko nin ye jahiliya kow la juguman do le ye, wa filankafoya belebele do le, ola; wajibi le sebelikela muso nin kan a ye tubi ka taga Alla korɔtani ma konogweya tubi la, wa konogweya tubi be lo ko damado le kan, olugu ye: A folo: ka nimisa a ya barakeni la. A filanan: ka bara nin dabila, A sabanan: ka tigeƙan ta ko i tena kosegi a ma tuguni, Alla bonya kɔson ani konogweya kɔson A ye, ani A ka yamaruya labato kɔson, ani yere kolosi kɔson fen na A ka gweni ke ka bo min ma, nin nugu le ye konogweya tubi ye. Ani ko naninan do bey min nesinnin be ni toɲoli kela adamadenw hake la, o ye:

A naninan: Ka hake laségi a tigi ma, wala ka yafa pini a fε.

Alla ka A ya jonw yamaruya ka tubi, ka layuru di o ma ko A bena a mine, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min na:

﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ 31

{ A bεε ye tubi ka segi Alla ma, Yaa alugu limaniya jonw, walasa a ye kisi 31} [Suratu An Nur: 31], Ani A ko Nasaraw ya ko la:

﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ 74

{Yala o te tubi ka segi Alla ma, ani ka yafa pini A fε, wa Alla ye yafa masaba ye ani hine masaba ye 74} [Suratu Al Maa-ida: 74], Ani A kɔɔtani ko :

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا 68 يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا 69 إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ 70

{Ani minugu te fεn gεrε wele ka fara Alla kan, ani o te nii faga Alla ka min faga haramuya fɔɔ ni hake ye, ani o te nεmɔgɔya kε, wa ni mɔgɔ o mɔgɔ k'o kε, o tigi bena jangata sɔɔ 68

Jangata bena jidi jidi a ye kiyama lon na, ani a bena to a kɔɔ maloya la 69

fɔɔ ni mɔgɔ min segila ka taga Alla ma, ka limaniya, ka bara puman kε, o tigiw le Alla bena o ya kojuguw yeɛma ka kε pumanw ye. Alla ye Yafabagaba ye, Hinebagaba le 70} [Suratu Al Furkaan: 68-70], Ani A kɔɔtani ko:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ 25﴾

{Ale le be tubi minε A ya jonw fε, ka yafa kojuguw ma, ani a be fen min κε A b'o lon 25}
[Suratu Al-Shura: 25].

Wa a sabatila ka bo Alla ka ciden fε, Alla ka nema ni kisi b'A ma ko A ko:

«الإِسْلَامُ يَهْدِي مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَالتَّوْبَةُ تَجُبُّ مَا كَانَ قَبْلَهَا».

«Silamaya be fen ben min kela ka kon a je, ani tubi be fen doshi min kela ka kon a je ».

Kuma surun ninugu sebela n'bolo; filankafoya farati boje kason, ani sabula a ye jurumuw bee la belebele ye, ani siranya kason ko mogow kana marasa ni fen ye min bola sebelikela nin fε, ani konogweya wajibiyali kason Alla ni A ya jonw ye. N'be Alla le dali A y'an nafa n'a ye, ani k'an ni silamaw bee ya lahalayaw la jen an ye, ani ka nema κε an bee ye ni famuya soro dina la, ani ka sabati a kan, Ani k'ani silamaw tanga an yerew la juguyaw ma, ani an la kewale juguw ma, Ale le y'o kebaga ye ani A be se k'o κε.

Alla ye nema ni kisi ani barika κε A ya jon ani A ya Ciden an ya Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mogow ani A ya schabaw.

Cikan sabanan

Ka dɛmɛ pini jinɛw ani Sitanaw fɛ gɛlɛya kow la, ani ka dakan ta o ye, o kiti

Ka bɔ Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz fɛ, ka taga silamaw ma minugu bena ni kitabu sɔrɔ, Alla ka ne n'o dɛmɛ ka A ka dina minɛ, ka sabati a kan, Amina.

Alla ye kisi kɛ A kan, ani A ya hine n'A ya barika.

O kɔfɛ: balima dɔw ka ne pininka fɛn na jahili dɔw be min kɛ; ka fɛn gerɛ wele min te Alla ye saniya be A ye, ani ka dɛmɛ pini a fɛ mako kow la; inafɔ ka jinɛw wele, ani ka dɛmɛ pini o fɛ gɛlɛya kow la, ani ka dakan ta o ye, ani ka kanatigeli kɛ o ye. A dɔ ye fana dɔw ya kuma ye, ko: (Yaa a wolonfila!) o kɔrɔ ye: jine kuntigi wolonfila, a y'a minɛ, a y'a kolow kari, a y'a joli min, a y'a fari tige tige, Yaa alu wolonfila! a ya kɛ ala ten, Walima fɛn min mɔɔ dɔw b'a fɔ: (A y'a minɛ, alugu telegan jinɛw, a lansara jinɛw), wa o be sɔrɔ ka caya worodugu fan dɔw la, fɛn min be tugu o ko nin na: ka suw wele, inafɔ kiraw ani mɔɔ pumanw ani mɔɔ gerɛw, ani ka mɛlɛkɛw wele ani ka dɛmɛ pini o fɛ gɛlɛya kow la, O bɛɛ ani a pɔɔɔnnaw be kɛ kosebɛ mɔɔ caman fɛ minugu b'o yerɛ dame ka taga Silamaya ma, kolonbaliya kɔson, ani ka mɔɔw ladegi minugu kɔna o jɛ, wa tuma dɔ la o dɔw be nɔɔya kɛ k'a fɔ ko: o ye fɛn ye min bɔla da la dɔrɔn, an t'o Ganiya ani an t'o denganiya.

A ka ne pininka fana: mɔɔ minugu lonnin be nin wale ninugu ye o furuli ɲɔgon ya kiti, ani o ya kanatigeliw kiti, ani ka seli o kan o kiti, ani ka seli o kɔfɛ o kiti, ani ka la somaw ani filikelaw la o kiti; inafɔ min b'a fɔ ko a be bana ani a sababuw lon fɛn dɔ fileli dɔrɔn na min magala banabagatɔ farikolo la; inafɔ kun be siri ni fani min ye, ani kurusi, ani disa, ani o ɲɔgon gerɛw.

Jabi: Tano be Alla kelenpe ye, ani nɛma ni kisi be mɔɔ kan Nabijuma gere te Min kɔfɛ, ani A ya so mogɔw ani A ya sohabaw, ani mɔɔ o mɔɔ k'o ya kandaya sira tagama fɔɔ ka se sara lon ma.

O kɔfɛ: A lon ko Alla saniya ni kɔrɔta b'A ye ka adamadenw ni jinɛw dan, mun na o ye A kelenpe bato o kana fɛ gere bato, ani o y'A kelenpe wele ani ka demɛ jini A fɛ, ani ka kantigeli kɛ A kelenpe ye ani layuru kɛli ani bato kow tɔw bɛɛ, A ka cidenw ci ni o le ye, ani k'o yamaruya a la, ani A ka sanfɛ kitabuw jigi, minugu bɛɛ la belebele ye Kuranaba ye, k'o ɲɛfɔ ani ka mɔɔw wele ka taga o ma, ani ka mɔɔw gwen ka bɔ filankafoya ma Alla la ani fɛn gere bato, Wa ole ye asluw ya aslu ye, ani dina be sigi fɛn min kan, wa ole ye «ka sereya kɛ ko tigi gere tey fɔɔ Alla» kɔrɔ ye, ani: bato fɛn tey cɛn na fɔɔ Alla hakika ye, a be tigi ya ni bato bali fɛn man min te Alla ye, k'a sabati - o min ye bato ye - Alla kelenpe ye, ka bɔ danfɛnw tɔ bɛɛ la min be A duguma, Nin dalilu ka ca kɔsɛbɛ ka bɔ Alla ya Kurana ni a ya

ciden ya hadisa kɔnɔ, o dɔ ye: Alla kɔrɔtani ya kuma ye:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ 56﴾

{Ne ma jinew ni adamadenw dan foy kɔson fɔɔ o ye Ne le bato 56} [Suratu Al zariyat: 56]. Ani Alla ya kuma, saniya b'A ye:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

{Wa i matigi ka yamaruya ke ko a kana foy bato Ale kɔ...} [Suratu Al-Isra: 23], Ani Alla kɔrɔtani ya kuma:

﴿وَمَا أَمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ...﴾

{o ma yamaruya foy la fɔɔ o ye Alla bato, ka ke kɔnɔgwɛya bagaw ye Alla ye ani telenbagaw ye dina la...} [Suratu Al bayinah: 5], Ani Alla kɔrɔtani ya kuma:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ 60﴾

{A Matigi ko a ye N'wele N'b'a jabi, cɛn na minugu b'o yɛɛ bɔɾɛna Ne bato ma, o bena don jahanama kɔnɔ o ye dogoya bagaw ye a kɔnɔ 60} [Suratu Gaafir: 60]. Ani A kɔrɔtani ko:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ...﴾

{Ni Ne ya jɔnw k'i nininka Ne la, Ne ka surun ola, Ne be welelikɛla jabi tuma na min na a be Ne wele...} [Suratu Al Bakara: 186].

Alla kɔrɔtani k'A fɔ an ɲɛɛ aya ninugu la, ko A ka adamadenw ni jinew dan, mun na o ye A bato, ani

ko A y'a ke yamaruya ye - o kɔɔ ye ko: A ka yamaruya ke ani ka sarankana ke - A ya jɔnw na Kurana gwenin kɔɔ, ani Ciden nenkun kan, kisi ni nɛma b'A ma, ko foy kana bato fɔɔ o tigi,

Alla - boɲe ni kɔɔta b'A ye- k'A ɲefɔ ko duawu ye bato ba le ye, ni min k'i yeɛ boɲe a ma, o tigi be don tasuma kɔɔ, ani A k'A ya jɔnw yamaruya k'o ya kelenpe wele, ani A k'A lase ko A ka surun ola A b'o ya duawu jabi, ola; a wajibiyala jɔnw bɛɛ kan o y'o tigi kelenpe wele; sabula duawu ye bato sugu dɔ le ye o dan na min kama, ani o yamaruyuala min na, Alla ko - boɲe ni kɔɔta b'A ye:

﴿قُلْ إِنْ صَلَّاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ 162 لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ 163﴾

{Muhamadu a fɔ ko: «cɛn na, Ne ya seli, ani n'ya kantigeli, ani n'ya ɲenɛmaya ni n'ya saya ye Alla ta ye, dunya bɛɛ lajɛni lamɔ masa»162

Jɛnɔgon t'Ala, ani ole ye fɛn ye Ne yamaruya la min na, ani Ne le ye silamaw fɔɔ ye163} [Suratu Al An'am: 162, 163].

Ola; Alla k'A ya Kira (kisi ni nɛma be A kan) yamaruya ko a ye mɔgow kibaruya ko a ya seli ani a ya sarakabɔ - o min ye kanatigeli ye -, ani a ya balo ani a ya saya; o bɛɛ be Alla kelenpe le ye, dunya bɛɛ tigi, filanan si t'Ala, o kɔson: min be kanatigeli ke fɛn gere ye ni Alla tɛ, o tigi ye filankafoya ke Alla la, inafɔ n'a seli la fɛn gere ye ni Alla tɛ; sabu Alla saniya be A ye ka seli ani kanatigeli ke fɛn fila ye minugu be

ɲogon fe, ani A k'a yira ko o fila beɛ be Alla kelenpe le ye filanan si t'Ala, Ni mɔgo o mɔgo ka kantigeli ke fen gere ye min te Alla ye, ka bo jinew la, ani melekew, ani suw ani o ɲogon gerew, walasa ka gere ola n'o ye, o tigi be inafɔ mɔgo min ka seli ke fen gere ye min te Alla ye. Anana Hadisa sabatini kɔɔ, Kira (Alla ka nema ani a ya kisi b'A kan) k'a fɔ ko:

«لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ».

«Alla ka mɔgo danga mɔgo min ka kantigeli ke Alla ɲogon gere ye». Ani Imam Ahmad k'a lakali ni sira numan do ye, ka bo Tɔriq bun Shihab fe, Alla ma dijena a ma, ko Kira, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ko:

«مَرَّ رَجُلَانِ عَلَى قَوْمٍ لَهُمْ صَنَمٌ لَا يَجُوزُهُ أَحَدٌ حَتَّى يَقْرَبَ لَهُ شَيْئًا، فَقَالُوا لِأَحَدِهِمَا: قَرِّبْ. قَالَ: أَلَيْسَ عِنْدِي شَيْءٌ أَقْرَبُهُ، قَالُوا: قَرِّبْ وَلَوْ دُبَابًا، فَقَرَّبَ دُبَابًا، فَخَلُّوا سَبِيلَهُ، فَدَخَلَ النَّارَ، وَقَالُوا لِلْآخَرِ: قَرِّبْ. قَالَ: مَا كُنْتُ لِأَقْرَبَ لِأَحَدٍ شَيْئًا دُونَ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ، فَضَرَبُوا عُنُقَهُ، فَدَخَلَ الْجَنَّةَ».

«Cee fila temena mɔgo dow la boli do tun be minugu fe, mɔgo si tun te teme ala fɔɔ a b'a sɔn ni fen do ye, o k'o do la kelen ma ko: A sɔn ni fen do ye. A ko: Fen si te n'bolo n'b'a sɔn ni min ye, o ko: a sɔn ni fen do ye hali n'a kela ɲimɔgo ye. A k'a sɔn ni ɲimɔgo do ye; o k'a ya sira bila a ye, a donna tasuma kɔɔ, o ko to kelen ma: A sɔn ni fen do ye. A ko: Ne te fen si sɔn ni Alla te min ye boɲe tigi ye, o k'a kan tige, a donna Alijine kɔɔ».

Ola, ni mɔgo min b'a yere gere boli ani a ɲogonnaw la ni ɲimɔgo ani o ɲogon gerew ye o tigi be ke filankafo ye min ka kan ni tasuma donni ye,

mɔɔɔ ya cogo be di min be jinew ani mɛlɛkew ani waliyuw wele, ani mɔɔɔ ya cogo be di min be demɛ pini o fɛ, ani ka dakan ta o ye, ani k'a yere gere ola ni kanatigeliw ye, k'a ya nafolo tanga jigi n'o bara nin ye, walima k'a ya banabagato keneya jigi, walima a ya baganw ani a ya senɛfenw kisili jigi, ani mɔɔɔ ya cogo be di min b'o kɛ ka siran jinew juguya jɛ, walima o jɔgon gerew?! Sika si t'ala, mɔɔɔ min k'o kɛ ani o jɔgon gerew, ole yere ka kan ka kɛ filankafo ye kosebɛ, ani a ka kan ni tasuma donni ye ka tɛmɛ cɛɛ nin kan min k'a yere gere boli la ni jimɔɔɔ ye.

Fɛn min nana o ko la fana o do le ye Alla kɔɔɔtani ya kuma ye:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ ۝۳﴾

{Cɛn na, An ka kitabu jigi kana I ma ni cɛn ye, ola, I ye Alla bato ka dina saniya A ye 2}

{A y'a lɔn ko Alla kelenpe le ta ye dina(bato) gwenin ye. Wa o minugu ka fɛn gere kɛ tigiw ye Alla duguma, (o b'a fo ko): an te o bato foy kɔson foɔ o y'an surunya Alla la surunyali kojugu la. Cɛn na, Alla be kiti o cɛ fɛn na o be fɔnkɔɔɔgonya kɛla min na. Cɛn na, Alla te mɔɔɔ kanda mɔɔɔ min ye n'galontigɛla kafiri ba ye (3)} [Suratu Az Zumar: 1-3], Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَنْتَبِئُوا اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ 18

{O be fenw bato Alla duguma minugu te tɔɔ lase o ma walima k'o nafa, ani o b'a fɔ ko: Olugu ye an ya Soronani don bagaw ye Alla ɛ. A fɔ ko: Yala a be fen fɔ Alla jɛnɛ A te min lɔn sankolow kɔɔ walima dugukolo kan? Saniya b'A ye ani A kɔɔtani le ka bɔ fen ma o be min fara la A kan 18} [Suratu Yunus: 18].

Alla saniya b'A ye k'a lase aya fila ninugu kɔɔ, ko filankaɔw ka danfenw ke o ya kotigiw ye k'o bato Alla kɔ, k'o bato ka fara A kan ni siranya ye, ni jigiya ye, ni sɔnni ye, ni layuru ye, ni duawu ye ani o jɔgonnaw, k'a miri k'o kotigiw b'o batobagaw surunya Alla la, ani ka soronalidon ke o ye A ɛ, o kɔɛ Alla-saniya b'A ye- k'o ya n'galon yira, ani k'o ya fu yira, k'o tɔɔ la n'galontigiw ani kafiriw ani filankaɔw, k'A yere saniya ka bɔ o ya filankafoya ma, Alla kɔɔtani ko:

﴿...سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

{...Saniya b'A ye ani A kɔɔta la, kabɔ fen ma o be min kafo A ma} [Suratu An-Nahl: 1]. O kɔson a lɔnna ko, mɔɔ o mɔɔ n'a sɔn na ka mineli ke meleke dɔ la, walima Nabijuma dɔ la, walima jine dɔ la, walima yiri dɔ la, walima kabakuru dɔ la, k'o wele ka fara Alla kan, ka deme jini a ɛ, ani k'a magere ala ni layuru ye walima kantigeli, k'a jigi la a ya

soronalidon kan Alla fe, ani k'a magerɛ Alla la, walima k'a jigi la banabagato keneyali kan, walima nafolo latangali, walima a ya mɔgo min mabo la o kisili, walima kow minugu boni be o fe; o tigi benna nin Filankafoya belebele nin na ani nin balawu jugu nin Alla korotani ko min ko la:

{إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا 48}

{A lon ko Alla te yafa ko jon ye fen fara Ale kan, A be yafa fen ma min te Filankafoya ye mɔgo ye min k'a diya, wa ni mɔgo min ka do fara Alla kan a tigi ka tigeli ke jurumuba la 48} [Suratu An Nisa :48], Ani A korotani ko :

{إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ 72}

{Cen na, ni mɔgo min ka do fara Alla kan, Alla ka Alijine haramuya o tigi ma, ani a sigiyoro ye tasuma ye, wa demɛbaga te yere kuntorɔɔnaw la 72} [Suratu Almaa-ida: 72].

Wa soronalidon be ke kiyama lon Alla kelenbagatiya bagaw ni bato kerekereya bagaw le ye, a te ke filankafoya ye, inafɔ Nabijuma -nema ni kisi b'A ma- k'a fo cogo min tuma min na a folo A ye ko: Yaa Alla ya Kira! jon ne ka kan n'i i ya soronalidon ye ka temɛ bee kan? A ko:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ».

«Mɔɔɔ o mɔɔɔ k'a fɔ ko: Laa ilaaha illa Lah, k'a bɔ a dusukun na ni kɔnɔnagweya ye». Alla ka Ciden, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, ko:

«لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلْ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِّأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا».

«Nabipuma kelen-kelen bɛɛ ni A ya duawu le be min be jabi, Nabipuma bɛɛ kɔna k'a ya duawu kɛ, n'ga Ne ka n'ya duawu mara ka kɛ soronalidon ye n'ya manton ye kiyama lon, ni Alla sɔnna, a bena mɔɔɔ sɔɔɔ ka bɔ n'ya manton na min sala k'a sɔɔɔ a ma fɛn si fara Alla kan ».

Filankafo fɔlɔw tun sɔnna a ma ko Alla le ye o Tigi ye, ani o Danbaga, ani o Balobaga, n'ga o tun b'o dɛn kiraw, ani waliyuw, ani melekɛw, ani yiriw, ani kabaw, ani o jɔgonnaw la, o b'o ya soronalidon jigi Alla fɛ ani k'o magerɛ Ala, inafɔ a tɛmɛna ayaw la cogo min, Alla ma lɔyura di oma ola, n'ga Alla k'o jalaki A ka Kitabuba kɔnɔ, k'o tɔɔɔla ko kafiriw ani filankafo, ani k'o kɛ n'galontigiw ye o ya miriya la ko nin bato fɛnw be soronalidon kɛ o ye ani ka o madon Alla la, Alla kira, Alla ya nɛma ni kisi be A ma, fana ma lɔyura di oma, n'ga kira, Alla k'a nɛma ni kisi be A ma, k'o kɛɛ nin filankafoya nin kan fɔɔ o ye bato saniya Alla kelenpe ye, ka kɛɛ ni A ya kuma ye, saniya b'A ye:

﴿وَقَالُوا هُمْ حَتَّى لَا تُكُونَ فَتَنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ...﴾

{A ye o keƙe fɔɔ filankafoya kana ke, ani bato ye ke Alla kelenpe ye...} [Suratu Al Bakara: 193]. Ani Kira ko -nema ni kisi b'A ma-:

«أُمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنْ مُحَمَّدًا رَسُولَ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ، وَحَسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ».

«N'yamaruyala ko n'ye mɔɔw keƙe fɔɔ o ye sereya ko tigi si tey ni Alla te ani ko Muhamadu ye Alla ya ciden ye, ani ka seli lo, ani ka jaga bo, ni o ka o ke, o ya jeliw ni o ya nafolow tanga n'ma fɔɔ ni Silamaya ya hake ye, ani o kiti be Alla le ma». Alla ya ciden ya kuma kɔɔ -Alla ka nema ni kisi be A ma-:

«حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

«fɔɔ o ye sereya ko tigi gere tey fɔɔ Alla» O kɔɔ ye: fɔɔ o ye bato sabati Alla kelenpe ye o kana fen bato min be Alla duguma.

Wa filankafoya tun be siran jinew ne, o tun be tanga jini o fe, ole ko la Alla kɔɔtani k'A ya kuma jigi:

﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾

{Ani ko ceƙe dɔw ka bo adamadenw la tun be tanga jini ceƙe dɔw fe ka bo jinew la, o k'o jidi o sabula siran ya la 6} [Suratu Al Jin: 6]. Tafsiri lonbagaw ko ayaba nin na: A ya kuma kɔɔ :

﴿...فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾

{...ka do fara o ya siranya kan} O kɔɔ: siranya; sabu jinew be o yere kɔɔta ani k'o yere boƙe n'o k'a ye adamadenw be tanga jini o fe, o wagati o be

siranya caya o kan, fɔɔ o ye o batoli caya ani k'o kɔsegi oma.

Alla ka o falen silamaw ye ni ka tanga jini Ale fe ye Saniya b'A ye ani A ya kuma dafaninw ye, A k'A ya kuma jigi ola boɛ b'A ye:

{وَأِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ 200}

{Ni waswasu do k'I sɔɔ kabɔ sitana fe I ye tanga jini Alla fe. Cen na, Alla ye Mennikelaba ye, Lonnikelaba le 200} [Suratu Al Aaraf: 200], Ani Alla ya kuma Alla min ka boɛ korɔtani:

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ 1}

{Muhamadu A fɔ ko: «Ne be tanga jini fajarikene ci бага fe» 1}, Wa a sabatila ka bo Nabipuma fe, Alla ka nema ni kisi b'A ma ko A ko:

«مَنْ نَزَلَ مِنْزَلًا فَقَالَ: (أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ)؛ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَجِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ».

«Ni mɔgo min jigila yɔɔ do la, k'a fɔ ko: (Ne be tanga jini ni Alla ya kuma dafaninw ye ka bo A ya danfenw tɔɔ ma); fen si tena a tɔɔ fɔɔ a ye bo o jigi yɔɔ la».

ka bo Ayaw ni hadisa temeninw na, kisi pinina b'a lon, ani mɔgo min b'a fe k'a ya dina latanga ani ka kisi filankafoya ma, a fitini ni a belebele; ko ka jigi la suw kan, ani melekew, ani jinew, ani danfen gerew, ani ka o wele, ani ka tanga jini o fe, ani o jɔgon gerew; o ye jahiliya wagati filankafoya ya kewale do le ye, ani filankafoya bee la juguman do le Alla ma saniya b'A ye. Ola; a be jagoya ko k'o bila, ani ka

korɔsili ke ola, ani ka ɲɔɔn ladi a bilali la, ani ka nankarili ke mɔɔ kan min b'o ke.

Wa mɔɔ min lonnin be mɔɔw cema ni nin filankafoya baraw ye: a ma daga k'a furu, ani ka a ya sogo kanatigenin domu, ani ka seli a su kan, ani ka seli a kɔfe, fɔɔ a y'a ya tubi bange ka taga Alla ma saniya be A ye ka bɔ ola, ani ka duawu ni bato kerekereya Alla kelenpe ye. Wa duawu ole ye bato ye, duawu kunzeme yere le, inafɔ Alla kira ko nema ni kisi be A ma:

«الدَّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ».

«Duawu le ye bato yere ye». A lakali la ka bɔ A fe nema ni kisi b'A ma, cogo gere la, ko A ko:

«الدَّعَاءُ مُحُ الْعِبَادَةُ».

«Duawu ye bato zeme le ye». Min ye filankafo ya furu ɲɔɔnya ye Alla korɔtani ko:

﴿وَلَا تَتَكْبَرُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنَ وَلَأَمَّةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ
وَلَا تَتَكْبَرُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ
أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ (221)

{A kana filankafo musow furu fɔɔ o ye limaniya. Limaniyabaga ɲɔnmuso le ka fisa ni filankafo muso ye, hali n'a diyala a ye. A kana furu ke filankafo cee ma fɔɔ o ye limaniya. Limaniyabaga ɲɔnce le ka fisa ni filankafo cee ye, hali n'a diyala a ye. O tigi la mɔɔw be weleli ke ka taga tsuma le ma, k'a sɔɔ Alla be weleli ke ka taga Alijine ni yafa le ma A ya dipe la. Ani A be A ya ayaw ɲefɔ mɔɔw ye, walasa o

be tagasi 221} [Suratu Al Bakara: 221]. Alla -saniya b'A ye- k'a bali silamaw ma ka filankafo musow furu, minugu be boliw bato, ani jinew ani melekew ani fen gerew, fɔɔ o ye limaniya ka bato saniya Alla kelenpe ye, ani ka Ciden -Alla ka nema ni kisi b'A ma- centigiya fen na A nana ni min ye, ani k'A ya sira labato, ani A k'a bali ka silama musow furu filankafo ma, fɔɔ o ye limaniya ka bato saniya Alla kelenpe ye, ani ka Ciden -Alla ka nema ni kisi b'A ma- centigiya ani k'A labato.

Wa Alla korɔtani ka lalɔnniyali ke ko jonmuso mumini ka fisa ni horɔnmuso filankafo ye, hali n'a diyala mogɔ ye min b'a file ani k'a ya kuma men ala ceɓa ni a ya kuma puman kɔson, ani ko jonce mumini ka fisa ni horɔnce filankafo ye, hali n'a diyala a menbaga ni a filebaga ye, a ceɓa ni a ya kuma ni a ya cefariya ni ko gerew kɔson, o kɔfe A ka nin fisamateya sababuw jefɔ A ya kuma kɔɔ, saniya b'A ye, ko:

{...أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ...}

{...Olu be weleli ke ka taga tasuma le ma...} [Suratu Al Bakara: 221]. O korɔ ye ko: filankafo cemanw ani musomanw; sabu olugu ye tasuma weleli ke bagaw do le ye o ya kumaw ni o ya baraw ni o ya tagamacogo ni o ya jogow fe, n'ga limaniya jon cemanw ani musomanw olugu ye Alijine weleli ke bagaw do le ye o ya jogow ni o ya baraw ni o ya

tagamacogo fe, cogo di ninugu ni olugu be se ka ke kelen ye!

Wa min ye ka seli ke filankaƿow kan: Alla kɔɔtani k'a ƒɔ munafikuw ya ko la ko:

﴿وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ﴾ (84)

{I kana seli ola mɔɔ si kan min sala fiyew, ani I kana la a kaburu kan. Cen na, o kafiriyala Alla ni A ya Kira ma, ka sa k'a sɔɔ o ye cennikelaw ye 84} [Suratu At Tawba: 84], Alla kɔɔtani k'a ɲɛɔ ayaba nin kɔɔ ko munafiku ni kafiri, seli te ke o kan ; o ya kafiriya kɔson Alla ni A ya Ciden ma, o cogo la fana seli te ke o kɔfe, ani o te ke imamuw ye silamaw ɲɛ ; o ya kafiriya ni o ya lanaya tanya kɔson, ani juguyaba min be o ni silamaw ce, ani k'a masɔɔ o te seli ni bato mɔɔw ye ; sabu kafiriya ni filankafoya, bara si te to n'o ye, an be Alla dali A ka an kisi o ma. Min ye filankaƿow ya kantigeli sogo domuni ye: Alla kɔɔtani k'a ƒɔ k'a gweya ko jufa sogo ni filankaƿow ya kantigeli sogo ye haramu le ye:

﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذَكَّرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَيْهِ
أُولِيَاءِهِمْ لِجَادِلْوَكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾ (121)

{A kana fen domu Alla tɔɔ ma ƒɔ min kan, cen na, o ye murutili le ye. Cen na, Sitanaw be waswasu bila o ya mɔɔw kɔɔ walasa o y'a sɔɔ, ni a tugula o kɔ, cen na, a ye filankaƿow le ye 121} [Suratu Al-An'am: 121], Alla min ye masaba ye ka jufa domu ani filankafo ya kantigeli sogo domu haramuya

silamaw kan; sabu mɔɔ le, wa o ya kantigeli jate ni be inafɔ jufa hali n'a ka Alla tɔɔ fɔ a kan; sabula Alla tɔɔ fɔli ale fe o ye fu le ye min ni nɔn foy si te ala; sabula bato le ye Alla tɔɔ fɔli ye, wa filankafoya be bato tipe ani k'a ke ko lankolon ye, fɔɔ filankafo ye tubi ka taga Alla ma saniya b'A ye, Nga Alla kɔɔtani ka kitabu tigiw ya domini daga A ya kuma kɔɔ, Alla -min saniya b'A ye- ko:

{...وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَكُمْ وَطَعَامُ جُلِّ لَهُمْ...}

{... wa mɔɔ minugu ye kitabu tigiw ye, olugu ya domini daganin be a ye, ani a ya domini daganin be olugu ye...} [Suratu Al Maa-ida: 5], Sabula o b'o yere dame ka taga sanfe dina dɔ ma, k'a fɔ ko o ye Musa ni Isa tugubagaw ye, hali n'a sɔɔ o ye n'galontigiw ye ola. Alla ka o ya dina wili k'a ke fu ye ni ciden Muhamadu, Alla k'a nema ni kisi be A ma, cili ye ka taga mɔɔw bee ma. Nga Alla kɔɔtani ka Kitabu tigiw ya domini ani o ya musow daga an ye; kolɔn belebele ani gundow kama minugu be kɔɔsi sariya fe, lonnikelaw k'o minugu jefɔ, n'ga o be fon filankafoya kɔ ola minugu be boliw ani suw bato, ka bɔ kiraw ni waliyuw ni mɔɔ gerew la; sabula aslu t'o ya dina la, a fana mabɔ cɛn fe cogo si, n'ga a ye fu le ye k'a bɔ a aslu la, o kama o mɔɔw ya fen faganin ye jufa le ye, a domuni te daga.

Min ye mɔɔ ya kuma ye a kumapɔgon ma ko: (Jine k'i sɔɔ), (jine k'i mine), (sitana pan na n'i ye), ani o pɔgonaw, o ye neni ani dɔɔyama ne ye, ani o

ma daga silamaw ce, inafɔ neni ani dogoyama suguya tɔw, O te filankafoya ye, fɔɔ ni o fɔbaga be dusukuna-siri ke ko jinew be se ka ko ke mɔgow la ni Alla ya diɲe n'a sago te, Ni mɔgo o mɔgo k'o dusukuna-siri ke jinew wala danfen gerew la, o tigi ye kafiri le ye ni o dusukuna-siri ye; sabu Alla, saniya b'A ye, Ale ye fen beɛ tigi ye, ani see b'A ye fen beɛ kan, Ale le ye nafa ani tɔɔ lase бага ye, fen foy tey fɔɔ n'a kela ni A ya yamaruya ye, ani A sago ani A ya kow latigeni kɔɔ le, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min na ka yamaruya di A ya Nabipuma ma - nema kisi b'A ma- ko a ye mɔgow kibaruya ni nin laslu belebele nin ye:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَا سْتَكْنَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ 188

A fɔ ko: «N'te nafa wala tɔɔ si mara n'yere ye, fɔɔ n'a kela ni Alla sago ye. ni Ne tun be ko dogoni lɔn, n'tun bena here cama sɔɔ, ani kojugu tun tena n'sɔɔ. Ne te foy ye fɔɔ bagabagali keɓaga ni kibaroduma fɔbaga mɔgow ye minugu be limaniya 188» [Suratu Al A'raf: 188], O la, ni a kela ko danfenw ɲemɔgo ani ola fisamanti, kisi ni nema b'A ma, a te nafa wala tɔɔ si mara a yere ye, fɔɔ n'a kela ni Alla sago ye, mɔgo gere ta be ke cogo di danfenw na?! Wa ayaw cama be o kɔɔ nin na.

Nga min ye ka filelikelaw, ani jinemoriw ani lolofilelaw n'o ɲogonnaw ɲininka, ka bo mɔgow la

minugu be kibaruya di ko dogoninw kan, o ye ko jugu ye min te daga, ani k'o centigiya ole ka jugu ani a kɔn ni ne kosebe, o kuma toy o ye kafiriya bolofara do le ye; inafɔ Kira ko cogo min na nema ni kisi b'A ma:

«مَنْ أَتَى عَرَاةً فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ؛ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا».

«Ni mɔgo min tagala filelikela do fe k'a pininka ko do la, a ya seli tena mine tele binani» Muslim y'o lakali a ya Sahih kɔnɔ, Ani a be a ya Sahih kɔnɔ fana, ka bo Muhawiya fe min ye Al-Hakam As-Sulami dence ye, Alla ka diɲe a ma:

«أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنْ إِثْنَانِ الْكُهَّانِ وَسُؤَالِهِمْ».

«Ko Nabipuma nema ni kisi b'A ma, A ka gweni ke ka bo filelikelaw fe tagali n'o pininkali ma».

Ani Sunna kitabuw tigiw k'a lakali ka bo Nabipuma fe, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ko a ko:

«مَنْ أَتَى كَاهِنًا، فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ؛ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

«Ni mɔgo o mɔgo tagala filelikela fe, k'a centigiya a ya kuma la; o tigi kafiriya la fen ma min jigila Muhamadu kan nema ni kisi b'A ma». Wa hadisa cama be ni kɔrɔ sabati. A be jagoya silamaw kan: o ye o yere kɔrɔsi ka bo cencen lalaw ani filelikelaw, ani jinemori tɔw piningali ma, minugu be bara ke ni kibaruyaw di ye ko dogoninw kan, ani ka silamaw lafili, a kela furakeli tɔgo la wala fen gere tɔgo la, ka keɲe ni min temena Alla ka ciden -nema ni kisi b'A ma- ya gweni la ka bo o ma, ani A ya bagabagali ke ka bo ola. A fana be don o kɔnɔ: fen min mɔgo dɔw

b'o wele o yere la fura tɔɔ la ka bɔ ko dogoninw na, ni a ka banabagato ya imama kasa ta, wala muso banabagato ya disa kasa, wala o ɲɔgonnaw, a b'a fɔ ko: nin banabagato ceman wala nin banabagato musoman ka nin ke, ka nin ke, ka bɔ ko dogoninw la minugu tagamasien te banabagato ya fugulan ni o ɲɔgonnaw la, o bee lapini te foy ye fɔ ka fili don jama kɔɔ, walasa o y'a fɔ ko: a be fura lɔn, ani bana suguw ni o sababuw. Tuma dɔw la, a be se ka fura dɔ di o ma, o be ben ni keneya ye Alla ya latige la, o b'a to o b'a miiri ko keneya sɔɔla a ya fura sababu le fe, Tuma dɔ la, bana be ke jine ni sitana dɔw sababu le la, minugu be bara ke mɔɔ ye min b'a yere ke filakela ye, ani o b'a kibaruya ko dogonin dɔw la o bɔla minugu kalaman, a be sinsin o kan, ani a be jinew ni sitanaw diɲe jini ni bato ye min be ben o ma. Ola, o be bɔ o banabagato la, ani ka fen to o tun be min lala a kan ka bɔ tɔɔya la, o min file nin ye o ye fen lɔnni ye jinew ni sitanaw ya ko la ani mɔɔ minugu be bara ke n'o ye.

A be wajibiya silamaw kan fana : k'o yere kɔɔsi ola, ani ka ɲɔgon ladi a toli la, ani k'i sɛmɛ Alla kan Saniya b'A ye, ani ka dusu sabati A kan kow bee la, basi te sariya kirisiw ni fura daganiw keli la, ani furakeli dɔtɔɔw fe minugu be fileli ke banabagato kan, ani k'a ya bana lɔn ni sababuw ye minugu be ye ani minugu be famu, Wa a sabatila ka bɔ Alla kira fe, Alla ka kisi ni nema b'A ma ko A ko:

«مَا أَنْزَلَ اللَّهُ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً، عِلْمُهُ مَنْ عِلْمِهِ، وَجَهْلُهُ مَنْ جَهْلُهُ».

«Alla ma bana si jigi fɔɔ A ka fura jigi ala, mɔɔ min k'a lɔn, o tigi k'a lɔn, ani mɔɔ min m'a lɔn, o tigi m'a lɔn». Ani Kira ko: Alla ka nema ni kisi b'A ma:

«لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ، فَإِذَا أُصِيبَ دَوَاءُ الدَّاءِ بَرَأَ بِإِذْنِ اللَّهِ».

«Bana bɛɛ ni a fura le, ola, ni fura benna bana ma, a be kenɛya Alla sago la». Ani Kira ko: Alla ka nema ni kisi b'A ma:

«عِبَادَ اللَّهِ، تَذَاوَوْا وَلَا تَذَاوُوا بِحَرَامٍ».

«Alla ya jɔnw, a ye fura kɛ, a kana fura kɛ ni haramu ye». Wa hadisa cama be ni kɔɔ sabati.

An be Alla le dali, boɲɛ be A ye, A ye silamaw bɛɛ ya lahalayaw la ɲɛn o ye, ani k'o dusukunw ni o farikolow kenɛya ka bɔ ko jugu bɛɛ la, ani k'o fara ɲɔgon kan kandaya kan, ani A y'an ni o bɛɛ tanga lajarabiliw ma minugu be mɔɔɔw lafilɪ, ani ka bɔ sitana ni a ya mɔɔɔw labato ma. Ale le be se kow bɛɛ la, se te jɔn ye, fanga te jɔn na fɔɔ ni a kɛla ni Alla ya dɛmɛ ye min ye masa kɔɔɔtani ye ani masaba.

Ani Alla ye nema ni kisi ni barika kɛ A ya jɔn ani a ya ciden an ka Nabijuma Muhamadu kan, ani A ya so mɔɔɔw ani A ya sohabaw.

Cikan naninan:

Ka bato ke ni bid'aa wurudi ni filankafoya wurudiliw ye

Ka bo Abdul Aziz ibn Abdullah ibn Baz fe, ka taga balemaceba (.....) ma, Alla k'a bensema di a ma here bee la, Amina.

Alla ye kisi ke a kan, ani A ya hine n'a ya barika.

O kofe : A ya kitabu puman sela ne ma, -Alla ye a kanda ni A ya kandali ye- ani fen min b'a kono ko mogo dow be A ya jamana kono, minugu ka mineni ke wurudiliw la Alla ma dalilu si jigi minugu kan, o dow ye bid'aa ye, ani dow ye filankafoya ye, ani o b'o dame ka taga limaniyabagaw kuntigi ma : Ali bin Abi Talib, Alla ka dije a ma, ani a jagon gere, O be o wurudiliw kalan zikiri ke yorow la, walima misiriw kono fitiri seli kofe, k'a jate ko a be mogo madon Alla la, inaf o ya kuma: Alla hake la, Alla ya ceew, a ye an deme ni Alla ya deme ye, ani a ye ke an demebaga ye ni Alla ya deme ye. Ani inaf o ya kuma: Yaa kutubuw! ani yaa kuntigiw! a ye an jabi Yaa demebagaw an cema, ani a ye soronalidon ke Alla fe, a ya jon nin loni file, ka to a ya bon da la, ani a be siran a ya kundagala surunya je, an deme Yaa Alla kira! Mogo gere te ne fe me taga min ko, ani ne ya pinita be sorow alugu le fe, alugu le ye Alla ya mogow ye, Hamza boje kason, shedufilew jemogo, ani an demebaga minugu be a cema, an deme Yaa Alla kira! Ani inaf o ya kuma: Alla, I ye kisi ke mogo kan, I ka

min ke sababu ye I ya se bagaya gundow boli la ani I ya hine yelenw gwelila, fɔɔ a kela nɔnabila ye Masaya loyɔɔ la, ani I yere ka gundow kalifa.

A ya pinini ka pefoli ke fen min ye ko kura ye dina la, ani fen min ye filankafoya ye, ani ni seli be ben Imamu kɔfe min be duawu ke ni nin duawu ye, o bee lonni tun ne wa?

Jabi: Tano be Alla kelenpe ye, nɛma ni kisi be mɔɔ kan Nabijuma gere te min kɔfe, ani A ya so mogow ani A ya shabaw, ani mɔɔ o mɔɔ ka kanda sira tagama ni A ya kandali ye, fɔɔ ka se sara lon ma.

O kɔfe: I y'a lon - Alla k'i dɛmɛ - ko Alla kɔɔtani ka danfenw dan, ani ka Cidenw ci, nɛma ni kisi b'o ma, mun na o ye Ale kelenpe bato, ani o kana foy fara A kan, ka fen gerew bee to min te Ale ye, inafɔ Ale Alla kɔɔtani ko cogo min na:

{وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ 56}

{Ne ma jinew ni adamadenw dan foy kɔson fɔɔ o ye Ne bato 56}. [Suratu Az-zariyat : 56].

Wa bato - inafɔ a pefoli temena cogo min na - a kɔɔ ye: ka Alla kan bato saniya be A ye ani k'A ya ciden Muhamadu kan labato; ni baraw keli ye Alla ni A ya ciden ka yamaruya ke ni minugu keli ye, ani k'i yɔɔ ma janya fen na o ka gweni ke ka bɔ minugu ma, ni limaniya ye Alla ni A ya ciden ma, ani kɔɔgwɛya Alla ye, ni kanu dan ye Alla ye, ani majigi dafani A kelenpe ye kɔɔta b'A ye, a kana ke fen gere ye; inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min na:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

{ i Matigi ka yamaruya ke ko a kana foy bato fɔɔ Ale ...} [Suratu Al Israa: 23] O kɔɔ ye ko: A ka yamaruya ni sarankanali ke ko ka A kelenpe bato, Ani A kɔɔtani ko :

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ 2 الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ 3 مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ 4 إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ 5﴾

{Tano be Alla ye, danfenw beε Tigi 2

Dunya hine ni lahara hine kerekere ni tigi 3

Sara lon marabaga 4

An be Ile kelen le bato, an be deme jini Ile kelen le fe 5} [Suratu Al Fatiha: 2-5], Ola; Alla kɔɔtani k'a bange nin ayaw la ko: Ale le ka kan ka bato A kelenpe, ani ka deme jini A kelenpe fe. Wa A kɔɔtani ko:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ 2 أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ...﴾

{Cen na, An (Alla) ka kitabu jigi kana I ma ni cen ye, ola I ye Alla bato ka dina saniya A ye 2

Alla ta le ye dina gwenin ye...} [Suratu Az Zumar: 2-3], Ani A kɔɔtani ko :

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ 14﴾

{Ola, a ye Alla wele ka dina saniya A ye, hali n'o ma diya kafiriw ye 14} [Suratu Gaafir: 14], Ani A kɔɔtani ko :

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا 18﴾

{Ani ko misiriw ye Alla ta le ye, ola, a kana fen si wele ka fara Alla kan 18} [Suratu Al Jin: 18], Wa

ayaw ka ca nin kɔɔ nin na, o bɛɛ b'a yira ko a be wajibiya ka Alla kelenbagatiya ni bato ye.

A lɔnni ne ko duawu sugu bɛɛ ye bato le ye, ola; a te daga adamaden si ye a ye duawu kɛ mɔɔ si ye ni a tigi tɛ, ani a man kan ka dɛmɛ jini walima ka dɛmɛ jini geleya kow la mɔɔ si fɛ ni a tigi tɛ, bara kɔson ni ayaba ninugu ye, ani minugu nana o kɔɔ jɔgon na. Wa laada kow te don nin na ani sababu minugu bey danfɛn jɛnɛma min be yɔɔ la se be minugu la, sabula o te bato ye. A be bɛn dalilu ani bɛnkan la adamaden ye ka dɛmɛ jini adamaden jɛnɛma fɛ laada kow la minugu keli se be a ye; inafɔ a ye dɛmɛ jini a fɛ walima ka dɛmɛ jini a fɛ geleya kow la ka a den ya tɔɔya gen, walima a ya barakeden walima a ya wulu, ani o jɔgon gerɛw. Inafɔ mɔɔ ye dɛmɛ jini mɔɔ fɛ min be jɛnɛmaya la, min bey fɛn na a se be min na, wala min tey ni sababu lɔnniw dɔ ye inafɔ bataki sɛbɛli wala o jɔgonna ko dɔ, a ya so lɔli la, wala a ya mobili labɛnni na, wala o jɔgonna ko dɔw, Ani o dɔ ye: adamanden ye dɛmɛ jini a tɔjɔgonw fɛ geleya kow la, jihadi ani kɛɛ la, ani o jɔgon gerɛw. O dɔ fana ye Alla kɔɔtani ya kuma ye Musa ya kisa la, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma:

{...فَاسْتَعَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ...}

{...O kɛ, mɔɔ min bɔla a ya jama la, o ka dɛmɛ jini a fɛ mɔɔ kan min bɔla a juguw la ...} [Suratu Al-Qasas: 15].

Nga ka deme jini geleya kow la suw fe, ani jinew ani melekew, ani yiriw ani kabakuruw: o ye filankafoya belebeleba do le ye, sabula o ye fen kelen ne ye ni filankafo folow tun be min ke o ya jow bato la; inafɔ Uza ani Lati ani o ɲogon gerew. Ani o cogo kelen na, ka deme jini geleya kow la ani ka deme jini ɲenemaw fe, mɔgow be minugu jate waliyuw ye, fen na min te se ka ke ni Alla kelenpe te; inafɔ ka banabagatow keneya, ani ka dusukunw kanda, ani ka don Alijine na, ani ka kisi tasuma ma, ani o ɲogon gerew.

Wa aya temeninw ani fen minugu nana o koro la ka bo ayaw ni hadisaw la: o bee b'a yira ko wajibi le ka dusukunw ɲesin Alla ma kow bee la, ani ka bato saniya Alla kelenpe ye; sabu jonw dan na ole kama, ani o yamaruya la ole la -inafɔ a temena ayaw la cogo min na-, ani inafɔ a be Alla ya kuma na cogo min na:

{وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا...}

{A ye Alla bato, a kana foy fara A kan ...} [Suratu An Nisaa: 36], Ani Alla ya kuma, saniya be A ye:

{وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ...}

{o ma yamaruya foy la fɔɔ o ye Alla bato, ka ke konɔgwɛya bagaw ye Alla ye dina la...} [Suratu Al bayinah: 5], Ani Nabijuma ya kuma -Alla ka nema ni kisi b'a ma- Muaazu -Alla ma dipena a ma- ya hadisa konɔ:

«حَقَّ اللَّهُ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا».

«Alla ya hake jonw kan ye ko o ye A bato, ani o kana foy fara A kan». Ben kela o Hadisa keneya kan, ani Nabipuma ya kuma nema ni kisi b'A ma Ibn Masud ya hadisa kono, Alla ka diɲe a ma :

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو لِلَّهِ نِدَاءً؛ دَخَلَ النَّارَ».

«Mogo min sala k'a soro a be fen gere wele ka fara Alla kan; a be don tasuma kono». Bukhari y'o lakali. Wa a nana Sahihu fila kono ka bo Ibn Abbas ya hadisa la, Alla ye diɲe o fila ma, ko Nabipuma, Alla ka nema ni kisi b'A ma, tuma min na A ka Muaazu ci Yemen, A ko a ma :

«إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ، فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ شَهَادَةً أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ».

«I be tagala kitabu dongow jama do le ma, fen folo min i be n'o wele ka taga a ma, o ye ke ka sereya ke ko tigi si tey ni Alla te». a nana fo cogo do gere la:

«أَدْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةٍ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ».

«I ye o wele ka sereya ke ko tigi si tey ni Alla te, ani ko Ne ye Alla ka ciden ye». A be Bukhari ya lakali cogo la :

«فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَى أَنْ يُؤَدِّدُوا اللَّهَ».

«Fen folo ye ke i b'o wele ka taga min ma: Alla kelenbagatiya ye». A nana Sahih Muslim kono: ka bo Tariq bin Ashyam al-Ashja'i fe Alla ka diɲe a ma ko Nabipuma, Alla k'a nema ni kisi b'A ma, ko:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَكَفَرَ بِمَا يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ؛ حَرَّمَ مَالُهُ وَدَمُهُ، وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ».

«Mɔɔɔ o mɔɔɔ k'a fɔ ko: Bato fɛn tɛy ni Alla tɛ, ka kafiriya fɛn bɛɛ ma min be bato ni Alla tɛ; o tigi ya nafolo ni a joli kɛla haramu ye, a ya kontebɔ be Alla le ma, Min ye masaba kɔrɔtani ye». Wa hadisa ka ca min be ni kɔrɔ sabati.

Wa nin Alla kelenbagatiya nin le ye Silamaya dina aslu ye, ani ale le ye dina sinsi fɛn ye, ale le ye kow kuntigi ye, ani faridaw bɛɛ la nafaman, ole ye kun ye jinew ni adamadenw dannɪ na, ani hikma cidenw bɛɛ ci la (Alla ka kisi ni nɛma b'O kan), inafɔ ayaw minugu b'o yira tɛmɛna cogo min na, o dɔ le ye Alla ya kuma ye -saniya be A ye- ko:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ 56

{Ne ma jinew ni adamadenw dan foy kɔson fɔɔ o ye Ne bato 56} [Suratu Az zariyat: 56]. O daliluya fana dɔ ye: Alla Min ye masaba kɔrɔtani ye- ya kuma ye :

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

{Cɛn na An (Alla) ka ciden dɔ ci manton kelenkelen bɛɛ ma, k'a fɔ o ye ko: «A ye Alla bato, a ye a yɛɛ mabɔ Tɔgutu la...} [Suratu An Nahli: 36], Ani Alla ya kuma saniya ni kɔrɔta b'A ye:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ 25

{An (Alla) ma ciden si ci I jɛ, fɔɔ An ye gundo siri kana di a ma ko: «tigi si tɛy fɔɔ Ne, ole kɔson, a ye Ne bato» 25} [Suratu Al Anbiya: 25]. Alla bojɛ b'A ye ko Nuhu ni Hudu ni Solihu ni Shuaybu ya ko la, nɛma ni kisi be O ma, k'o ko O ya jamaw ma:

{...اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ...}

{...A ye Alla bato, tigi gere te ala Ale ko...} [Suratu Al Aaraf: 59], Nin le ye cidenw bee ya weleli ye, inafɔ aya fila temeninw k'a yira cogo min na, ani cidenw juguw sonna a ma ko cidenw k'o yamaruya ko o ye Alla kelenpe bato, ani ka batofen tow bato bila minugu be bato A duguma, inafɔ Alla korotani ko cogo min na Adu kaw ya kissa la, ko o k'a fo Hudu (Alla ka kisi ni nema b'A kan) ye:

{...أَجِئْنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا...}

{...I nana an ma ko an ye Alla kelenpe le bato, ani ka an faw tun be min bato toy wa?...} [Suratu Al Ahraf : 70], Alla korotani, saniya b'A ye, ko Kurayshiw ya ko la, tuma min an ya Nabipuma Muhamadu -nema ni kisi b'A ma- k'o wele ka taga Alla kelenpe bato ma, ani ka fenw toy o be minugu bato A ko, inafɔ melekew, waliyuw, boliw, yiriw, ani o pogonnaw:

{أَجْعَلِ الْإِلَهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ5}

{Yala A ka batofenw ke Alla kelenpe le ye wa? Sika t'ala, nin ye kabako ko le ye de 5} [Suratu Sod: 5], ani Alla ko saniya ni korota b'A ye, o ya ko la:

{إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ35 وَيَقُولُونَ إِنَّا لَنَارْكُوا إِلَهَيْنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ36}

{O tun kela, ni a folo o ye ko: tigi si tey fo Alla, o b'o yerebope 35

wa o b'a fɔ ko: a fɔ, an bena an ya batofenw toy kumalɔnna dɔ, fatɔ dɔ kɔson wa? 36} [Suratu As-Soffat: 35-36], Wa aya cama be o kɔrɔ yira.

Ka bɔ an ka kuma minugu fɔ ayaw ni hadisaw la: a be bange i ye - Alla ka demɛ kɛ ne ni i ye, ka dina famuya sɔrɔ, ani ka dunya tigi ya hake lɔnni sɔrɔ - ko nin duawu ni demɛ pini cogo ninugu - i ka minugu jefɔ i ya piningali la -, o bɛɛ ye filankafoya belebeleba dɔw ye; sabu o ye bato le ye fɛn gere ye Alla kɔ, ani ka fɛnw pini suw ni mɔgɔ minugu tey fɛ, mɔgɔ si te se minugu la ni Alla kelenpe tɛ. Ani o ka jugu ka temɛ fɔlɔ mɔgɔw ya filankafoya kan; sabu fɔlɔ mɔgɔw tun be filankafoya kɛ nɔgɔya wagati dɔrɔn ne la, Wa geleya wagati la, o be Alla bato ni kɔnɔgwɛya ye; sabu o b'a lɔn ko Ale - saniya b'A ye - kelenpe le be se k'o bɔ geleya la fɛn gere te se, inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min na A ya Kitabu gwenin kɔnɔ o filankafoya ko la:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾
(65)

{Ni o yeɛlela kurun kɔnɔ, o be Alla dali ka dina saniya A kelenpe ye. Nga tuma min n'A k'o kisi ka taga gwe kan dɔrɔn o be dɔ fara A kan 65} [Suratu Al Ankabut: 65], ani Alla ko saniya b'A ye A be kumana o fɛ aya gere la:

﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَهًا فَلَمَّا نَجَّيْكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا﴾
(67)

{Ani tumana min na ni tɔɔ k'a sɔɔ baji la a be deme pini minugu fe o be tunun ni Ale (Alla) te. Nga tumana min na ni A k'a lakanan ka alase gwe kan, a be a ko don. Wa adamaden kela nema barika lonbali ye 67} [Suratu Al Israa: 67].

Ni mɔɔ do ko filankafo kɔfe mɔɔ ninugu cema ko: An ya lapini te ko olugu yere be deme ke, ani olugu yere b'an ya banabagatɔw keneya, walima olugu yere b'an nafa, walima olugu yere b'an tɔɔ, n'ga an ya lapini ye o ye solonali le ke Alla fe o kow la?

A jabi ye: ko a ye fo a jene ko: nin le ye kafiri folow ya ganiya ani o lapini ye, o lapini tun te ko o ya batofenw be fen dan, wala ka balo di, wala ka nafa lase wala ka tɔɔ lase o yerema, sabu Alla korɔtani ka min fo Kurana kɔɔ o b'o sɔɔ, ani k'o lapini tun ye o ya soronalidon ani o ya daraja le ye, ani o y'o gere Alla korɔtani la, inafɔ Alla ko cogo min na saniya ni korɔta b'A ye:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ...﴾

{O be fenw bato Alla duguma minugu te tɔɔ lase o ma walima k'o nafa, ani o b'a fo ko: Ninugu ye an ya soronalidonbagaw ye Alla fe...} [Suratu Yunus: 18]• Alla k'o jabi ola ko:

﴿...قُلْ أَنتَبِشُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

{...A fɔ ko: A be Alla kibaruya fen na A te min lon sankolow kɔɔ walima dugukolo kan wa? saniya b'A ye ani A kɔɔtani le ka bɔ fen ma o be min fara A kan} [Suratu Yunus: 18] ‘Alla kɔɔtani k'a gweya ko A te mɔɔ si lon sankolo la ani dugukolo kan min be soronadonli ke A yɔɔ cogo min na filankafow b'a pini na; wa fen min bey k'o te Alla ya lonniya la, o fen tey; sabu foy te dogo Ala saniya b'A ye. Ani A kɔɔtani ko :

﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ 1 إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَاذْكُرِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ 2 أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ 3﴾

{Kitabu jigili ka bɔ Alla Fangatigi yɔɔ, ani kowlabenbaga 1

{Cɛn na, An (Alla) ye kitabu jigi kana I ma ni cɛn ye, ole kɔson, i ye Alla bato ka dina saniya A ye 2

{A y'a lamɛn, bato gwenin dafani be kɛɛɛɛɛ Alla kelenpe le ye. Ani mɔɔ minugu ka fen gɛɛɛ ke tigiw ye k'o bato Alla duguma, (ko): An te o bato foy kɔson fɔɔ o ye an surunya Alla la surunyali kojugu la. Cɛn na, Alla be kiti ke o cɛ fen na o be sɔsɔli kɛla min na. Cɛn na, Alla te mɔɔ kanda min ye ngalontigi ni kafiriba ye 3} [Suratu Az Zumar: 1-3].

Dina kɔɔ ye yan: bato ye, o ye: ka Alla kan bato ani k'a ya ciden kan labato nɛma ni kisi b'A ma, inafɔ a tɛmɛna cogo min na -, ani minugu be don ala fana: ka duawu ke, ani ka dɛmɛ nini gɛleya kow la, ani siranya, ani jigiya, ani kantigeli, ani dakan ta, inafɔ

seli ani sun, Ani o ɲɔgonna gerew be don ala ka bo fenw la Alla ani A ya ciden ka yamaruya ke ni minugu ye. A k'a bange - saniya be A ye - ko bato be ke Ale kelenpe le ye, ani ko a be wajibiya ɲɔnw kan o ye bato kerekereya Ale ye - korota be A ye - ; sabu A ka yamaruya min di Nabipuma ma nema ni kisi b'A ma ka bato kerekereya Ale ye, o ye yamaruya le ye nin manton nin denw bee ye.

O kɔfe Alla korotani k'a bange kafiriw ya ko la ko:

{وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ}

{Ani minugu ka tigiw ke ka fara A (Alla) kan,(o ko) an t'o bato foy kɔson fɔɔ o ye an surunya Alla la surunyali kojugu la} [Suratu Az Zumar: 3]. Alla k'o jabi n'A ya kuma ye saniya b'A ye:

{...إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ}

{...Cɛn na Alla be kiti tige o ni ɲɔgon ce o be fɔnkɔɲɔgonya la fen min na, cɛn na Alla te mɔgo kanda min ye ngalontigela kafiriba ye} [Suratu Az Zumar: 3], Alla saniya be A ye k'a fo nin ayaba nin kɔɔ: ko kafiriw ma waliyuw bato Alla duguma foy kɔson fɔɔ o y'o surunya Alla la surunyali kojugu la; wa ole ye kafiriw ya lapini ye folo ani bi, wa Alla korotani k'o galontigeya n'A ya kuma ye:

{...إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ}

{...Cɛn na Alla be kiti tige o ni ɲɔgon ce fen min na o be ɲɔgon sɔsɔ la, cɛn na Alla te mɔgo kanda min ye ngalontigela kafiriba ye} [Suratu Az zumar: 3], Alla saniya b'A ye k'o ya galon bange o ya miriya la

ko o ya batofenw b'o surunya Alla la, ani A k'o kafiriya ni fen sababu ye o ka filankafoya bato min jɛsin o ma. Ola; mɔɔ o mɔɔ min hakili be se ka fen woloma b'a lɔn ko filankafo fɔlɔw ya filankafoya tun ye ka Nabijumaw, waliyuw, yiriw, kabaw, ani danfen gerɛw ta ka kɛ soronalidonnaw ye o ni Alla cɛ, Ani o ya dusukuna-siri ko o b'o mako jɛn ni Alla ya yamaruya ni A diɲɛ tɛ, -saniya be Alla ye ani A kɔrɔtani le-, inafɔ minisiriw be soronalidon kɛ masaw fɛ cogo min na, o k'A suma, -boɲɛ b'A ye-, masaw ni jɛmɔɔw ma, O ko: Inafɔ min mako be masa walima jɛmɔɔ la, a be soronalidon jini a fɛ ka tɛmɛ a ya mɔɔ kɛrɛkɛrɛninw ni a ya minisiriw fɛ, o cogo kelen na an fana be an gerɛ Alla la ka tɛmɛ A ya kiraw ni A ya waliyuw batoli fɛ. Wa o ye galon bɛɛ ya galon dɔ ye; sabu saniya be A ye - bɔɲɔgon te Ala, wa A te suma n'A ya danfenw ye, wa mɔɔ si te soronalidon A fɛ fɔɔ n'A ka diɲɛ di soronalidon la, wa a te diɲɛ di mɔɔ si ma fɔɔ A kelenbagatiya bagaw. Wa see be A ye fen bɛɛ kan saniya ni kɔrɔta b'A ye, ani A be fen bɛɛ lɔn, wa Ale le ye makaritigiw bɛɛ ya makaritigi ye. A te siran foy si jɛ; sabu saniya be A ye, Ale le ye karabali masa ye A ya jɔnw kan, A b'A sago kɛ ola, A te inafɔ masaw ni jɛmɔɔw, sabu olugu see te fen bɛɛ la, ole kama o mako be mɔɔw la minugu b'o dɛmɛ kow la o see te minugu la; ka bɔ o ya minisiriw la, o ya mɔɔ kɛrɛkɛrɛninw la, ani o ya sɔrɔdasiw la, inafɔ o mako be mɔɔw la fana minugu be fangatanw makow lase o ma o te minugu

makow lon, ola, o mako be magow la minugu b'o makari pini ani k'o diɲe pini ka bo o ya minisiriw ni o ya mago kerekereɲinw la, Wa tigi korotani boɲe b'A ye, Ale -saniya b'A ye-mako t'A ya danfenw si la, ani A be hine ola ka teme o bamusow kan. Ale le ye masa kiti kela ni masa tilennin ye, min be fenw bila o yowow la o ni minugu ka kan, ka keɲe ni A ya kolon, A ya lonni ani A ya see ye, ole la, A te daga k'A suma n'A ya danfenw ye cogo si. Ole kama Alla korotani k'a ɲefo A ya gafe kono ko: Filankaɲow tun sɔna a ma ko Ale le ye Danbaga ye, Balolibaga ye, Kow ɲeneɓɓaga ye, ani ko Ale le be ɲangato jabi, ka toro wili, ka ɲenemaya di ani ka saya ke, ani o ɲogonna gerew Alla ya kewalew la saniya b'A ye. Wa cen na, keɲe tun be filankaɲow ni cidenw ce ka batoli kerekereya Alla kelenpe ye ko la, inafɔ Alla masaba korotani ko cogo min na:

﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَن خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ...﴾

{Ni i k'o pininga ko jon le ka o dan, o bena a fo ko: Alla...} [Suratu Az Zukhruf: 87], Ani A korotani ko :

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأُمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾
(31)

{A fo ko: Jon ne b'a garizege ka bo sankolo ni dugukolo la? Walima jon le ye menni ni yeli marabaga ye? Ani jon le be ɲeneman bo su la, ka su bo ɲeneman la, ani jon le be ko bee latige? O bena a fo ko: Alla A fo ko: yala a te siran A ya jangata ɲe wa?

31} [Suratu Yunus: 31], Wa aya minugu be ni koro sabati o ka ca.

Ayaw kofoli temena kaban, minugu b'a yira ko sasoli min tun be cidenw ni mantonw ce, o ma ke foy kason fow ka bato saniya Alla kelenpe ye, inafw Alla korotani ya kuma:

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطُّغُوتَ...}

{Cen na An (Alla) ka ciden do ci manton kelenkelen be ma, k'a fo o ye ko: A ye Alla bato, a y'a yere mabo Togutu la...} [Suratu An Nahli: 36], Ani aya minugu nana o koro la. Wa Alla, saniya b'A ye, ka soronalidon ko jefo A ya kitabu sanuman kono yoro caman na, Alla korotani ko:

{...مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ...}

{... mogo si te se ka soronadonli ke A yoro ni A ma ke n'A ya dije ye ...} [Suratu Al Bakara: 255]. Ani Alla min ye masa fanga tigi ani masaba korotani ye ko:

{وَكَمْ مِّن مَّلَكٍ فِي السَّمٰوٰتِ لَا تُغْنِي سَفْعَتُهُمْ شَيْئًا اِلَّا مِّنْۢ بَعْدِ اَنۢ يَّأْذَنَ اللّٰهُ لِمَنۢ يَّشَآءُ وَيَرِضٰىۙ} (26)

{Wa meleke caman be sankolow kono, o ya soronalidon te nafa ke foy la, fow Alla ya dije kofe soronalidon kela ye min k'A diya, ani ka dije a ma 26} [Suratu An Najm: 26].

Ani Alla ko melekew mankutu la:

{...وَلَا يَشْفَعُونَ اِلَّا لِمَنۢ اَرٰضٰى وَهُم مِّنۢ حَسْبِيَّةٍۭ مُّشْفِقُونَ}

{...Ani o te soronalidon kela si ye fɔɔ n'Alla sɔnna k'o ye soronalidon ke min ye, ani o ye siranbagaw ye Alla nesiranya kɔson} [Suratu Al Anbiya: 28]."

Wa an tigi Alla masaba kɔɔtani k'a fɔ ko A te diɲe kafiriya ma A ya jɔnw fe, n'ga A be diɲe o fe walepumanlɔn le ma, wa walepumanlɔn ye ka Ale kelenbagatiya ani ka bara ke ni A bato ye, Alla kɔɔtani ko:

﴿إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ...﴾

{Ni a kafiriyala, a y'a lɔn ko Alla ye kari бага ye ka bɔ a ma, wa A te diɲe kafiriya ma a ya jɔnw fe, wa ni a k'A kɔɔmalaɔn, A be diɲe a ma a ye...} [Suratu Az-Zumar: 7].

Wa Bukhari k'a lakali a ya Sohuhu kɔɔɔ, ka bɔ Abu Hurayrata fe Alla ka diɲe a ma, a ko: Yaa Alla kira! Jon ne ka kan n'i ya soronalidon ye ka temɛ beɛ kan? A ko:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِصًا مِنْ قُلُوبِهِ».

«Mɔgo o mɔgo k'a fɔ ko: Laa ilaaha illa Lah, ka bɔ a dusu la ni kɔɔɔgweya ye». Walima A ko:

«مِنْ نَفْسِهِ».

«kabo a yere niikun na».

a be Sohuhu kɔɔɔ, ka bɔ Anas fe, Alla ka diɲe a ma, ka bɔ Nabipuma fe Alla ka nɛma ni kisi be A ye, ko A ko:

﴿لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلَ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِّأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا».

«duawu do be Nabipuma bee fe min be jabi, Nabipuma bee korotola ka a ya duawu ke, n'ga Ne koni ye n'ya duawu mara ka ke soronalidon ye n'ya manton ye kiyama lon, a be moggo soro N'ya manton cema, ni Alla sonna, min sala k'a soro a ma foy fara Alla kan». Wa Hadisa ka ca min be ni koru sabati.

An ka aya ni Hadisa minugu bee kofu, o bee b'a yira ko bato ye Alla kelenpe ya hake le ye, ani ko a daganin te ka bato foy ke fen gere ye min te Alla ye, hali n'a kela Nabipumaw ye walima moggo gerew, ani ko soronalidon ye Alla korotani ya mara ye, Inafu A ko cogo min na saniya b'A ye:

{قُلْ لِلّٰهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا...}

{A fu ko: soronalidon bee ye Alla le ta ye...} [Suratu Az Zumar: 44] Moggo si man kan ni a ye, fuo n'a kela A ya dije kofe soronalidon baga ye, ani A ya dije kofe moggo ma soronalidon be kela min ye, wa Ale saniya b'A ye, A te dije fen si ma ni A kelenbagatiya te-inafu a temena cogo min na-. Ka ben o ma: nin yoro te filankafow ye soronalidon la, Alla korotani ka o jefu A ya kuma la:

{فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَعَةُ الشُّفَعَاءِ 48}

{Ola, soronalidon bagaw ya soronalidon te o nafa 48} [Suratu Al-Mudasir: 48], Ani A korotani ko :

{...مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ}

{...teri te yerəkuntɔɔnnaw la ani soronalidon baga min kan be labato} [Suratu Gaafir: 18].

Wa a lɔnnin ne ko ni tɔɔli fɔla nin cogola a lapini ye filankafoya le ye Alla ma, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min:

﴿...وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

{... kafiriw le ye yerekuntɔɔnnaw ye} [Suratu Al Bakara: 254], Ani A kɔɔtani ko :

﴿...إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

{...cɛn na , filankafoya ye yerekuntɔɔnba ye} [Suratu Luqman: 13].

Ola, I ka fɛn min fɔ piningali la: sufi dɔw ya kuma misiriw kɔɔɔ ani yɔɔɔ gerɛw la ko: Alla, I ye nɛma kɛ mɔɔɔ kan I ka min kɛ sababu ye I ya se bagaya gundo farali la, ani I ya hine yelenw bɔli la, a kɛla nɔnabila ye Matigiya la ani I yɛɛ ya gundow kalifa. .. fɔ ka taga se kuma laban na.

A jabi ye k'a fɔ ko: Nin kuma nin n'a ɔɔɔonnaw ye yɛɛ karaba ni dantɛmɛ kow le ye; an ya Nabijuma Muhamadu, Alla ka nɛma ni kisi be A ma, k'an gwɛn ka bɔ min ma; hadisa la Muslim ka min lakali Schihu kɔɔɔ ka bɔ Abudulayi ibn Maswudu fɛ, Alla ka diɔɛ be a ma, ko Alla ka ciden, Alla ka nɛma ni kisi be A ma, ko:

«هَلْكَ الْمُتَنَطِعُونَ» قَالَهَا ثَلَاثًا.

« dantɛmɛ bagaw halaki la» A k'a fɔ siɔɛ saba.

Imam Al-Khattabi, Alla ka hine ala, ko: «Al-Mutanatti»: o ye mɔɔɔ ye min b'a yɛɛ duguya fɛn kɔɔɔ, ka a yɛɛ karaba a pinini na Ahlul-Kalaam

mogow ya sira la, minugu be don ko la min ma jasin o ma, ka don ko la o hakili te se min ma.

Abu Sa'adat Ibnul Asir ko: Olugu ye minugu be don kuma kono ka teme a dan kan, minugu be kuma fo k'a bo o kan jukwaba la, a bora (Al Nath) la, o min ye da sanfe yoro ye, o kofe, o ka la mogw kelenkelen bee la min be danteme ke kuma foli ni bara keli la.

Wa ka ben fen ma nin Imamu fila ninugu ka min fo, a be gweya i ye, ani mogw o mogw famuya donni be min na, ko ka soli ni salamu ke an ya Nabijuma ani an matigi Alla ka ciden kan, Alla ka nema ni kisi b'A ma nin cogo nin na; o be jate danteme ni yere karaba ye gweni kela ka bo min ma. Min daga la silama ye nin bonda nin na, o ye k'a pini ka seli ni kisi ke ciden kan ka kepe ni kecogo sabatini ye ka bo A fe, Alla ka nema ni kisi b'A ma, wa wasa be ola ka bo fen gere ma.

A be ka bo ola: Bukhari ni Muslim ka min lakali Shihu fila kono, ka bo Kaeab bin Ujrata fe Alla ka dipe a ma, ko Shabaw, Alla ka dipe o ma, o k'a fo ko: Alla ya kira! Alla ka an yamaruya ko an ye seli ke I kan; an me seli ke I kan cogo di? A ko:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

«A ko: Taa Alla! I ye soli ke Muhamadu ni Muhamadu ka somogow kan, inafw I ka soli ke Ibrahima ni Ibrahima ya somogow kan cogo min na.

Cen na, i ye tano masa ye ani I ye masaba ye, Ani I ye here ke Muhamadu ni Muhamadu ya somogow kan, inafɔ I ka here ke Ibrahima ni Ibrahima ya somogow kan cogo min na. Cen na, I ye tano masa ye ani I ye masaba ye».

Wa a be Sohuhu fila kɔnɔ, ka bɔ Abu Humaydi As-Saeidi la, Alla ka diɲe a ma, ko a ko: yaa Alla ya ciden! an be soli ke cogo di I kan? A ko:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

«A y'a fɔ ko: Alla, I ye soli ke Muhamadu ni A ya musow ni A bɔnsɔnw kan, inafɔ i ka soli ke Ibrahima ka somogow kan cogo min na. Ani I ye here ke Muhamadu ni A ya musow ni A bɔnsɔnw kan, inafɔ I ka here ke Ibrahima ya somogow kan cogo min na. Cen na, I ye tano masa ye ani I ye masaba ye».

Wa a be Sohuhu Muslim kɔnɔ ka bɔ Abu Mas'ud Al-Ansari la, Alla ka diɲe a ma, a ko: Bashir bin Sa'd ko: Alla ya ciden! Alla y'an yamaru ko an ye soli ke I kan; ola an be soli ke I kan cogo di? A k'a makun, o kɔfe A ko:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ؛ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ؛ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَالسَّلَامُ كَمَا عَلِمْتُمْ».

«A y'a fɔ ko: Yaa Alla! soli ke Muhamadu ni Muhamadu ya somogow kan; inafɔ I ka soli ke Ibrahima ya somogow kan cogo min na, ani I ye here

ke Muhamadu ni Muhamadu ya somogow kan; inafɔ I ka here ke Ibrahima ya somogow kan cogo min na danfenw cema, cɛn na, I ye tano masa ye ani I ye masaba ye, ani kisi, inafɔ a k'a lon cogo min na».

O kumadenw n'o jɔgonnaw ani do gerew - minugu sabatila ka bo Nabijuma fe nema ni kisi b'A ma, olugu le silama ka kan ka bara ke n'o ye a ya seli n'a ya kisi pini la Alla ka ciden kan nema ni kisi b'A ma; sabu ciden -nema ni kisi b'A ma- le k'a lon ka teme mogow bee kan fen min bennin ne k'a bara A ya hake la, inafɔ Ale le ka lon ka teme mogow bee kan cogo min na kumaden minugu ka kan ka bara A tigi ya hake la.

Nga kuma karabaninw ni kuma kuraw, ani kuma minugu korɔ be se ka sorɔ a te cɛn ye; inafɔ kuma minugu kofɔla piningali nin na, a te daga ka bara ke n'olugu ye; sabu yerɛdiyagoya b'o konɔ, ani sabu o be se ka jefɔ korɔ cejuguw la, k'a sorɔ fana o be fonkɔɔgonya ke Alla kira nema ni kisi b'a ma ya kuma sugandininw na, A ka A ya manton kanda ka taga minugu ma, k'a sorɔ Ale le ya lonni ka bon ni danfenw bee ta ye, A ya konɔnagweya ka bon ka teme o bee ta kan, ani A mabɔla yerɛdiyagoya la ka teme bee kan, A Matigi ya nema ni kisi bee la puman b'A kan.

Kope be nin ne ye, wa n'b'a jigi ko dalilu minugu kofɔla an fe Alla kelenbagatiya yerɛyere korɔfoli la, ani filankafoya yerɛyere, ani danfara min be filankafo folow tun be min kan, ani filankafo labanw

be min kan nin bonda nin na, ani sariya solatu ke cogo jefoli Alla ya ciden kan Alla ya kisi ni nema b'A ma, ko o be ke fen ye min be cen jinina wasa ani k'a kari. Nga mogo min t'a fe ka cen lon; o tigi ye tugubaga ye a nii sago le ko , Alla masaba korotani ko:

﴿فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ بَغْيٍ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ 50

{N'o ma I jabi, I y'a lon ko o be tugula o nii sagow le ko. Wa jon ne fili ni be ka teme mogo kan min tugula a nii sago ko ni kandali te ka bo Alla fe? cen na, Alla te jama yerekun tɔɔɔlaw kanda 50} [Suratu Al-Qasas: 50].

Ola, Alla saniya b'A ye, k'a bange nin ayaba kono ko: mogo ye kulu fila ye ka jesin Alla k'A ya Nabipuma Muhamadu -nema nikisi b'A ma- ci ni kandali ni cen dina min ye o ma:

A folo ye: min be Alla ni A ka ciden jabi.

A filanan: mogo min tugula a nii sago ko; o kofe Alla saniya b'A ye ko mogo filinin tey ka teme mogo kan min tugula a nii sago ko ni a ma ke kanda ye ka bo Alla fe.

An be Alla le dali - A daraja ka bon a korotani- A y'an kisi ka bo nii sago labato la, ani A y'an ani an badenmaw bee ke Alla ni A ya Kira (Alla ye nema ni kisi ke A kan) kan minebagaw ye, ani A ya sariya boje bagaw, ani mogo lasiranbagaw ye ka bo fen

bɛɛ ma min be A ya sariya sɔsɔ inafɔ bida'aw ni nii sago labato.. Ale le ye masa fonisereba ye.

Alla ye nɛma kɛ a ya Jon ni A ya Ciden, an ya Nabijuma Muhamadu kan, ani A ya so mɔɔɔw ani a ya sɔhabaw, ani mɔɔɔ minugu tugula o kɔ ni pumanya ye fo ka se kiti lon ma.

Lasɔmini ko kuraw dina kɔnɔ o ko la

Abdulaziz bin Abdullah bin Baaz

Cikan lorunan:

Mawulidi la jɛnɛmaya ani mawulidi tɔw kiti

Tano be Alla ye, ani nɛma ni kisi be Alla ya ciden kan, ani A ya denbaya, ni A ya sɔhabaw, ani mɔɔɔ o mɔɔɔ ka A ya kandaya sira ta.

O kɔfɛ : jiningali segin-seginna mɔɔɔ caman fɛ ka jɛsin Nabijuma ya mawulidi la jɛnɛmaya kiti ma, Alla ka nɛma ni kisi be A kan, ani ka wuli ka lɔ a ye o wagati la, ani ka salamu bila A kan, ani fɛn gerɛw minugu be kɛ mawulidiw la.

A jabi ye ko: a te daga ka Kira nɛma ni kisi b'A ma ya mawulidi la jɛnɛmaya, wala mɔɔɔ gerɛ ta; sabu o ye bida'a donni le ye dina kɔnɔ; sabu Kira nɛma ni kisi b'A ma m'o kɛ, wala A ya kalifa kandaniw, wala mɔɔɔ gerɛ sɔhabaw cema, Alla ka dipe b'o ma, wala minugu tugula o kɔ ni pumanya ye kɛmɛda (siyɛcli) fisamanw la, olugu minugu be sunna lɔn ka tɛmɛ mɔɔɔ bɛɛ kan, ani o ya Alla ka ciden kanu dafanin ne nɛma ni kisi b'A ma ka tɛmɛ bɛɛ kan, ani olugu le be

A ya sariya labato ka teme mɔgow kan minugu nana o kɔfɛ. Alla kɔɔtani ko, saniya b'A ye, A ya Kitabu gwenin kɔɔɔ:

﴿...وَمَا ءَاتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا...﴾

{... ni kira ka min di a ma, a ye o ta, ni A k'a gwen ka bɔ min ma, a ye o dabila ...}

[Suratu Al Hashr: 7]. ani Alla ko boɔe b'A ye:

﴿...فَإِيْحِذِرِ الَّذِينَ يَخَالَفُونَ عَنْ أَمْرَةٍ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

{...Mɔgo minugu b'A ya yamaruyaw sɔsɔ, olugu ye siran ko fitina bena o sɔɔ, wala jankata min be mɔgo dimi} [Suratu An Nur: 63], ani Alla ko saniya b'A ye :

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ 21

{Cɛn na keli kɛla alugu ye Alla ya Ciden na ladegili fɛn puman ye, mɔgo ye min be siran Alla ɔe ani lon laban, ani a ka Alla kofɔ caman 21} [Suratu Al-Ahzab: 21], Ani A kɔɔtani ko :

﴿وَالسَّبْقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهِجْرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ 100

{mɔgo jonaw minugu kɔɔna ka limaniya ka bɔ makakaw la ani mɔgo minugu tugula o kɔ limaniya la ani pumanya la Alla dipɛna o bɛɛ ma, olugu fana dipɛna Alla ya sonni ma, ani A ka Alijine labɛn o ye kɔjiw be bori min duguman o ye dumebagaw ye a kɔɔɔ kuday, o ye pin yɔɔɔ ba ye 100} [Suratu At Tawba: 100], Ani A kɔɔtani ko :

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...}

{...Bi lon na, N'ka a ya dina dafa a ye, ka N'ya nema dafa a kan, ani ka diɲe ka Silamaya ke a ya dina ye...} [Suratu Al Maa-ida: 3]. Wa ayaw ka ca ni kɔɔ la. Ani a sabatila ka bɔ Nabipuma fe, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ko A ko:

«مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

«Ni mɔɔ o mɔɔ ka fen dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fen bena kɔsegi a tigi ma ». O kɔɔ: a be segi a tigi ma, Ani A ko hadisa gere la:

«عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«A ye N' ya sunna mine, ani N'koƙe kalifa kandanin ya sunna, a ye a mine kɔsebe, k'a dere ni a sagaro ninw ye, a ye a yere mabɔ ko kura dabɔniw la, ola, ko kura dabɔni beɛ ye bida'a ye, ani bida'a beɛ ye fili ye». lasɔmini gelen be nin hadisa fila kɔɔ ka bɔ bida'a damineli ma ani ka bara ke ni a ye,

Wa ka fen kura don dina la inafɔ nin mawulidi ɲɔgonw, a be famu ola ko Alla kɔɔtani ma dina dafa nin manton ye, ani ko Alla kira, Alla ya nema ni kisi be A ma, ma fen lase manton ma a ka kan ka bara ke ni min ye, fɔɔ nin kolamɔɔw nana, o ka fen kura don Alla ya sariya la A ma yamaruya di min na; k'a fɔ ko o ye fen ye min b'o magerɛ Alla la, Siga t'ala ko farati belebele be nin na, ani sɔsɔli le Alla kɔɔtani ni A ya ciden ma -Alla ka nema ni kisi b'A ma-, k'a sɔɔ Alla

korotani k'A ya dina dafa A ya jonw ye, A ka nema dafa o kan, ani Ciden -Alla ka nema ni kisi b'A ma- k'a lase laseli gwenin na, a ma sira si toy min be mogo lase Alijine ma, k'a mabo Tasuma ma, fwo A k'o jefo A ya manton jene, inafw a sabati la cogo min na hadisa sabatini konw ka bo Abdullah bin Amr fe -Alla ka dije a ma- a ko: Alla ka ciden -Alla ka nema ni kisi b'A ma- ko:

«مَا بَعَثَ اللَّهُ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَيْهِ أَنْ يَدُلَّ أُمَّتُهُ عَلَى خَيْرٍ مَا يَعْلَمُهُ لَهُمْ، وَيُنْذِرَهُمْ شَرًّا مَا يَعْلَمُهُ لَهُمْ».

«Alla ma Nabipuma si ci, fwo a kela wajibi ye a kan k'a ya manton kanda ka taga here ma a ka min lon o ye, ani ka o бага-бага ka bo ko jugu ma a ka min lon o ye». Muslim y'o lakali a ya Sahih konw.

Wa a lonni ne ko an ya Nabipuma - Alla k'a nema ni kisi b'A ma - Ale le ye Nabipumaw bee la fisamanti ye ani o laban, ani o bee la dafanin cikan lase ni konogweya la. Ola, ni mawuludi lapenemaya tun ye dina fen ye min ka di Alla korotani ye, Kira - Alla k'a nema ni kisi b'A ma - tun bena o jefo A ya manton jene, walima A tun bena a ke A ya penemaya la, walima A ya shabaw - Alla ka dije o ma - tun bena a ke. Komi foy ma ke ola, a lonna ko o te Silamaya fen ye foy la; o kuma toy! o ye fenkuraw le ye, Kira - Alla k'a nema ni kisi b'A ma - ka A ya manton gen ka bo minugu ma, inafw o kofoli temena hadisaw la cogo min na. Wa aya ni hadisa cama be nin babu nin konw.

Wa jamakulu dɔ ka mawulidiw nankari ani ka mɔgɔw gen ka bɔ a ma n'o ya kuma kan gwew ye ka bɔ lɔnnikelaw la; bara kɔson ni dalilu fɔniw ye ani minugu te o ye, wa dɔw ka bɔ laban lɔnnikelaw la k'o fɔnkɔɔgonya: o k'a daga ni nankari ko si ma sɔrɔ ala; inafɔ ka damateme ke Alla ya Kira ya hake la nema ni kisi b'A ma, ani musow ni cɛew ya pagami ɔgonna, ani dɔnkili minenw labarali, ani o n'a ɔgonnaw sariya saniman be minugu nankari, o k'a jigiya ko bida'a pumanw dɔ le.

Wa sariya lɔsen ye: mɔgɔw be sɔsɔli ke fen min na, ka o lasegi Alla ka Kitabu ni A ya ciden Muhamadu ya Sunna ma, Alla ka nema ni kisi b'A ma, inafɔ Alla ko cogo min na boɔe b'A ye:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ۝۵۹﴾

{Yaa alugu minugu limaniyala! a ye Alla bato ani a ye Ciden kan labato ani a ɔemɔgɔw, ni a fɔnan ɔgonko fen dɔ la, a ye a segui Alla ma ani A ya Ciden ni a sɔrɔ a limaniyala Alla ma ani lon laban, ole ye here ye a ma ani ole kɔ ka di ala 59} [Suratu An Nisaa 59], Ani A kɔrɔtani ko:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ...﴾

{Ni a ka ɔgon fɔnkɔɔgonya fen o fen na, o kiti be Alla le fe ...} [Suratu As-Shura: 10].

An ka nin kiti nin segi: o min ye mawliidi la ɔenemaya ye, Alla kɔrɔtani ya Kitabu ma, an k'a sɔrɔ

a b'an yamaruya ka Ciden- nēma ni kisi b'A ye- kan labato fēn na A nana ni min ye, ani k'an kumaniya fēn ma A ka an gēn ka bō min ma, ani k'a fō an jēnē ko Alla kōrōtani ka nin manton nin ya dina dafa a ye, wa nin mawliidi lapenemaya nin te fēn na ciden- nēma ni kisi b'A ye- nana ni min ye; ola; dina dō tē Alla ka min dafa an ye, ani A k'an yamaruya ka ciden kan labato ala.

An k'a kōsegi fana: Alla kira ya sunna ma, nēma ni kisi b'A ma; an m'a sōrō a kōnō ko A k'a kē, A fana ma yamaruya kē a kēli la, A ya sōhabaw fana m'a kē, Alla ka dipē o ma; ola; an k'alōn ko dina dō tē, n'ga Bida'a le min don na dina la, ani bōjōgonfēya fēn le kitabu tigiw la, ka bō yahudiyaw ni nasaraw la o ya seliw la.

Ola; a be gweya mōgō bēē ye min hakili gwenin ne dōni, ani min be cēn fē, ani a telenin ne a jini ni na: ko mawliidi lapenemayali te silamaya dina dō ye, n'ga Bida'aw dō le minugu don na dina la, Alla kōrōtani ni A ya Ciden nēma ni kisi b'A ye ka yamaruya kē ko ka minugu toy ani ka yere kōrōsi kē ka bō a ma. Wa a man kan hakiliman ye a y'a yere marasa ni mōgōw caya ye minugu be a kē yōrō bēē la, sabu cēn te lōn ni a kēlaw ya caya ye, n'ga a be lōn ni sariya daliluw le ye, inafō a be Alla kōrōtani ya kuma la yahudiyaw ni nasaraw kan cogo min na:

﴿وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ ۚ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۚ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝۱۱۱﴾

{O ko: Mɔɔ si tena don Alijine na fɔɔ mɔɔ min kela yahudiya ye walima nasara. O ye o ya nege gwansanw le ye. A fɔ ko: «A ye na ni a ya dalilu ye, ni a kela centigiw ye». 111} [Suratu Al Bakara: 111].
Ani A kɔɔtani ko :

{وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ خَلَوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ...}

{Ni I ka dugukolo kan mɔɔw fanba labato, o bena I lafili ka bɔ Alla ya sira kan...} [Suratu Al-An'am: 116],

O kɔfɛ, nin mawlidi lapɛnɛmaya fanba, -k'afara a ya Bida'a ya kan-, ko jugu gerɛw te bɔ ola ; inafɔ musow ni cɛw ya pagami jɔgonna, ani dɔnkili law ni fɔlifɛnw labara, ani dɔɔ min ni dɔɔgi min, ani o jɔgon ka bɔ ko juguw la. Fɛn be se ka kɛ ola min ka bon ni o ye, o ye Filankafoya belebele ye, o min be kɛ ni damatɛɛ ye Nabijuma na walima mɔɔ gerɛw la minugu ye waliyuw ye, ani k'a wele, ani ka dɛɛ jini a fɛ, ani ka tolomagen jini a fɛ, ani ka la ala ko a be ko dogoni lɔn, ani o jɔgonnaw kafiriya kow la, fɛn minugu mɔɔ caman b'o kɛ wagati min na o be Nabijuma nɛma ni kisi b'A ma ya mawlidi lapɛnɛmaya, walima mɔɔ gerɛw o be minugu wele ko waliyuw. A sabati la ka bɔ Nabijuma fɛ nɛma ni kisi b'A ma ko A ko:

«إِيَّاكُمْ وَالْعُلُو فِي الدِّينِ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ الْعُلُو فِي الدِّينِ».

«A y'a yɛɛ kɔɔsi damatɛɛ ma dina la, sabu fɛn min ka mɔɔw halaki minugu kɔnna a jɛ, o ye damatɛɛ ye dina la». Kira ko nɛma ni kisi be A ma:

«لَا تُظْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ».

«A kana damateme ke ne tano la inafɔ Nasaraw ka damateme ke cogo min na Mariyama dence tano la, Ne ye jon ne ye, a ya fo ko: Alla ya jon ani A ya ciden». Bukhari y'o lakali a ya Sahih kono, ka bo Umar ya hadisa la, Alla ye diɲe a ma.

Kabakow ni ko kabakomanw do ye: mogo caman be fari foni ani ka cesiri ke ka taga Bida'a seli ninugu lapenemaya ma, ani k'o lafasa, ka to ko fenw keli la Alla korotani ka minugu jagoya a kan, inafɔ ka taga juma seliw ani jama seliw la, a te a mako don ola fiyew, ani a t'a ye ko o ka kojugu ba ke. Siga t'ala, o be bo limaniya dogoya le la ani famuyali dogoya, ani jurumuɯ ni hakew suguya caman minugu k'o dusukunw datugu. An be lafiya jini Alla fe an yere ye, ani silamaw to beɛ ye.

a do ye fana: mogo dow b'a miri ko Alla kira - nema ni kisi b'A ma- be na mawliɲi la; o kama o be wili A ye k'a fo ani ka foli duman lase A ma, nin ye n'galonba ye ani kolonbaliya juguman, sabula Kira - nema ni kisi b'A ma- te bo A ya kaburu kono sanni kiyama lon, ani a tena adamaden si ma, ani a tena o ya lajenw na; o kuma toy! A sigini be A ya kaburu kono fo kiyama lon, ani A nii barakama be Iliyyiina sanfeyoro la a Matigi fe, boɲe so kono, inafɔ Alla korotani k'a fo cogo min:

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ 15 ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ 16﴾

{O kɔfɛ, cɛn na, a bena sa 15

O kɔfɛ, cɛn na Kiyama lon a bena kunu ka bɔ a ya kaburuw kɔnɔ 16} [Suratu Al Muminun: 15, 16].

Ani Nabipuma ko -nema ni kisi b'A ma-:

«أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ الْقَبْرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ، وَأَوَّلُ مُشَفَّعٍ».

«Ne ye mɔɔɔ fɔlɔ ye kaburu be pɛrɛn ka bɔ min ma Kiyama lon, ani Ne ye soronalidon бага fɔlɔ ye, ani mɔɔɔ fɔlɔ min ya soronalidon be mine». A Matigi ya nɛma ni kisi bɛɛ la fisaman be A ma.

nin aya ba fila nin, ani hadisaba nin, ani min nana n'o kɔrɔ ye ayaw ni hadisaw la: o bɛɛ b'a yira ko Alla ya Ciden, nɛma ni kisi b'A ma, ani su tɔw, o be bɔ o ya kaburuw kɔnɔ kiti lon ne na dɔrɔn, nin ye ko ye Silamaya lɔnnikelaw ben na min kan; sɔsɔli te o cɛ a ko la, A be wajibiya Silama bɛɛ kan ko a y'a hakili lajigi nin kow la, ani k'a yɛrɛ kɔrɔsi ka bɔ fɛn na jahiliw ani o jɔgonnew nana ni min ye, ka bɔ Bida'aw ani mirinan juguw (ko minugu hakili te son o ma); Alla ma dalilu si lajigi minugu la, an be demɛ pini Alla le fɛ, an be an yɛrɛ sɛmɛ Ale le la, se te mɔɔɔ ye, fanga te mɔɔɔ la fɔɔ ni a kɛla Alla ya demɛ ye.

Min ye nɛma ni kisi pini ye Alla fɛ k'a kɛ A ya ciden kan, Alla ya nɛma ni kisi be A ma : o ye Alla batow la fisamanti dɔ le ye min b'an gɛrɛ Alla la, ani bara pumanw dɔ le, inafɔ Alla Kɔrɔtani ko cogo min na :

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ 56

{Cen na Alla n'A ya mɛlɛkɛw be sɔli kɛ Nabipuma kan. Yaa a limaniyabagaw, a ye sɔli kɛ A kan ani ka kisi kɛ A kan kɛcogo puman na 56}. [Suratu Al Ahzaab: 56], Ani Nabipuma ko -nema ni kisi b'A ma-
:

«مَنْ صَلَّى عَلَيَّ وَاحِدَةً؛ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا».

«Ni mɔgo min ka sɔli kɛ ne kan shen kelen, Alla be sɔli kɛ o tigi kan shen tan o sababu la». O pinini le sariya la tuma bɛɛ, ani a pinini le ka geleya seli kelen kelen bɛɛ laban na, hali a ye wajibi ye lonnikelaw jama dɔ fɛ seli kelen kelen bɛɛ tashahud laban na. A sunnaya geleyani le yɔrɔ caman la; o dɔ ye: seli wele kɔfɛ, ani n'a tɔgo fɔ tuma min na, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ani juma lon na ani a su, inafɔ hadisa caman b'o yira cogo min na.

An be Alla le dali A ye an ni silamaw bɛɛ bensema ka famuya sɔrɔ A ya dina la, ani ka sabati a kan, ani A ye nema kɛ bɛɛ kan ka se ka to sunna kan, ani ka se ka tanga Bida'a ma, Ale le ye masa fonisere ye min be A ya jɔnw sɔn.

Ani nema ni kisi be an ya Nabipuma Muhamadu kan ani A ya so mɔgow ani A ya schabaw.

Cikan wɔɔɔɔnan:

Sulatagama ni Sanayelen su nagapagali kiti

Tano be Alla ye, ani nema ni kisi be Alla ya ciden kan, ani A ya so mogɔw ani A ya schabaw.

O bɛɛ kɔfɛ: Siga te ala ko Sufɛ tagama ni Sanayele ye Alla ya tagamasɛnbaw dɔ ye, minugu be A ya ciden Muhamadu (Alla ka nema ni kisi be A ma) ya centigiya yira, ani A ya daraja boɲɛ Alla fɛ boɲɛ be Alla ye, inafɔ a be dalilu yira cogo min na Alla ya se kabakoman kan, ani A ya kɔɔɔta -saniya ba A ye- A ya danfɛnw bɛɛ kan, Alla ko saniya b'A ye:

﴿سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ الْأَيْتَانِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝۱﴾

{Saniya be masa ye min ka sula tagama kɛ n'A ya jɔn ye ka bɔ hɔɔɔma misiri la ka taga yɔɔɔ jan misiri la (Jeruzalem misiri) an ka barika kɛ min lamini na walasa An y'an ya kabako dɔw yira Ala. Cɛn na, Ale le ye Menibagaba ye ani Yelibagaba 1} [Suratu Al Israa: 1].

A sabatila ka bɔ Alla ya ciden fɛ (Alla ya nema ni kisi b'A ma) ko o k'A ta ka taga sankolow la, ka a daw dayelen a ye fɔɔ a temena sankolo wolonfilanan kan, A tigi kumana n'A ye fɛn na min k'A diya, ka seli loru faridaya A kan. Alla tun k'o faridaya ka kon seli biloru, n'ga an ya ciden Muhamadu (Alla ya nema ni kisi b'A ma) tola ka segi A ma ka nɔɔɔyali jini A fɛ, fɔɔ A k'a kɛ loru ye. Ola; seli farida ye loru le ye, n'ga a sara ye farida biloru sara le ye; sabu puman kelen

sara ye a jɔgon tan le ye, tano ni barika be Alla ye A ya nɛmaw bɛɛ la.

Wa su min kɔnɔ Sufe tagama ni Sanayɛɛ kɛla, a dan sigi ma yira Hadisa sabatiniw kɔnɔ rajabu kalo kɔnɔ walima kalo gere kɔnɔ, ani min bɛɛ nana a dan sigi ko la, o ma sabati ka bɔ Alla ya ciden fɛ (Alla ya nɛma ni kisi b'A ma) Hadisa lɔnbagaw fɛ, wa kolɔn dafanin be Alla fɛ a kɛla ka mɔgɔw lapinɛ a kɔ, wa hali n'a dan sigi tun sabatila, a tun te daga silamaw ye ka kɛrɛkɛrɛ ni bato dɔ ye, a fana tun te daga ka pagapagali kɛ a la; sabu Alla ya ciden (Alla ya nɛma ni kisi b'A ma) ani A ya sɔhabaw (Alla ka diɲɛ o ma) o ma pagapagali kɛ a la, o ma a kɛrɛkɛrɛ ni foy ye, Ni a lapɛnɛmaya tun ye ko dɔ ye min dangani le, Alla ya ciden, nɛma ni kisi b'A ma, tun bena a bange mantɔn ye; A ya kuma fɛ walima A ya kɛwale fɛ, ni o dɔ tun kɛla, a tun bena lɔn ka jɛnsɛn, ani sɔhabaw, Alla ya diɲɛ b'o ma, tun bena a lase an ma, sabu o ka ko bɛɛ lase ka bɔ o ya Nabipuma fɛ -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma- mantɔn mako be min na, o ma dina ko foy to o kɔ, n'ga, olugu le fɔlɔla ko puman bɛɛ la, o kɔson, ni nin su nin lapɛnɛmaya tun ye ko dɔ ye min dagani le; o tun bena kɛ mɔgɔ fɔlɔw ye ka teliya k'a kɛ. Nabipuma, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, Ale le ye ladilibaga bɛɛ la puman ye, A ka cikan lase a dan na, ani ka lanaya dafa. N'a tun kɛla ko nin su nin bɔpɛli n'a pagapagali kɛli ye Alla ya dina fɛn ye, Nabipuma, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, tun tena pinɛ a kɔ, a fana tun tena a dogo. Tumana min o foy ma kɛ; a lɔnna

ko a pagapagali keli n'a boɲeli te Silamaya fɛn ye foy la. Alla k'a ya dina dafa nin manton nin ye, ka nɛma dafa a kan, ani ka gɛnni kɛ mɔɔ la min ka fɛn don dina la Alla ma yamaru di min na, A ko, Saniya ni kɔrɔta b'A ye A ya kitabu gwenin kɔɔ:

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...}

{...Bi, Ne ka a ya dina dafa a ye, ka N'ya nɛma dafa a kan, ani ka diɲɛ ka Silamaya kɛ a ya dina ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3], ani A ko(Allah) boɲɛ kɔrɔtani b'A ye:

{أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِّيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ 21}

{Walima o be ni tɔɲɔgonw ye minugu ka dina sigi o ye Alla ma yamaru di min na? Wa ni faranfasiya kuma tun tɛ (ko sara bena kɛ kiyama lon na), kiti tun bena tige o cɛ. Wa cɛn na, jangata be yɛɛ kuntɔɲɔnaw ye min be mɔɔ dimi 21} [Suratu As-Shura: 21].

Wa a sabatila ka bɔ Alla ya ciden fɛ, Alla ya kisi ni nɛma b'A ma, hadisa sabatininw kɔɔ ko A ka bagabagali kɛ ka bɔ Bida'aw ma, ani k'a fɔ ka gweya ko fili le; ka manton lasɔmi a faratiba la, ani ka o gen ka bɔ a keli ma, o dɔ ye: min sabatila Schihu fila kɔɔ, ka bɔ Aisha fɛ, Alla ya diɲɛ b'a ma, ka bɔ Nabipuma fɛ, Alla ya kisi ni nɛma b'A ma, ko A ko:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mɔɔgo o mɔɔgo mana fen dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fen bena kɔsegi a tigi ma». A nana Muslim ya lakali cogo la:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mɔɔgo o mɔɔgo n'i ka bara dɔ ke min te an ya dina nin dɔ ye o bara bena segi a tigi ma». A nana Schihu Muslim kɔnɔ fana ka bɔ Jabir fe Alla ma dipɛna a ma, a ko: Alla kira nema ni kisi be A ma, A tun be to k'a fɔ A ya khutuba la Jumalon:

«أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَالَّةٌ».

«O kɔfe, kuma lafisamanti ye Alla ya Kitabu le ye, ani kandaya lafisamanti ye Muhamadu (Alla ya nema ni kisi be A ma) ya kandaya sira ye, ani kow la juguman ye ko kuraw ye dina kɔnɔ, wa ko kura beɛ dina la o ye fili ye». Nasaa'i k'a fara a kan ni sanadi puman ye:

«وَكُلَّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ».

«ani fili beɛ be tasuma la». Anana Sunanuh kɔnɔ ka bɔ Irbaad bun saariya fe Alla ma dipɛna a ma ko a ko: Alla kira nema ni kisi be A ma ka waajuli sɔbeba ke an ye, dusukunw yerɛyerɛla min fe, ka nejiw bɔ, an ko: Yaa Alla ya ciden! nin be i ko k'anben ya waajuli, ola; i ye sarankana kan di an ma; A ko:

«أَوْصِيَكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ، فَإِنَّهُ مِنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهَدِّدِينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا وَعُضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بَدْعَةٌ وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَالَّةٌ».

«N' be sara ala ni Alla jɛsiranya ye, ani lameni ani labatoli, hali ni jɔn le kɛla a ya jɛmɔɔ ye, sabu ni mɔɔ min ka shi jan sɔɔ a cɛla, a bena fɔnkɔɔgonya caman ye, ola; a ye mineni kɛ N'ya sunna la ani kalifa kandanw ya bara Ne kɔfɛ, a ye o minɛ, k'a sagaro jiw digi o kan, a ye a yɛrɛ kɔɔsi ko kura labenninw la, sabu ko kura labenninw bɛɛ ye Bida'a ye, ani Bida'a bɛɛ ye fili ye». Wa hadisa ka ca minugu be ni kɔɔ sabati.

A sabatila ka bɔ Kira ya sɔhabaw fɛ nɛma ni kisi be A ma, ani mɔɔ puman tɛmɛninw o kɔfɛ; ka bagabagali kɛ ka bɔ Bida'aw la ani ka mɔɔw lasiran ka bɔ oma; O ma kɛ foy kosɔn fɔɔ dɔfarali dina kow kan, ani sariya le Alla ma yamaruya kɛ min na, Ani ka Alla juguw ladegi minugu ye Yahudiyaw ni Nasaraw ye o ya dɔfarali la o ya dina kan, ani ka ko kura don a kɔɔ Alla ma sɔn min ma , ani a b'a yira ko Silamaya dina nagasi nin le a ma dafa, wa a lɔnnin ne ko tipɛli ba le be nin na, ani fɛn kɔnni le min cɛkajugu, ani a be Alla kɔrɔta ni bɔɔ b'A ye ya kuma sɔsɔ:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ...﴾

{...Bi lon na, Ne ka a ya dina dafa a ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3], Ani ka Ciden nema ni kisi be A ma ya hadisaw soso sosoli gwenin la, minugu be bagabagali ke ka bo fen kuraw ma, ani ka gwenin ke ka bo o ma.

Ko be nin ne ye, wa n'b'a jigiya ko min fola an bolo ka bɔ daliluw la, wasa ni kari be ola cɛn pinibaga ye ka ban nin Bida'a nin na; o min ye: Sufe tagaman ni sanayele lapɛnemaya Bida'a ye, ani ka bagabagali ke ka bɔ o la, ani ko a te foy ye Silamaya dina la.

Fɛn kɔson Alla ka wajibiya min ke kɔnɔgwɛya la silamaw ye, ani ka Alla ya sariya bange o ye dina la, ani ka lɔnni dogoli haramuya; n'ka a ye ka hakilijigi ke n'balima silamaw ye Bida'a nin kan, min be ke kosebe fan caman na, fɔɔ mɔɔɔ dɔw b'a miri ko a ye dina dɔ ye.

An be Alla le dali A ye silamaw bɛɛ ya lahalayaw ɲɛn, ani ka famuyali di oma dina la, ani A y'an ni olugu bensenma ka cɛn mine ani ka sabati a kan, ani ka ban fɛn na min b'a sɔsɔ, Ale le y'o Latangabaga ye ani A be se k'o ke.

Ani nɛma ni kisi ni barika be A ya jɔn ani A ya ciden an ya Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mɔɔɔw ani A ya sɔhabaw.

Cikan wolonfilanan:

Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su lapɛnemaya kiti

Tano be Alla ye, min ka dina dafa an ye, ani ka nɛma dafa an kan, ani Alla ye nɛma ni kisi ke A ya Nabipuma ani A ya ciden Muhamadu kan, tubi ni hine Nabipuma.

O kɔfɛ: Alla kɔrɔtani ko:

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...}

{...Bi lon na, Ne ka a ya dina dafa a ye, ka Ne ya nema dafa a kan, ani ka diɲe ka Silamaya ke a ya dina ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3], Ani A kɔrɔtani ko:

{أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ...}

{Walima batofen gerew b'o fe, minugu ka dina sariya do sigi o ye, Alla ma diɲe di min na...} [Suratu As Shura: 21], A be Sohihu fila kɔnɔ, ka mine Aisha fe, Alla ka diɲe b'a ma, ka bo Nabipuma fe nema ni kisi b'A ma, A ko:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mɔgo o mɔgo mana fen do don an ya dina nin na min te a do ye, o fen bena kɔsegi a tigi ma». A nana Sohii Muslim kɔnɔ: ka bo Jabir fe Alla ma diɲena a ma, ko Nabipuma nema ni kisi be A ma, a tun be a fo Jumalon khutubaw la:

«أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«O kɔfe: A lon ko kuma lafisamanti ye Alla ya Kitabu le ye, ani kandaya lafisamanti ye Muhamadu ya kandaya ye, Alla ye nema ni kisi ke A ye, ani kow la juguman ye ko kura labeninw le ye, ani Bida'a bee ye fili le ye». Ayaw ni Hadisaw ka ca nin kɔrɔ nin na, wa o b'a yira cogo gwenin na ko Alla kɔrɔtani ka dina dafa manton nin ye, ka nema dafa o kan, wa A ya Nabipuma - nema ni kisi b'A ma - ma fato fo A keni kɔfe ka cikan lase cogo gwenin na, ka fen bee nefo manton ye Alla ka min ke Sariya ye o ye,

kumaw ni kewalew la, Kira, Alla ya nɛma ni kisi be A ma , k'a jɛfɔ ko fɛn o fɛn ni mɔgɔw b'a babɛn k'a dame ka taga Silamaya dina ma, ka bɔ kumaw wala kewalew la; o bɛɛ ye Bida'a le ye min be lasɛgi a labɛn baga ma, hali n'a lapini kapi. Kira, -Alla ya nɛma ni kisi be A ma- A ya schabaw ka nin ko nin lɔn, ani fana Silamaya lɔnnibagaw o kɔfɛ, O ka ko kuraw nankari dina kɔnɔ, ka mɔgɔw lasɔnmi a la, inafɔ a sɛbɛla cogo min na mɔgɔ bɛɛ fɛ minugu ka kitabuw sɛbɛ sunna boɔɛ la ani ka ban Bida'a la dina kɔnɔ; inafɔ Ibnu Waddaah, ani Al-Turtushi, ani Abou Shaama, ani mɔgɔ gɛrɛw.

Wa, mɔgɔ dɔw ka Bida'a minugu don dina la, o dɔ ye: ka sunkalomakɔnɔ kalo cɛmance su lapɛnɛmaya, ani k'a tele kɛrɛkɛrɛ ni sun ye, wa dalilu si te ola mɔgɔ be se ka sinsin min kan, hadisa minugu be kuma a fisamantiya kan o ye Hadisa lagafoninw le ye, a te daga mɔgɔ ye sinsin minugu kan.

N'ga hadisa minugu fɔla seli fisamantiya kan a kɔnɔ; o bɛɛ ye n'galon le ye, i ko lɔnnikɛla cama k'o yira cogo min na, wa o ya kuma dɔw kɔfɔli bɛna na ni Alla sɔnna.

Ani kuma kan dɔw nana fana o la ka bɔ salafu dɔw fɛ, ka bɔ Shamikaw ani o jɔgon gɛrɛw la.

Lɔnnikɛlaw jama bɛnna min kan o ye ko a lapɛnɛmaya ye Bida'a le ye, ani ko Hadisa minugu be kuma a fisamantiya kan, o bɛɛ ye hadisa lagafoninw le ye, wa a dɔw ye n'galon ye. Mɔgɔ

minugu k'o ɲɛfo, o do ye: Hafiz Ibin Rajabi a ya kitabu: (Lata'ifi Al-Ma aarifi) kɔɔo ani kitabu gerɛw. Wa a lɔnnin ne ko Hadisa lagafoninw, bara be ke n'o ye batow le la minugu asulu sabatila ni dalilu sabatininw ye. Min ye sunkalomakɔɔo kalo cɛmance su lapɛnɛmaya ye, aslu sabatini t'o la foɔ ka se ka bara ke ni hadisa lagafoninw nunugu ye. O sariyaba nin kofɔla Imamu Abu Abasi fe, silamaya Sheiku Ibin Tayimiya, Alla ka hine ala.

Wa ne bena laseli ke i ma - Yaa ile Kalankela! - kuma min fɔla ka bo lɔnnikela doɔw fe kiti nin na, walasa a ye gweya i ye.

Lɔnnikelaw - Alla ka hine ola - bee benna a kan ko wajibi le: ka fenw lasegi mɔgɔw fɔna ɲogon ko minugu la ka taga Alla ya Kitabu ma boɲɛ b'A ye, ani Alla kira- Alla ya nema ni kisi b'A ma - ya sunna ma. Fen min kiti fɔla o fila fe wala o do kelen fe, ole ye sariya ye min tuguni ye wajibi ye, ni min fɔna o fila ko, o filili ye wajibi ye, ni bato minugu ma fo o fila kɔɔo, o ye Bida'a ye min keli man kan, kuma te ko ka weleli ke ka taga a ma ani ka fo ka cɛpa. Alla kɔɔotani ko:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا 59﴾

{ Yaa alugu minugu limaniyala a ye Alla bato ani a ye Ciden kan labato ani a ɲemɔgɔw, ni a fɔna ɲogonko fen do la a ye a segi Alla kɔɔotani ma ani

Ciden ni a limaniyala Alla ma ani lon laban, ole ye here ye ani ole kɔ ka di ala 59 } [Suratu An Nisaa 59], Ani A kɔɔtani ko :

﴿مَا آخَلَقْتُمْ فِيهِ مِن شَيْءٍ فَحُكِّمُوا إِلَى اللَّهِ...﴾

{ Ni a fɔna ɲɔgon kɔ fɛn o fɛn na, o kiti be segi Alla le ma...} [Suratu As-Shura: 10] Ani A kɔɔtani ko :

﴿قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ...﴾

{ A fɔ ko: N'a be Alla kanu; a ye tugu Ne kɔ, n'o kela Alla b'a kanu, ani k'a jurumuɯ yafa a ye... } [Suratu Aali Imran: 31] ani A ko kɔɔtani ni boɲɛ b'A ye:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ 65

{N'kalila I Matigi la, o tena limaniya fiyew fɔɔ n'o k'I ke kiti tige бага ye o ni ɲɔgon ɕɛ fɔnkɔɲɔgonya la min be o ɕɛ, ani o kɔfɛ, o kana degu foy sɔɔɔ o yere kɔɔɔ I ya kiti tigeni la, ani o ye sɔn I ya kiti ye sɔnli dafani la 65} [Suratu An Nisaa: 65], Aya cama be nin kɔɔɔ nin na, wa o ye kumaden ye min b'a yira ko a wajibiyani le ka sɔɔɔli kow kɔsegi Kuranaba ni Sunna ma, ani ko a wajibiyani le ka sɔn o ya kiti tigeni ma, ani ko limaniya b'o le ɲini, ani ole ye here ye ɲɔnw ye dunya ni lahara, ani a kɔ kapi: o kɔɔɔ ye: a kɔ laban.

Al-Hafiz Ibnu Rajab - Alla ye hine ala - a ko a ya kitabu (Lata'iful Ma'arif) kɔɔɔ, nin masala la - kuma temenin dɔ kɔfɛ -:

«sunkalomakɔɔ kalo tilance su, Tabi'unw minugu ye Shami jamana mɔgɔw ye; inafa khalidu bin Ma'adan, ani Makuhulu, ani Lukumani bin Amiri ani mɔgɔ gerɛw, o tun b'a boɣe ani k'o jija a kɔɔ bato la, mɔgɔw k'a fisamantiya ani a boɣeli ta olugu le fe, A fɔla ko: Israiliya kumaw sela oma o ko la, tuma min o ko jensenna ka bɔ o fe duguw kɔɔ, mɔgɔw ka ɲɔgon sɔsɔ o ko la; dɔw sɔɔna ama, ani ka ben ni o ye a boɣeli la, o dɔw ye Basra batokɛlaw jamakulu dɔ ye, ani o ɲɔgonnaw. Hijazi lɔnnikɛlaw fanba k'o nankari, o dɔw ye: Atɔɔ, ani Ibin Abi Mulayika, ani Abdurahamani Ibin Zayidi Ibin Asilamu k'a lakali ka bɔ Madina sariya lɔnbagaw fe, ole ye Maliki ya kɔmɔgɔw ni mɔgɔ gerɛw ya kuma ye, o k'a fɔ ko: o bɛɛ ye Bida'a le ye.

Wa Shami lɔnnikɛlaw tilanna kuma fila kan a lapɛɛɛmaya cogo la:

A dɔlakelen: ko a kanuna k'a lapɛɛɛmaya jama la misiriw la, Khalid bin Ma'dan ani Luqman bin 'Amir ani mɔgɔ gerɛw tun be o ya fani fisamantiw don a la, ka wusulan kɛ ani ka kale la, ani ka seli misiri la o ya o su nin na, ani Is'haq bin Rahawayh benna n'o ye o kan, A ko a kɛli la misiriw kɔɔ jama la: o te Bida'a ye, Harb Al-Kirmani k'a lakali a ya masalaw kɔɔ.

A filanan: a kɔnni ne mɔgɔw ye ɲɔgon laɣɛn a la misiriw kɔɔ seli kɔson, ani wajuli, ani duawu kɛ, n'ga a te kɔn cɛɛ ye ka seli a la a kelen na a yɛɛ ye, nin ye Awza'i ya fɔta le ye, Shami mɔgɔw ya imamu

n'o ya fiqihilonbaga n'o ya lonnikela, wa ole gerenin be cen na, ni Alla sonna». Fo a ko: «Kuma si ma lon Imam Ahmad fe Sunkalomakono kalo tilance su ko la, lakali fila jatemine la a fe o sufe seli kanu la ka kepe a ya lakali fila ma seli lon fila sufe seli ko la, sabu a (lakali do konko) a m'a kanu ka sufe seli ke jamana; sabu a ma ye Alla ya ciden fe, nema ni kisi b'A ma, ani A ya shabaw, A k'a kanu (kuma kan do konko), Abduramani bin Yazidi bin Aswadi keli kason k'o ke, wa ale ye Tabiunaw do le ye. O cogo kelen na tilance su seli loli, foy ma sabati o la ka bo Nabipuma fe, Alla ka nema ni kisi b'A ma, walima A ya shabaw. N'ga a sabatila ka bo jenkulu do fe Tabiunaw la, minugu ye Shami kaw ya fiqihilonbaga dow ye».

Fen lapinita bana Hafiz Ibin Rajab ya kuma na Alla ye hine ala, wa a b'a konko k'a gweya ko foy ma sabati ka bo Alla kira fe -nema ni kisi be A ma-walima A ya shabaw fe -Alla ye dipe o ma-sunkalomakono kalo tilance su ko la.

N'ga min sugandila Awza'i fe (Alla ye hine ala) ko a loli kanuni ne mogo kelen-kelen ye, ani Hafiz Ibin Rajabu ka nin kuma nin sugandi, o ye kabako le ye ani fen ne min laganfoni ne; sabula fen o fen n'a ma sabati sariya daliluw fe, a ma daga silama ye a ye o fen don Alla ya dina la, hali n'a k'a ke a kelen, walima jama la, hali n'a k'a dogo walima a k'a bange; Nabipuma (Alla ya nema ni kisi b'A ma) ya kuma foroba fo kason:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا؛ فَهُوَ رَدٌّ».

« Ni mɔɔ min ka bara dɔ ke an ya dina nin la min te a dɔ ye, o bara bena segi o tigi ma». Ani dalilu gere minugu be Bida'a kɔniya yira ani ka bagabagali ke ka bɔ ama.

Al imam Abu Bakr at-Turtushi, Alla ye hine ala, ale fana ko a ya kitabu «Al-Hawadith wal Bida'a» kɔnɔ ko:

«Ibnu Wadah y'a lakali ka bɔ Zayidu bini Aslam fe, a ko: an ma mɔɔ si sɔɔ an ya karamɔɔ kɔɔbaw ni an ya lɔnnikelaw la minugu b'o janto Sunkalomakɔnɔ kalo tilance la, wa o t'o janto Makhuli ya hadisa la, wa o t'a ye ko fisamatiya dɔ b'a la ka teme su tɔw kan» .

Ani a fɔla Ibnu Abi Mulayka jɛne ko: Ziyad Al-Numayri ko: «Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su sara be inafɔ Layilatul Qadri sara», A ko : «Ni ne tun k'a men k'a sɔɔ bere be ne bolo, ne tun b'a bugɔ» Ziyad tun ye ma'anafɔla le ye, lapini bana.

Lɔnnikelaba Shawkani - Alla ye hine ala - ko kitabu: «Al-Fawa'id al-Majmu'a» kɔnɔ:

"«Hadisa: «Yaa Ali! ni mɔɔ min ka lɔ keme seli Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su la, a be suratul Fatiha ani Kul hu alLahu 'ahadu kalan lɔ o lɔ kɔnɔ shen tan; Alla be a ya haju bee je» ka taga se hadisa laban na". Hadisa nin ye n'galon ye, wa a kumaden gweninw na minugu jɛsinna sara ma a keɓaga bena min sɔɔ, siga t'ala famuyabaga si hakili la ko o ye

n'galon ne ye, ani a lakalibagaw ye mɔgɔw le ye minugu ma lɔn, wa a lakalila sira filanan ni sabanan fɛ, o bɛɛ ye n'galon ye ani a lakalibagaw ye mɔgɔw le ye minugu ma lɔn, A ko «Al-Mukhtasɔr» kɔnɔ: Sunkalomakɔnɔ kalo tilance seli hadisa ye fu ye, ani Ibn Hibaan ya hadisa min minɛna Ali fɛ: «Ni Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su sela, a ye seli a su la, k'a tele sun», o ye hadisa laganfoni ne ye. A ko «Al-Laa'ali» kɔnɔ: «Rakat kɛmɛ kɛ Sunkalomakɔnɔ kalo cɛmance la ni suratu lkhlasɪ ye shɛn tan» n'a nafa janya foli ye Daylami ani mɔgɔ gɛrɛw fɛ, o ye hadisa le ye min n'galon la la Ciden na nɛma ni kisi b'A ma, a fɔbaga fanbaw sira saba kɔnɔ ye mɔgɔ lɔnbaliw ani mɔgɔ lagafoninw le ye, A ko: «ani lɔ tan ni fila ni suratu lkhlasɪ ye shɛn bisaba», o ye n'galon ye, «ani lɔ tan ni naani» fana ye n'galon ye.

Fiqhi lɔnbagaw jɛnkulu dɔ marasala ni nin hadisa ye; inafɔ (Ihya) kitabu tigi ani a jɔgon gɛrɛw, ani mufasiriw dɔw fana o cogo la. Wa su nin seli lakalila - n'o ye: Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su ye - cogoya caman na, o bɛɛ ye gwansan le ye ani n'galonw. Nin te Tirmizi ya laseli sɔsɔ ka bɔ Aisha ya hadisa la, Alla ka diɲɛ a ma, ko Alla ya Ciden, nɛma ni kisi b'A ma, tagala Bakiya la, ani Matigi jigili kalo tilance su la dunya sankolo la, ani ko A be yafa kɛ mɔgɔ caman ye min be tɛmɛ Kalibu ya sagaw shi jate kan, sabu kuma jɛsinin be nin seli labɛnnin ni le man nin su nin na, K'a sɔrɔ Aisha ya Hadisa nin na, lagafoya ni tigeli b'a la, inafɔ Ali ya Hadisa min

kofola ka kɔɔ a sufe seli ko la, o t'a bali ko nin seli nin ye fen labennin le ye, k'a fara lagafoya kan min b'a la, inafɔ an k'a kofɔ cogo min na» Lapinita banna".

Al-Hafiz Al-Iraki ko: «tilance su seli Hadisa n'galon tigela ka la Alla ya Ciden kan, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ani n'galon ne A kan», Imamu Nawawi k'a fɔ kitabu (Al-Majmu'o) kɔɔ ko: «Seli min lɔnnin be Raga'ibu seli tɔɔ la, o min ye lɔ tan ni fila ye fitiri seli ni sagafo seli cɛ, Rajab kalo juma fɔlɔ su fɛ, ani Sunkalomakɔɔ kalo tilance su seli min ye lɔ keme ye, o seli fila ninugu ye Bida'a juguw ye minugu be bali, mɔɔ kana marasa o kofɔli kɔson kitabu ninugu kɔɔ: (Kutu Al-Kulubi), ani (Ihiya Ulumi din), walima hadisa min kofola o kɔɔ, sabula o bɛɛ ye fu ye, mɔɔ fana kana marasa ni imamu dɔw ye o kiti pagamina minugu ma fo o ka sebeliw sebe k'a fɔ ko o kanuna, sabula o tigi filini be o la».

Sheikhu Imamu: Abu Muhamad Abdurahaman Bun Ismayil Al-Makdisi ka gafe nafama dɔ sebe o fila tipen kan, a ka pumanya kɛ a kɔɔ ani k'a laben cogo puman na, wa lɔnnikelaw ya kumaw masala nin kan ka ca kosebe, wa ni an tun ko an be kuma bɛɛ lakali an ka minugu bɛɛ ye masala nin kan; kuma tun bena janya kosebe an fɛ, a dɔla an ka min fɔ, wasa ni dusukun sigi b'o la cɛn pinibaga ye.

Ka kepe ni min temena ayaw ni hadisaw ani lɔnnikelaw ya kumaw la: a be gweya cɛn pinibaga ye ko Sunkalomakɔɔ tilance su pagapagali keli seli

walima fen gere fe, ani k'a tele kerekere ni sun don ye; o ye Bida'a jugu le ye lonnikela caman fe, laslu t'ala sariya saniyani kono, w'a ye fen kura le ye min donna Silamaya la sohabaw ya wagati kofe, Alla ka dije o ma. Alla -boje b'A ye- ya kuma be cen jinibaga wasa nin bonda nin na ani bonda gere:

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ...}

{...Bi lon na, Ne k'a ya dina dafa a ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3]. Ani min nana a koro la ayaw la, ani Alla ya Nabipuma ya kuma la, Alla ka nema ni kisi be A kan:

«مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

« Mogo o mogo mana fen do don an ya dina nin na min te a do ye, o fen bena kosegi a tigi ma ». ani hadisa min be a koro sabati.

A nana Sahih Muslim kono, ka bo Abu Hurayrata fe Alla ka dije a ma ko: Alla kira ko Alla ka nema ni kisi be A ma:

«لَا تَخْصُوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلَا تَخْصُوا يَوْمَهَا بِالصِّيَامِ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ بِصَوْمِهِ أَحَدُكُمْ».

« A kana Juma su kerekere ni seli ye suw cela, a kana a lon kerekere ni sun ye lonw cela, fwo ni a kela sun ye a cela mogo do be min sun donna». Ni a tun daganin be ka su do kerekere ni bato do ye, Juma su le tun ka kan n'o ye ni su tow ye; sabula a lon ye lonw la fisamanti ye tele bola min kan ka keje ni hadisa sabatininw ye minugu bola Kira fe, nema ni kisi be A kan, Tuma min na Nabipuma nema ni kisi

b'A ma, ka bagabagali ke ka bo a kerekerele la ni su seli ye suw cela, o k'a yira ko su gerew fana b'o cogo kelen na, a te daga ka fen kerekere ka bo ola ni bato do ye, fo ni dalilu sabatini ye min be kerekerele yira.

Tuma min n'a kela ko Sariya k'a daga ka Layilatul Qadri su ani Sunkalo suw lo, ani ka jija o kono, Alla ya ciden - nema ni kisi b'A ma - k'o yira, ani A ka manton lasu o loli la, ani A yere k'o ke, inafu a be Sohuhu fila kono cogo min na, ka bo Alla ya ciden fe - nema ni kisi b'A ma - ko A ko:

«مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، وَمَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ».

«Mogo o mogo be Sunkalo lo limaniya kason ani sara jini kason, yafa be ke a ya jurumu temeninw ma, ani mogo o mogo be Layilatul Qadri lo limaniya kason ani sara jini kason, yafa be ke a ya jurumu temeninw ma». N'a tun kela ko Sunkalomakono kalo tilance su tun be se ka kerekere ni jenge do ye walima bato do, walima Rajaba kalo Juma folo su, walima Isra ni Sanayelen su, Nabipuma, Alla ka nema ni kisi b'A ma, tun bena manton kanda ka taga o ma, walima a yere tun bena a ke. Ani n'a tun kela ko o fen do kela, shabaw tun ben'o lase mantonw ma, ani o tun tena a dogo o ma, sabu olugu le ye mogow bee la puman ye, ani mogow bee la ladilikela pumanw ye Nabipumaw kofe, nema ni kisi be O ma, wa Alla ka dije Alla kira ya shabaw ma -Alla ka

nema ni kisi b'A ma- ani k'o son fɔɔ k'o ladiɲe A ya sonni ma.

I k'a lɔn sisan ka bɔ lɔnnikelaw ya kuma na ko foy ma sabati ka bɔ Alla ka Kira fɛ nema ni kisi b'A ma, wala a ya schabaw fɛ, Alla ka diɲe o ma, Rajaba kalo Juma fɔɔ su fisamantiya ko la, wala Sunkalomakɔɔ kalo tilance su la, ola; a lɔnna ko o fila pagapagali keli ye Bida'a le ye min donnin be Silamaya la, a b'o cogo kelen na k'o kerekere ni bato dɔ ye o fana ye Bida'a ye. O cogo kelen na, Rajaba kalo su mugan ni wolonfilanan, mɔɔɔ dɔw be la min na ko a ye sufe tagama ni sanayelen su ye, a te daga k'a kerekere ni bato dɔ ye, inafɔ a te daga ka pagapagali ke a la cogo min na; dalilu temeninw kɔson, o ye n'a tun lɔnnin ne, a be ke di sa k'a sɔɔɔ a sabatila lɔnnikelaw ya fɔtaw la ko a ma lɔn?!. Mɔɔɔ min k'a fɔ ko: a ye Rajab kalo su mugan ni wolonfila le ye, o kuma ye n'galon le ye, laslu si t'ala hadisa sabatininw kɔɔɔ, wa mɔɔɔ ya kuma jenna mɔɔɔ min ko:

Ani kow bɛɛ la puman minugu temenan kandaya kan... ani kow bɛɛ la juguman ye ko kura labenninw(Bida'aw) ye

An be Alla le dali A ye an ni silamaw bɛɛ bensenma ka se ka Sunna ta ani ka sabati a kan, ani ka tanga fen bɛɛ ma min be a sɔɔɔ, Ale le ye masa fonisere ye min be A ya jɔnw son.

Ani nema ni kisi be A ya jɔn ani A ka ciden an ya Nabijuma Muhamadu kan, ani A ya so mogɔw ani A ya schabaw bɛɛ.

Cikan seginan:

**Lasɔmini nafaman sarankana min damela o
n'galon ya kan**

**Lɔnnikɛla Ahmad, min ye Kira ya yɔrɔ
kɔrɔtani ladobaga ye**

Ka bɔ Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz fɛ, ka taga silamaw ma minugu bena a kalan, Alla y'o kɔrɔsi ni Silamaya ye, ka ne ni o tanga jahiliya mɔgɔ gwansanw ya n'galontigeliw juguya ma, Amina.

Alla ye kisi kɛ a kan, ani A ya hine n'A ya baraka.

O kɔfɛ: Ne ka kumakan dɔ ye min dame la ka taga Sheikhu Ahamadu ma, Nabijuma ya hɔrɔma so kɔrɔtani ladobaga, a tɔgɔ ye ko: «Ni ye sarankanali laban ye ka bɔ Madina nɔrɔya dugu, ka bɔ Sheikhu Ahamadu fɛ, Nabijuma ka hɔrɔma so barakɛla», a y'a fɔ a kɔnɔ ko:

«Ne tun sigini be Juma su la ka Kurana ba kalan, ani Alla tɔgɔ sanumanw kalan, kɔfɛ, tuma min na ne banna ola, ne labɛnna sunɔgɔ ye, ola, ne ka pada nɔrɔma tigi ye, Alla ka ciden nɛma ni kisi be A ye, min nana ni Kurana ayaw ye, ani Sariya sanumanw; ka kɛ hine ye dunya bɛɛ ma, an kuntigi Muhamadu nɛma ni kisi be A ye, A ko: Yaa Sheikhu Ahamadu, n'ko: Naamu Yaa Alla ka ciden! Yaa Alla ya danfɛnw bɛɛ la darajama," A k'a fɔ ne ye ko : Ne malola mɔgɔw ya kewale juguw la, ne ma se ka ne Matigi wala mɛlɛkew kunbɛn; sabu ka bɔ jumalon ka taga

se jumalon ma, mōgo waga keme ni biwōōō le sala k'a sōōō o te Silamaya dina kan - o kōfe, A ka jurumu dōw kōfō mōgōw benna minugu la, O kōfe A ko: - O wasiya nin ye hine ye ola ka bō masa Fangatigi ni karabalimasa fe. O kōfe a ka Kiyama wuli wagati tagamasen dōw fō, fō ka taga a fō ko: - o lalōnniya wasiya nin na e Sheikhu Ahamadu; sabu a seBELa latige seBE kala fe ka bō gafe latangani kōōō, ani mōgo min b'a seBE k'a ci ka bō dugu la ka taga dugu dō la, ani ka bō yōōō la ka taga yōōō dō la, so janba bena lō a ye Alijine kōōō, ani mōgo min m'a seBE k'a ci, ne ka soronalidon haramuyala a ma kiyama lon, Ni mōgo min k'a seBE k'a sōōō a kela fangatan ye; Alla b'a kē nafolotigi ye, walima ni a kela jurutigi ye; Alla b'a ya juru sara, walima ni jurumu b'a kan; Alla be yafa a ma, ani a bangebaw, nin wasiya baraka la, Ni mōgo o mōgo m'a seBE Alla ka jōnw cema, o tigi pada bena fin dunya ni lahara, A k'a fō: «N be n' kali Alla belebeleba la shen saba, nin ye cēn ne ye, ni n' kela n'galontigela ye, n'ye bō dunya na ni Silamaya tē, mōgo o mōgo lala ala, o tigi be kisi tasuma jangata ma, mōgo o mōgo k'a sōōō, o tigi kafiriya la».

Nin ye sarankanali lasurunyani ye min lanin be Alla ya ciden kan n'galon na nema ni kisi b'A ma, ani an ka nin sarankanali n'galonma nin men shen cama kabini san cama, a be jensen mōgōw cē wagatiw ni jōgon cē, ani a be jensen jama cama cē minugu te kalankelaw ye, wa danfara be a kumadenw cē, A n'galontigela b'a fō ko: a ka Alla ya Nabipuma -Alla

ya nɛma ni kisi b'A ma- ye siko kɔɔ, a ka nin wasiya nin kalifa a ma, nin seɓe laban nin kɔɔ an ka min kofɔ i ye yaa kalankela! n'galontigɛla nin ko a kɔɔ ko a ka Alla ya Nabipuma -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- ye tuma min a labenna ka sunɔɔ, o kɔɔ ye ko: a k'A ye k'a sɔɔ a te sunɔɔ la!

Nin n'galontigɛla nin k'a fɛn cama fɔ nin wasiya kɔɔ minugu ye wiya gweninw ye ani n'galon kenɛkan ta, n' bena i hakili lasɛ o ma sisan-sisan nin kuma kɔɔ ni Alla sɔɔna, cɛn na n' tun k'o lasɔmini kɛ san tɛmɛninw na, ani n' k'a jɛfɔ mɔɔw jɛnɛ ko a ye wiya gweninw ani n'galon kenɛkan ta le ye, tuma min n' ja lala nin seɓe laban nin kan n' sikasikala ka seɓeli kɛ a kan, sabu a ya n'galonya bangeni ne ani a wiya fɔla ya ja-geɛya boɓɛ wiya fɔli la, n' tun te a jate fiyew ko a ya n'galonya bena dogo mɔɔ ma sɔmi dɔɔni be min na, wala hakili juman. N'ga badenma cama k'a fɔ jɛnɛ ko a jɛnsenna mɔɔ cama cɛ, o k'a fɔ jɔɔgon jɛnɛ, ani mɔɔ dɔw k'a centigiya; o kɔson n'k'a ye ko a ye wajibi ye ne jɔɔgonw kan ka seɓeli kɛ a kan, ka a ya n'galonya yira, ani ko n'galontigɛ kan le ye Alla ya ciden kan nɛma ni kisi b'A ma, walasa mɔɔ si kana fili a fɛ, Wa ni mɔɔ o mɔɔ k'a miri ala ka bɔ lonniya ni limaniya tigiw la, walima miriya juman ni hakili juman tigiw la; o tigi b'a lon ko a ye n'galon ni namara ye fɛn cama kɔson.

Nka Sheikh Ahmad badenma dɔw jininga nin wasiya nin na nin n'galon nin be dame ka taga min ma, o ka n' jabi ko: n'galon ne min tigɛla k'a la

Sheikhu Ahmad kan, ani ko a ma o fɔ fiyew, Wa Sheikhu Ahmad min kofɔla, a ya saya kela kabini tuma jan. Hali n'an tun k'a jate ko Sheikhu Ahmad min kofɔla, wala mɔgɔ min b'a jɛ, k'a fɔ ko a ka Alla ya Nabijuma -Alla ya nema ni kisi b'A ma- ye suko la wala jɛkenɛya la, A ka nin wasiya nin di a ma, an tun bena alɔn centigiyala ko a ye n'galontigɛla ye, wala min k'o fɔ a ye Sitana le ye o te Alla ya Nabijuma ye, Alla ya nema ni kisi b'A ma, kun cama kɔson, o dɔw ye:

A fɔlɔ: Kira -Alla ya nema ni kisi b'A ma- te ye jɛkenɛya la a saya kɔ -Alla ya nema ni kisi b'A ma-, wa ni mɔgɔ min k'a fɔ sufiyaw ya jahiliw cɛla ko a be Kira ye -Alla ya nema ni kisi b'A ma- jɛkenɛya la, wala ko a bena mawlidi la, wala o jɔgonnaw; o tigi filila fili juguman na, ani kow jɔgamina a ma kɔsɛɛ, wa a benna filiba la, ani a ka Kurana ni Sunna ani lɔnnibagaw ya benkan fɔnkɔjɔgonya; sabula suw be bɔ o ya kaburuw la kiyama lɔn le, a te kɛ dunya kɔnɔ, Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka kuma fɔ min te o ye, o tigi ye n'galontigɛ бага le ye n'galon gwɛ la, walima filibaga kow jɔgamina min ma, a ma cɛn lɔn mɔgɔ fɔlɔ jumanw ka min lɔn ani Alla ya ciden -nema ni kisi b'A ma- ya schabaw ni mɔgɔ minugu tugula o kɔ jumanya la o tola min kan, Alla kɔrɔtani ko:

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ 15 ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ 16﴾

{O kɔfɛ, cɛn na, a bena sa 15

O kɔfɛ, cɛn na, Kiyama lon, a bena kunu ka bɔ a
ya kaburuw kɔnɔ 16} [Suratu Almuminun: 15, 16],
Ani Nabipuma ko -nema ni kisi b'A ma-:

«أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ وَأَوَّلُ مُشَفَّعٍ».

«Ne le ye mɔgɔ fɔlɔ ye dugukolo be ci ka bɔ min ma
Kiyama lon, ani Ne le ye soronalidon бага fɔlɔ ye,
ani min ya soronalidon be mine fɔlɔ». Wa ayaw ni
hadisaw cama bey minugu be ni kɔrɔ sabati.

A filanan: Kira -Alla ya nema ni kisi b'A ma- te
kuma fɔ min be cɛn sɔsɔ A ya jɛnɛmaya la wala A
fatunin kɔfɛ, wa nin wasiya nin b'a ya sariya sɔsɔ
sɔsɔli la min be kenɛkan, wa o be ye cogo cama fɛ —
inafɔ a jɛfɔli bena cogo min na —, wa A yɛrɛ, Alla ya
nema ni kisi b'a ma, be se ka ye suko la, Ni min k'a
ye suko la a cogoya saniyanin na, o k'A ye yɛrɛ le;
sabu sitana te se k'a yɛrɛ kɛ A cogoya la, inafɔ o nana
hadisa kenɛma saniyaninw kɔnɔ cogo min na, n'ga
kɔɲɛ bɛɛ be suko yela ya limaniya le la, ani a ya
cɛnfɔ, ni a ya tilenninya, ni a ya jatɛminɛ, ni a ya
dina, ni a ya lannaya, ani yala a ka Nabipuma -Alla
ya kisi ni nema be A ma- ye a cogoya la wala cogoya
gɛrɛ la.

Hali ni hadisa dɔ nana ka bɔ Nabipuma fɛ, Alla ya
nema ni kisi b'A ma, A y'o min fɔ a ya jɛnɛmaya
tuma na, n'a ma tɛmɛ lannaya mɔgɔ tilenninw ya
sira fɛ minugu be kuma mara a jɛ ma, sinsin te kɛ o
kan, a te kɛ dalilu ye. Walima n'a nana lannaya
mɔgɔw ya sira fɛ minugu be kuma mara a jɛ ma,

n'ga a be sɔsɔli kɛ ni mɔɔɔ dɔ ya lakali ye min ya marali ka fisa ni o ta ye walima a ya lannaya ka bon ni o ta ye, sɔsɔli la min te a to o lakali fila be se ka lajen, ola; o dɔ kelen be kɛ mansukhu ye min wale te se ka jɛn, ani filanan be kɛ nasikhu ye wale be kɛ ni min ye, yɔɔɔ min na o be se ka kɛ ni a saratiw ye. Ani n'o lajenni walima naskhu te se ka kɛ, a wajibiyala ka mɔɔɔ min ya marali ka dɔɔɔ ani min ya tilenya ka dɔɔɔ o fila ya lakali be bila, ani ka kiti tɛmɛ a kan ko a ye shaazu ye min bara te se ka jɛn ala.

A do be cogo di wasiya la min tigi ma lɔn, min k'a lase ka bɔ Ciden fɛ - Alla ya nɛma ni kisi b'A ma -, ani a ka tilenniya n'a ya kantigiya ma lɔn. O lahalaya la, cɛn na a ka kan k'afili ani mɔɔɔ kana janto ala, hali ni fɛn si t'a kɔɔɔ min be Sariya sɔsɔ. A do be cogo di ni ko cama be wasiya nin kɔɔɔ minugu b'a yira ko fɛn fu le, ani ko n'galon le min lani be Ciden kan - Alla ya nɛma ni kisi b'A ma -, k'a sɔɔɔ a be dina sariyaw sigi Alla ma yamaruya di min na?!

Wa Nabijuma Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, ko:

«مَنْ قَالَ عَلَيَّ مَا لَمْ أَقُلْ؛ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ».

«Mɔɔɔ o mɔɔɔ mana fɛn fɔ Ne kan Ne ma min fɔ, o tigi ye a ya sigiyɔɔ labɛn tasuma la». Cɛn na, nin wasiya nin n'galontigɛ бага ka kuma fɔ Alla ya ciden kan -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma-, A ma min fɔ, ani a ka wiya kenekan ta faratima tige ka la Ala. ale le ka kan ni nin lasiranli belebele nin ye ka tɛmɛ! A ka kan

n'a ye kosebe n'a ma tubi ka a yira magow la ko nin wasiya nin ye wiya le ye Alla ka Ciden kan, Alla ya nema ni kisi b'A ma; sabu ni mago o mago ka nkalon jensen magow ce, ka a dame ka taga dina ma; a ya tubi te ke cen ye o la fɔɔ ni a k'o lase kene kan ka a yira; walasa magow be a lon ko a kasegila a ya wiya tigeli ko ani ka a yere n'galontigeya; Alla korotani ya kuma kɔson:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعْنُونَ ۖ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّوْا فَأُولَٰئِكَ أَثُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ (160)

{Cen na mago minugu be an ya dalilu jigininw ni kandaya dogo, an kenin kɔfe k'a bange magow ye Kurana kɔɔ, olugu, Alla be o danga, ani dangalikelaw be o danga 159

fɔɔ mago minugu tubila, ka dilanli ke, ka cen bange, o tigiw le Ne be o ya tubi mine, wa Ne le ye Tubi mine bagaba ye, ani Hinebagaba 160} [Suratu Al Bakara: 159, 160], Ola, Alla korotani k'a jefɔ ayaba nin na ko: mago min be cen fen do dogo, o tigi ya tubi te mine ola fɔɔ latilenli ni jefɔli kɔfe. Alla korotani ye dina dafa A ya jonw ye, ka nema dafa o kan ni A ya ciden Muhamadu ci ye, Alla ya nema ni kisi b'a ma, ani Alla ka sariya dafanin min jigi A ma, A m'a nii mine fɔɔ dafali ni jefɔli kɔfe, inafɔ Alla korotani ko cogo min:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...﴾

{...Bi lon na, Ne ka a ya dina dafa a ye, ka Ne ka nema dafa a kan, ani ka diƴe ka Silamaya ke A ya dina ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3]

nin sarankanali dilanbaga nana saan kemɛkulu tan ni naaninan na, a b'a fe ka mɔgɔw fili ni dina kura ye, min be ke sababu ye ka mɔgɔ don Alijine na mɔgɔ min ka bara ke n'a ya sariya ye, ani ka alijine haramuya ka don tasuma na mɔgɔ ye min ma bara ke n'a ya sariya ye, A b'a fe ka nin wasiya min n'galon tigela a fe, k'a boƴe ani k'a fisaya ka teme Kurana kan, yɔrɔ min a k'a n'galon tige a kɔnɔ ko: mɔgɔ min k'a sebe k'a ci ka bɔ dugu dɔ la ka taga dugu dɔ la, walima ka bɔ yɔrɔ dɔ la ka taga yɔrɔ dɔ la; bon janba dɔ be lɔ a ye Aljine kɔnɔ, wa ni mɔgɔ min m'a sebe k'a ci, Nabipuma (Alla ka nema ni kisi b'a ma) ka soronalidon be haramuya a ma kiyama lon, Nin ye wiya jugumanbaw dɔ le ye, ani a ye dalilu gweninbaw dɔ le ye min b'a yira ko nin wasiya nin ye wiya ye, ani a labɛnbaga ya malobaliya, ani a ya dusu geleya wiya foli la; sabu mɔgɔ o mɔgɔ ka Kuranaba sebe k'a ci ka bɔ jamana dɔ la ka taga jamana dɔ la, wala ka bɔ yɔrɔ dɔ la ka taga yɔrɔ dɔ la; o tigi te nin fisamantiya nin sɔrɔ ni a ma bara ke ni Kuranaba ye, ola, nin wiya nin seɓɓɓaga ani a lasebaga ka bɔ jamana dɔ la ka taga jamana dɔ la bena o sɔrɔ cogo di? Wa mɔgɔ min ma Kurana sebe, ani a ma a ci ka bɔ dugu la ka taga dugu gere la, Nabipuma Alla ya nema ni kisi be A ma ka soronalidon te bali a ma n'a kela limaniyabaga ye A

ma, ka tugu A ya sariya ko, Wa nin wiya kelen nin wasiya nin kono, a kelen be wasa ke ka a n'galonya yira, ani a jensenbaga ya wiya tige, ni a ya malobaliya, ni a ya hakilibaliya, ani a yorojanya ka bo kandaya lon ma Kira nana ni min ye.

Wa wasiya nin kono — ka bo fen minugu fola — ko gerew bey, o bee b'a n'galonya ni a wiya yira, hali ni a wiya tigebaga ye kali waga kelen ke walima ka teme o kan ko a ye cen ye, wa hali ni a ka a yere danga jangata belebebeba ani toro gelenba la ko a le ye cen fobaga ye; a te cen fobaga ye, wa a te cen ye, n'ga a ye, walahi ani walahi tunguni, galon belebebeba ani galon jugu le ye, wa an be Alla korotani ke sere ye, ani meleke minugu be ni an je, Ni silama o silama ka sebe nin kalan — sereya le ye an bena an Tigi ben (min korotani ne) ni min ye —: ko wasiya nin ye n'galon ni n'galon tigeni le ye ka la Alla ya ciden (Alla ka kisi ni nema b'A ma) kan, Alla k'o n'galontige бага maloya, k'a sara ni fen ye a ka kan ni min ye.

Min b'a yira ko o wasiya ye wiya ni n'galon le ye, ka bo min fola: o ye ko cama ye ka bo a kumaden foninw la, o do ye:

Ko folo: a ya kuma a kono: (ko ka bo Jumalon ka se Jumalon ma mago waga keme ni biworo le sala k'a soro o te Silamaya dina kan); sabu nin ye gundo lonni le ye, ani Kira, nema ni kisi be A kan, wahayu tigela A ma A ya saya ko, a yere ya penemaya kono a

tun te gundo lon, cogo di A ya saya kɔfɛ? Alla
kɔrɔtani ya kuma kɔson:

﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ...﴾

{A fɔ ko: Ne te a fɔ a ye ko Alla ya marabulonw
be ne fɛ, ani ne te ko dogoni lon...} [Suratu Al-An'am:
50] Ani Alla kɔrɔtani ya kuma:

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ...﴾

{A fɔ ko : mɔɔ si te ko dogoni lon sankolo kɔnɔ
ani dugukolo kan fɔɔ Alla...} [Suratu An naml : 65],
Ani hadisa sabatini kɔnɔ ka bɔ Nabijuma fɛ, Alla ya
nɛma ni kisi b'A ma, ko A ko:

﴿يُذَادُ رَجَالٌ عَنْ حَوْضِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ! أَصْحَابِي أَصْحَابِي، فَيَقَالُ
لِي: إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَحَدْتُمَا بَعْدَكَ، فَأَقُولُ كَمَا قَالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ: ﴿وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ
شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدٌ﴾ [المائدة: 117]﴾.

«Cɛɛ dɔw bena gen k'o mabɔ N'ka Hawdu(kɔjii) la
Kiyama lon na, N'ben'a fɔ ko: N' Matigi! N'ka
sɔhabaw, N'ka sɔhabaw, A bena fɔ N' ma ko: I t'a lon
o ka min kɛ I kɔfɛ, N' ben'a fɔ inafɔ jɔn puman k'a fɔ
cogo min na: {Ne kɛla sere ye o kan, tuma min ne
tun be o cɛma. N'ga tuma min I ka ne ta, Ile le tun
kɛla kɔlɔsilikɛla ye o kan. Ani Ile ye sere ye fɛn bɛɛ
kan} [Al Maa'ida: 117]».

Ko filanan: -kow la minugu b'a yira ko nin
sarankanali nin ye fɛn fu le ye, ani ko n'galon le-: a
fɔli a kɔnɔ: (mɔɔ min k'a seɛ k'a sɔrɔ a ye fagantan
ye, Alla be a kɛ nafolotigi ye, walima a ye jurutigi ye,
Alla be a ya juru sara, walima jurumu b'a kan, Alla

be yafa a ma ani a bangebaw ma nin sarankanali nin barika la) ka taga a laban na. O ye n'galon be la belebele do le ye, ani dalilu gwenin min b'a yira ko a labenbaga ye wiya fo la ye, ani a ya malobaliya Alla ni A ya jonw jekoro; sabu nin ko saba ninugu te soro ka Kuranaba sebe doron fe, o be soro cogo di mogo fe min ka nin wasiya n'galon nin sebe?! Nin mogo jugu nin b'a fe ka mogow lafili le, ani k'o jigi bila nin wasiya nin na; walasa o y'a sebe ani o y'o den nin fisamantiya n'galonma nin na, ani o ye sababuw toy Alla ka minugu sariya A ya jonw ye, A ka minugu ke sira ye ka mogo lase nafolotigiya ma, ani juru sarali, ani jurumu yafali. O kason an be tanga jini Alla fe ka bo Alla labila sababuw ma ani ka tugu yere sago ni sitana ko.

A sabanan: - ka bo kow la minugu b'a yira ko nin sarankanali nin ye fu le ye -, a fakan a kono ko: (Alla ka jon min m'a sebe; a pada be finya dunya ani lahara). O fana ye wiya juguba do le ye, ani daliluba min do be nin sarankanali nin ya n'galonya yira ani a labenbaga ya wiya fo, cogo di a be se ka don hakilitigi hakili la ko a ye nin sarankanali nin sebe ce lonbali do nana ni min ye keme kulu tan ni naaninan na, ka wiya fo k'a la Alla ya ciden -Alla ya nema ni kisi b'A ma- kan, ani k'a miri ko ni mogo o mogo bana a sebe ma, o tigi pada be fin dunya ni lahara, ani ni mogo o mogo k'a sebe, o tigi be ke nafolotigi ye fagantanya kofe, ani ka kisi juruw ma o

lajennin ko a kan, ani ka yafa a ma a ya jurumu keninw na!!

saniya b'lle Alla ye, nin ye n'galonba ye!! Siga t'a la, daliluw ni ko keninw be sereya ke nin n'galontigi ya n'galon kan, ani a ya dusugeleyaba Alla ma, ani a ya malodogoya Alla ni magow yoro la. Jamakulu ka ca minugu m'a sebe, k'a soro o pada ma fin. Ani jamaba bey, mago si te se k'o jate fo Alla korotani, minugu k'a sebe shen cama, k'a soro o ya juru ma sara, ani o ya fagantanya ma ban. An be tanga jini Alla fe dusukunw ka fili ma, ani jurumunw mago ma. Nin mankutuw ani barajiw, sariya saniman ma na n'o ye mago ye min ka kitabu bee la puman ani a bee la belebele sebe, o min ye Kuranaba ye, o bena soro cogo di mago ye min ka wasiya n'galonma do sebe kuma fu suguya cama be min kono, ani kuma cama minugu ye kafiriya suguyaw ye, SubhaanaLa!! Alla ya sabali do ka bon kosebe mago koro min dusu ka gelen ka wiya fo k'a la A kan!

Ko Naaninan: - Ko minugu do ye dalilu ye ko wasiya nin ye n'galonba le ye, ani wiya lankolon -: a ya kuma a kono ko: (Ni mago o mago k'a centigiya, o tigi be kisi tasuma jangata ma, ani ni mago o mago k'a n'galontigeya, o tigi ye kafiri le ye), Nin fana ye dusu geleyaba ye wiya fo la, ani kuma fu juguba, nin wiya folaba nin be mago bee wele, ko o ye la a ya wiya la, a b'a jigiya ko ole b'o kisi tasuma jangata ma, ani ko ni min k'a n'galontigeya, o tigi be kafiriya, N'be kali Alla la, nin wiya folaba nin ka n'galonba le

la Alla la, ani n'be kali Alla la, a ma cen fɔ; cen na, ni mɔgɔ o mɔgɔ lala ala, o tigi le ka kan ka ke kafiri ye, min bana ka la ala o tigi tɛ; sabu wiya ni kuma fu ni n'galon le min ni cen te fan kelen. An be Alla ke sere ye ko wiya le, ani ko a fɔbaga ye wiya fɔlaba le ye, a b'a fe ka sariya dɔ bila mɔgɔw ye Alla ma yamaruya di min na, ani ka fen ladon o ya dina kɔnɔ min te a dɔ ye. K'a sɔrɔ Alla ka dina dafa ani k'a time nin manton nin ye sani nin n'galon nin ye laben ni kemeda tan ni naani ye. A ye a janto: A kalanbagaw ni badenmaw, a y'a yere tanga nin wiya ninugu nɔgon centigiya ma, ani o jensenli a cela, sabu yelen be cen na min te pagami a pinibaga ma. Ola, a ye cen pini n'a dalilu ye, ka lonnikelaw pininga fen na min pagaminin be a ma. A kana a yere marasa ni wiya fɔlaw ya kali ye, sabu Ibilisa(sitanaba) dangato kalila a bangebaw Adama ni Hawa ye, ko a be o ladilibagaw le dɔ ye, k'a sɔrɔ a ye janfabagaw la juguman ye, ani wiya fɔlaw la wiya fɔlaba le ye, inafɔ Alla kɔrɔtani k'a lakali ka bɔ a fe cogo min na, Alla ko saniya ni kɔrɔta b'A ye:

{وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ 21}

{sitanaba K'a kali o fila ye ko: «cen na, ne ye a fila ladibagaw dɔ le ye» 21} [Suratu Al Aaraf: 21]. Ola, a ye a yere kɔrɔsi ka bɔ a ma, ani k'a yere kɔrɔsi ka bɔ a kɔtugulaw ma minugu ye n'galontigelaw ye, sabula o ya kaliw ka ca faniya kan, o ya layiru janfataw ka ca, ani o ya kuma masirininw mɔgɔw

lafili kɔson! N'ga nin n'galontigela ka min fɔ ko kɔnniw lakenɛmayali ko la; o ye cɛn ye, wa Kuranaba ni Sunna saniman ka bagabagali kɛ kosebɛ ka bɔ o ma, wa kandaya ni wasa be o fila kɔnɔ.

Min ye a ka min fɔ lon laban tagamasenw ko la, Nabipuma ya hadisaw ye lon laban tagamasenw jɛfɔ, ani Kuranaba k'o dɔw kofɔ. Mɔɔ min be fɛ k'o lɔn, a bena o sɔrɔ a yɔrɔ la Sunna gafew kɔnɔ, ani lɔnnikelaw ni limaniyabagaw ya gafew kɔnɔ. Mɔɔw mako te nin n'galontigi nin jɔgon ya jɛfɔli la, ani a ya lafilili, ani a ya cɛn ni n'galon jɔgamili jɔgon na. Alla ye ne ni alugu ni silamaw bɛɛ tanga ka bɔ sitanaw ya tɔrɔya ma, ani lafilibagaw ya lajarabiliw, ani fililibagaw ya filili, ani Alla jugu tipɛnnikelaw ya mɔɔ lafili, minugu b'a fɛ ka Alla ya yelen faga ni o daw ye, ka mɔɔw lafili o ya dina la, k'a sɔrɔ Alla le ye A ya yelen dafabaga ye, ani A ya dina dɛmɛbaga, hali n'o goyala Alla juguw ye ka bɔ sitanaw la, ani o labatobagaw ka bɔ kafiriw ni Alla ko nankari bagaw la. Ani an be Alla le dali a ye silamaw ya lahalayaw lapɛn, ani ka nɛma kɛ o ye, o ye se ka tugu cɛn kɔ, ani ka dume a kan, ani ka tubi ka taga Alla ma - saniya be A ye- ka bɔ jurumuw bɛɛ la, sabu Ale le ye masa tubi minɛbagaba ye, masa hinebagaba ye, min be se fɛn bɛɛ la. Alla le ye an wasa бага ye, Ale le ye kɔ sɛmɛ yɔrɔ puman ye. See te mɔɔ ye, fanga te mɔɔ la, fɔɔ n'a kɛla ni Alla ya dɛmɛ ye, Ale min ye masa kɔrɔtaniba ye, ani masaba.

Tano b'Alla ye danfenw beɛ lajenni tigi, ani Alla ye nɛma ni kisi kɛ A ya jɔn ani A ya Ciden cɛnfɔla ani lanaya mɔɔɔ kan, ani A ya so mɔɔɔw ni A ya sɔhabaw, ani minugu tugula o kɔ pumanya la fɔɔ ka se sara lon ma.

Kɔrɔti ani filɛli kiti, ani min be dɛn olugu la.

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

Cikan kɔnɔndɔnan: kɔrɔti ani filɛli kiti ani minw be tali kɛ ola¹

Tano be Alla kelenpe ye, nɛma ni kisi be mɔɔɔ kan Nabijuma gɛrɛ tɛ min kɔfɛ, o kɔfɛ:

Ka bɛn dabali kɛlaw ya caya ma nin wagati labanw na minugu b'a fɔ ko o ye furakɛlaw ye ani o be furakɛli kɛ ni kɔrɔti walima filɛli ye, ani o ya jɛnsenni jamana dɔw la, ani o ya tɔnɔbɔli mɔɔɔ gwansanw la minugu ma kalan; n'k'a ye kɔnɔnagweya la Alla ye ani A ya jɔnw; ka farati belebele jɛfɔ min be ola Silamaya ani silamaw kan; sabu dusukun be dɛn fɛn gɛrɛ la Alla kɔrɔtani duguma nin bara ninugu kɔson, ani a be Alla ani A ya ciden ya cikan sɔsɔ nɛma ni kisi b'A ma.

N'be a fɔ ka dɛmɛ jini Alla kɔrɔtani fɛ: furakɛli daganin be bɛnkan boloma, a daganin be silama ye a ye taga kɔnɔna banaw dɔtɔrɔ fɛ, walima operasiɔn kɛ bagaw fɛ, walima fasaw bana dɔtɔrɔ fɛ, walima o

¹ Nin sarankana nin labɔla sɛbɛnin nimɔrɔ 17 kɔnɔ, ka bɔ lɔnniyako jininiw ni Fatwaw bɔli ni weleli ani wajibili kɛ maraw jɛmɔɔɔyaba fɛ, Hijra san 1402.

nema ni kisi b'A ma ». Abu Daawud y'o lakali, ani Sunna naani tigiw y'o lakali, ani Haakim k'a jate hadisa kenema ye ka bo Nabijuma fe nema ni kisi b'A ma nin fo cogo la:

«مَنْ أَتَى عَرَاةً أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

«Ni mogo o mogo tagala fileli kela fe min be ko dogoninw fo, walima min be ko nataw fo, ka la a ya fota la, o tigi kafiriya la fen ma min jigila Muhamadu kan nema ni kisi b'A ma ».

A minena Imran bin Husayn fe, Alla ka dije a ma, a ko: Alla kira nema ni kisi be A ma, A ko:

«لَيْسَ مِمَّا مَنْ تَطَيَّرَ أَوْ تَطَيَّرَ لَهُ، أَوْ تَكْهَنَ أَوْ تُكْهَنَ لَهُ، أَوْ سَحَرَ أَوْ سُحِرَ لَهُ، وَمَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

«mogo t'an do ye min be terejuguya ke, walima a be ke a ye, walima mogo min ka fileli ke, walima o ka fileli ke a ye, walima ka dabari ke, walima o k'a ke a ye, wa ni mogo min tagala fileli kela fe ka la a ya kuma la, o tigi kafiriyala fen ma min lajigila Muhamadu kan nema ni kisi b'A ma», Bazzar ye o lakali ni sira puman do ye.

Ola, nin hadisa saniman ninugu kono: genni kela ka bo tagali ma fileli kelaw fe minugu be ko dogoninw fo, ani minugu fana be ko nataw fo, ani dabali kelaw, ani o jagonnaw, ani ka o pininga, ani ka la ola, ani bagabagali gelen be o kono o ko la;

Ola, a daganin te mogo k'a ye marasa ni o ya cenfoli ye ko dow la, ani mogow ya caya la minugu be taga o fe; sabu kolonbaliw le ye o ye, a daganin te

mɔgɔw ye marasa n'o ye; sabu Ciden, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, k'a bali mɔgɔ ye taga o fɛ, k'o pininka, ani ka la ola; k'a masɔɔ kojugu belebele, farati belebele, ani labanko jugu be o keli la, ani sabu n'galontigelaw ni kojugukelaw le ye o ye.

Inafɔ dalilu be hadisa ninugu kɔɔ cogo min na fileli kɛla ni kɔɔtɔ tigi ya kafiriya kan; sabu o fila b'a fɔ ko o be ko dogonin lɔn; wa o ye kafiriya le ye, ani sabu o te se ka se o lapini ma fɔɔ ni a kɛla ni jine bara ye ani k'o bato ka Alla kɔɔtani to; wa o ye kafiriya le ye Alla kɔɔtani ma ani filankafoya A ma, wa ni mɔgɔ o mɔgɔ lala ola o ya ko dogonin fɔli la, o tigi ye o pɔgon le ye, ani ni mɔgɔ o mɔgɔ ka ko ninugu mine a kɛbagaw fɛ; Alla ya ciden banna o tigi la, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma.

O cogo kelen na, a te daga Silama ye: k'a yɛɛ majigi fɛn ye o be min jate fura ye; inafɔ o ya kirisiw ni sɛbenw walima ka nɛgeji bɔn, ani o pɔgonnaw ka bɔ n'galon kɛwaliw la o be min kɛ; sabula ni ye somaya le ye ani ka namara kɛ mɔgɔw la, wa mɔgɔ min sonna o ma, o tigi k'o dɛmɛ o ya kojugu ni o ya kafiriya la.

Inafɔ a te daga fana Silama si ye ka taga o ma; k'o pininka a dence wala a somɔgɔ bena min furu, wala min be kɛ furupɔgonma fila ni o somɔgɔw cɛ kanu ni kangeletigiya la, wala juguya ni farapɔgonya la o n'o pɔgonnaw; Sabula nin ye ko dogonin ne ye, min lɔnniya te mɔgɔ bolo, fɔɔ Alla kɔɔtani kelenpe.

A jagoyala jamana kuntigiw ni mɔgow nɔgô kɔrɔsili bagaw, ni mɔgo gere minugu see ni fanga b'o bolo kan: ka balili ke tagali la ko nataw fɔ bagaw fe ani fen dogoninw fɔ bagaw n'o ɲɔgonnaw, ani ka mɔgow bali minugu b'o fenw dɔ ke lɔgow kɔɔɔ ani yɔɔ gerew la, ani ka nankarili ke o kan nankari gelen na, ani ka nankarili ke mɔgow kan minugu be taga o fe.

Kɔrɔti be o cogo la fana: a be fen haramuyaniw ani kafiriya fen cɛ; inafɔ Alla kɔrɔtani ko meɛke fila ko la cogo min na:

﴿...وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلَّمُوا لِمَنْ أُشْرِكُ بِهِ لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ وَلَيْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

{...wa olugu fila tun te mɔgo si kalan fɔɔ o y'a fɔ ko: An nugu ye kɔrɔbɔli le ye, ola i kana ke kafiri ye. Mɔgow be fen kalan olugu fila fe min be farali ke cɛɛ ni a muso cɛ. Wa o te se ka mɔgo si tɔɔ ni kɔrɔti ye fɔɔ ni Alla sago ye. Wa o be fen kalan min be o tɔɔ, k'a sɔɔ a te o nafa. Wa o tun k'a lɔn ko mɔgo min b'o san, ɲin yɔɔ si te o tigi ye lahara. Fen cɛjuguyala kosebe, o k'o yereɛkun fere fen min ma, ni o tun b'a lɔn} [Suratu Al Bakara: 102].

Nin aya baw b'a yira ko kɔrɔti ye kafiriya ye, ani ko kɔrɔti kelaw be farali ke mɔgo ni a muso cɛ. A b'a yira fana ko kɔrɔti te se ka nɔn bila a yerema nafa walima tɔɔya la, n'ga a be nɔn bila ni Alla ya diɲɛ

latigeni le ye; sabu Alla kɔrɔtani, Ale le ka puman ni juguman dan.

Inafɔ Aya kɔrɔtani k'a yira cogo min na: ko mɔgo minugu be kɔrɔti kalan ke, cɛn na, o be fɛn le kalan ke min be o tɔrɔ, wa a te o nafa, ani ko pin yɔrɔ te o ye Alla fɛ, o kɔrɔ ye ko: (pin yɔrɔ te o ye), wa o ye bagabagali belebele ye min b'a yira ko o ya bɔnɛ ka bon kosebɛ dunya ni lahara, ani ko o ka o yerebakun fere songɔ fitinin na, ole kama Alla kɔrɔtani ye o jalaki o kan k'a fɔ ko:

﴿...وَلَيْسَ مَا شَرُّوا بِهٖ اَنْفُسُهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

{...fɛn cɛjuguyala O y'o nii fere fɛn min na, ni o tun b'a lɔn} [Suratu Al Bakara: 102], Sanni yan kɔrɔ ye fere ye.

Cɛn na tɔrɔya boɓena kosebɛ, wa ko geleyala nin galontigelaw sababu la, minugu ka nin lɔnniw centa filankafow fɛ, ka mɔgo hakili fegemanw lafilɛ ni a ye, cɛn na an ye Alla ta le ye, wa an bena segi Ale le ma, Alla le ye an wasa бага ye, wa sɛmɛ yɔrɔ puman le y'A ye.

An be Alla le dali a y'an tanga ani k'an kisi ka bɔ kɔrɔti tigiw ni fileli kelaw ani dabali-kɛla tɔw bɛɛ ka juguman ma, an b'a dali fana, saniya be A ye, A ye Silamaw tanga o ya juguman ma, ani A ye Silamaw nɛmɔgɔw bɛnsɛma k'a kɔrɔsi o ma, ani ka Alla ya kiti waleya o kan; walasa A ya jɔnw ye lafiya sɔrɔ ka bɔ o tɔrɔ ni o ya kɛwale juguw ma.. Ale le ye masa fonisere ye, Ale le ye masa sonni kelaba ye.

Alla saniya masa k'a sariya A ya jonw ye: fen min o b'o yere tanga n'a ye koroti toroya ma sani a be ke, ani saniya masa k'a yira ola o be a furake ni fen min ye a kenin kofe; k'o ke hine ye ka bo Ala o ye, ani pumanya ka bo Ala o ye, ani k'A ya nema dafa o kan.

Fen minugu nefoli be nana, fen bangeli b'ola minugu be mogo tanga koroti farati ma sani a be ke, ani fen minugu b'a fura ke a kenin kofe, ka bo fen daganinw la sariya la, o nefoli file nin cogo la:

A folo: Fen min be mogo tanga koroti farati ma sani a be ke; o bee la nafamanba ani a pumanba ole ye: K'i yere tanga ni sariya zikiriw ye, ani duawuw ni Muawizatuw minugu bola Nabijuma fe, o do le ye Ayatul Kursi kalan ye -ale le ye aya bee la fisaman ye Kurana Saniman konko- farida seli bee kofe salamu bila kofe, ole ye Alla ya kuma ye saniya b'A ye:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ (255)

{Allaahu laa ilaaha illaa huwal hayyul koyyuum laa ta'khuzhuhu sinatun walaa nawm lahuu maa fii samaawaati wamaa fii ardhi man zha lazhii yashfa'o indahuu illaa bi'izhnihi ya'lamu maa bayna aydiihim wamaa khalfahum walaa yuhiituuna bichay'inm min ilmihii illaa bimaa shaa'a wasi'a kursiyyuhu samaawaati wal ardho walaa ya'uuduhuu ifzhuhumaa wahuwal Aliyyul Azhiim

255} O kɔɔ: Alla - tigi gere tey ni Ale te, Ale min be nii la tuma beɛ, min loni le ni A yere ye ani A ya danfenw beɛ. Jingo t'A sɔɔ, sunɔɔ fana t'A sɔɔ. Fɛn o fɛn be sankolo la ani dugukolo kan, o beɛ ye Ale ta le ye. Jon le be se ka soronalidon ke A yɔɔ ni A ma ke n'A ya diɛ ye? Fɛn min b'o ɲɛ ani min b'o kɔ A b'o lon, o te A ya lonniya foy lon fɔɔ ni min k'A diya, A ya masasigilan ka sankolo ni dugukolo beɛ lajeni wasa, o marali t'A deɛ, wa, Ale le ye Alla kɔɔtani ye, masaba le. [Suratu Al Bakara: 255], Ani a kalan fana sunɔɔ wagati la, a sabatila ka bɔ Alla ya ciden fe, Alla ya nema ni kisi b'A ma, ko A ko:

«مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فِي لَيْلَةٍ، لَمْ يَزَلْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلَا يَفْرُبُهُ شَيْطَانٌ حَتَّىٰ يُصْبِحَ».

«Ni mɔɔ min ka Ayatul Kursi kalan su kɔɔ, tangabaga bonin Alla yɔɔ be to a kan, ani sitana tena gere ala fɔɔ dugu ye ge».

O dɔw ye kalan ye:

{قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ}

{Kul huwa Laahu ahade 1}

O kɔɔ: Muhamadu A fɔ ko: Alla ye kelen ye.

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ}

{Kul a'uuzhu birabbil falaqɔ 1} la kɔɔ: Muhamadu a fɔ ko: Ne be tanga jini fajarikene ci бага fe.

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ}

{Kul a'uuzhu birabbi naas} o kɔɔ: A fɔ ko: Ne be tanga jini adamadenw lamɔn masa fe. [An Naas: 1],

Seli farida bee kɔfe, ani ka Suratu saba nin kalan shen saba tele daminena Fajiri seli kɔfe, ani su daminena fitiri seli kɔfe.

Ka bo ola: Aya fila kalanli ka bo Suratul Baqarah labanna su damine na, olugu ye Alla korotani ya kuma ye:

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلِكِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ 285﴾

{Aamana rasuulu bima unzila ilayhi min rabbihi wal muhminuun, kullun aamana bilLahi wa malaa'ikatihi wa kutubihi wa rusulihi laa nufarriku bayna ahadin min rusulihi, wa kooluu samihnaa wa atohnaa, gufraanaka rabbanaa wa ilaykal masiir} la korɔ: Ciden limaniyala fen ma min jigila A ma ka bo A Matigi fe ani limaniyabagaw, o bee limaniyala Alla ma, n'A ya melekew, n'A ya kitabuw, n'A ya cidenw, o b'a fo ko: «An te faranfasi don A ya cidenw si ce». Ani o ko: «An ka menni ke ani an ka kan labato ke, an Matigi, I ye yafa an ma, ani segi be ke ka taga Ile ma 285» fo ka taga Sura labanna.

Fen korson min sabatila ka bo Nabipuma fe, Alla ya nema ni kisi b'A ma, ko A ko:

﴿مَنْ قَرَأَ الْآيَتَيْنِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي لَيْلَةِ كَفَّتَاهُ﴾.

«Mogo min be Suratu Al Baqara aya fila laban kalan su fe, o fila b'a wasa». A korɔ, -Alla le b'a lon-: o fila b'a wasa ka bo kojugu bee ma. O dow le ye fana: ka tanga ninini caya ni: (Alla ya kuma dafaninw ye ka

ba A ya danfenw ya juguya ma) su ni tele, ani jigi yoro o yoro, a kela Sow koro wala kongokolon na, wala san fe wala koroji kan, Kira ya kuma karon nema ni kisi b'A ma:

«مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا فَقَالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَجَلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ».

«Ni mogo min jigila yoro do la, k'a fo ko: auzhu bikelimaati Laahi taammaati min sharri maa khalaqa, la koro: Ne be tanga jini ni Alla ya kuma dafaninw ye ka ba A ya danfenw ya toro ma. N'a ko fo, fen si tena a toro fo a ye wuli ka ba o jigiyoro nin na».

O do ye: silama y'a fo tele kun folo la ani su daminena shen saba ko:

«بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ».

«Bismillahi lazhii laa yadurru ma'ismihii shay'un fil ardhi walaa fi samaa, wahuwa samii'ul aliim». o koro: Ni Alla togo ye, min togo la fen si te toro ke dugukolo kan wala san fe, ani Ale le ye Mennikebagaba ye, Lonnikebagaba le».

Kamatoro lasuli sabatila o folila ka ba Alla ya ciden fe, Alla ka kisi ni nema b'A ma, ani k'o ye sababu ye ka kisi ka ba ko jugu bee ma.

Filanan: Fen min be koroti furake a kenin ko, o fana be ke ni ko cama ye:

A folo: ka Alla dali caya, ani k'a jini A fe A ye toro wuli, ani ka geleya boy.

A filanan: Ka jija ka kɔrɔti yɔrɔ lɔn dugukolo kɔnɔ wala kuru kɔnɔ wala o ɲɔgonna; ni a lɔnna k'a bɔ k'a cɛn, kɔrɔti be cɛn, wa o ye kɔrɔti furakeli cogo nafama ba dɔ ye.

A sabanan: Rukiya keli ni sariya duawuw ani wiridiw ye, olugu ka ca; o dɔ ye:

Min sabatila Alla ya Ciden ya kumakan na, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma:

«اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ، أَذْهِبِ الْبَأْسَ، وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي، لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءَ لَا يُغَادِرُ سَقَمًا»

«Allahumma rabbi naas, azhibil бага, washfi anta shaafii, laa shifaa'a illaa shifaa'uka, shifaa'an laa yugaadiru sakɔma» o kɔrɔ: Ya Alla! Mɔgɔw tigi, bana lataga, I ye kenɛya kɛ, Ile le ye kenɛya kɛ бага ye, kenɛya si tey fɔɔ I ya kenɛya, kenɛya min te bana to» A b'a fɔ shen saba,

O dɔ ye: mɛleke jibri ka rukiya min kɛ Nabijuma la, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, o ye A ya kuma ye ko:

«بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ، اللَّهُ يَشْفِيكَ، بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ»

«Bismillahi arkiik, min kulli shay'in yuzhiik, wa min sharri kulli nafsin aw ayni haasidin, Allaahu yashfiik, Bismillahi arkiik» o kɔrɔ: Ni Alla tɔgɔ ye, ne b'I kirisi, ka bɔ fɛn bɛɛ ma min b'I tɔrɔ, ani nii bɛɛ juguya ma walima hasidi ɲan ma, Alla k'I kenɛya, ni Alla tɔgɔ ye, ne b'I kirisi» A be o segi shen saba.

O do ye - wa nin ye fura nafama ye cee kama ni a sirinin be k'a bali a muso kafoli la -: a ye sidiri fura kene wolonfila ta, k'a susu ni kabakuru ye walima a ngon, k'a ke minen kono, ka ji ke a kan min b'a wasa saniyali ko kama, ka kalan ke a kono:

Ayatul Kursi, ani

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ 1﴾

{Kul yaa ayyuhal keefiruun 1} o kono: A fo Yaa alugu kafiriw [Suratu Al Keefiruuna: 1], ani

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ 1﴾

{Kul huwa Laahu ahade 1} o kono: A fo ko: Alla ye kelen ye 1 [Suratu Al Ikhlalas:1], ani

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ 1﴾

{Kul a'uuzhu birabbil falaqo 1} o kono: Muhamadu a fo ko: «Ne be tanga jini fajarikene ci бага fe» [Suratu Al Falaq: 1], ani

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ 1﴾

{Kul a'uuzhu birabbi naas 1} o kono: A fo ko: Ne be tanga jini adamadenw lamu masa fe. [Suratu An Naas: 1],

ani koroti ayaw minugu be sura Al-Aaraf kono, o ye Alla ya kuma ye saniya b'A ye:

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ 117 فَوَقَّعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ 118 فَعْلَبُوا هَذَاكَ وَأَنْقَلَبُوا صُغُرِينَ 119﴾

Wa awhaynaa ilaa Musa an alki asooka, fa' izhaa hiya talkofu maa yahfikun 117. O kono: Ani An ka

wahayu ci Musa ma ko: «I ye i ya bere fili», ola, a k'a sɔɔ a be o ya n'galonma fɛnw kunu.

Fawakɔal hakku wa batɔla maa kɛɛnu yahmalun 118. o kɔɔ: Cɛn sabatila, ani o ya bara bɛɛ benna

Fagulibuu hunaalika wankɔlabuu sɔɔgiriin 119} la kɔɔ: See sɔɔla o kan o yɔɔ la, ani o kɔɔsegila dɔɔgyabagaw ye. [Suratu Al Aaraf: 117-119],

Ani ayaw minugu be Suratu Yunus kɔɔ, o ye Alla ya kuma ye, saniya be masaba min ye:

﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتَأْتُونِي بِكُلِّ سَحَرٍ عَلِيمٍ 79 فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلقُونَ 80 فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحَرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ 81 وَيَحْقُ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَةٍ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ 82﴾

{wa kɔɔla fir'awnu ihtuunii bikulli saahirin aliim 79. O Kɔɔ: Ani Firawuna ko: a ye na n'ma ni kɔɔɔti tigi bɛɛ ye min ye kɔɔɔti lɔnbagaba ye

Falammaa jaa'a saharatu kɔɔla lahum Musa alkuu maa antum mulkuun 80. O kɔɔ: Tumana min na kɔɔɔti tigiw nana, Musa k'o ma: A be min fili, a y'o fili.

Falammaa alkɔw kɔɔla Musa maa ji'tum bihi sihr, Inna Laaha sayubetiluhuu inna Laaha laa yuslihu amalal mufsiidiin 81. O kɔɔ: Wagati min na o ka filili kɛ, Musa ko: A nana ni min ye, kɔɔɔti le ye, Alla bena a tiɲɛ, Alla te tipikelaw ya bara ɲɛn.

Wa yuhikku Laahul hakkɔ bikelimaatihii walaw kerihal mujerimuun 82} O kɔɔ: Ani Alla be cɛn sabati ni A ya kumaw ye, hali n'a goyala tipɛnikelaw ye. [Suratu Yunus: 79-82],

Ani ayaw minugu be Suratu Toha la:

﴿قَالُوا يَمُوسَىٰ إِنَّمَا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ 65 قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا
جِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَالٍ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ 66 فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً
مُوسَىٰ 67 قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ 68 وَأَلْقَىٰ مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّتْ مَا صَنَعُوا
إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سِحْرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاجِرُ حَيْثُ أَتَىٰ 69﴾

{kɔɔluu ya Musa immaa an tulkiya wa immaa an
nakuuna awwala man alkɔɔ 65. O kɔɔ: O ko: Musa,
ima i y'a fili, wala an be ke mɔɔɔ fɔɔ ye min b'a fili.

Kɔɔla bal alkuu, fa'izha hibaaluhum wa
iisiyyuhum yukhayyalu ilayhi min sihrihim
annahaa tas'aa 66. O kɔɔ: A ko: "Ayi, a ye a fili." O
la, o ya juruw ni o ya berew kela a jɛɛɛ o ya kɔɔti
fɛ, i nafa o be bolila

Fa awjasa fii nafsihii khiifatanm Musa 67. O kɔɔ:
Musa siranna a yere kɔɔ

Kulnaa laa takhaf innaka antal ahlaa 68. O kɔɔ:
An ko: I kana siran, cɛn na, yere yere la, Ile le ye
mɔɔɔ kɔɔtaniba ye.

Wa alki maa fii yamiinika talkɔf maa sɔna'uu
Innamaa sɔna'uu kaydu saahir, walaa yuf'lihu
saahiru haysu hataa 69} O kɔɔ: Fɛn min b'i
kininbolo la, o fili, a bena o ya fɛn ladilanninw kunu.
O ya fɛn ladilanninw ye kɔɔti tigi ya dabali le ye,
kɔɔti tigi te jigimafa a be taga yɔɔ o yɔɔ. [Toha:
65-69].

Ni fɛn minugu kofɔla o kalanni kɔfɛ ji la, a b'a min
shen saba, k'a yere ko n'a tɔ ye. N'o ye, jangaro bena

bo, n'Alla sonna. Ni makoya b'ala k'a labara shen fila walima ka teme o kan, basi t'ola fɔɔ jangaro be bo.

O Alla kofoliw, ani tanga pininiw, ani sira ninugu ye sababu belebelebaw do ye ka kisi ka bo koroti tɔɔ ani tɔɔ tɔw ma, o fana ye kelemine belebeleba ye ka koroti bo a kenin kɔfe; mɔgo min b'a jija ola ni cen ye ani limaniya, ani k'a jigi la Alla kan, ani k'i seme Ala, ani k'a dusukun lanfiya fen ma o be min yira.

Nin le jefoli nɔgɔyala kow la, mɔgo b'i tanga koroti ma ni minugu ye, ani k'a furake n'a ye, Alla le ye bensema tigi ye.

Yan masala nafama do be na, o ye ka dabali fura ke ni dabalikelaw ya bara ye, min be ke ka magerɛ jinew la ni kantigeli ye walima a jɔgon gere magereli fenw ye; o te daga; sabula o ye sitana ya bara ye; o toy a ye filankafoya belebeleba do ye; Inafɔ a te daga k'a furake ni somaw ni filelikelaw ni jinamoriyakelaw piningali ye, ani ka bara ke ni o be min fɔ; sabula o te limaniya, ani sabula o ye n'galontigelaw ni tipɛnikelaw le, minugu b'a fɔ k'o be ko dogoninw lon, ani ka mɔgow lafili, Alla ya ciden -nema ni kisi b'A ma- ka bagabagali ke ka bo ka taga la o fe, ani k'o pininga, ani ka la o la, inafɔ o jefoli temena nin cikan nin damine na cogo min na, ola; min ye wajibi ye o ye ka yere korosi ke o ma, wa a sabatila ka bo Alla ya ciden fe, Alla ya nema ni kisi b'A ma ko A pininkala Nushra la, A ko:

«هِيَ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ»

«O ye sitana ya bara do le ye», Imam Ahmad ni Abu Dawud y'o lakali ni sira numan do ye.

Nushra: O ye ka koroti bo mogw la a ka min sorw. A lapini ye -nema ni kisi b'A ma- A ya kuma nin na: Nushra min tun be ke jahiliya mogow fe, o ye: ka koroti tigi dali walasa a ye koroti bo, walima k'a bo ni a jagon koroti ye ka bo koroti tigi gere fe.

Min ye a furakeli ye ni rukiya ye, ani tanga jini sariyamanw, ani fura daganinw, basi te ola inafw a temena cogo min na, Lonnikelaba Ibnul Qayyim, ani Sheiku Abdur-Rahman bin Hasan y'o fw Fathul Majiid kwow - Alla ye hine o fila la -, ani lonnikela mogw gerew fana k'o fw.

An be Alla le dali A ye silamaw bensenma ka kisi ka bo juguya bee ma, ani a k'o ya dina latanga o ye, ani a y'o harijege ka famuya sorw a la, ani ka kisi ka bo fen bee la min te ben a ya sariya ma.

Ani nema ni kisi be A ya jon ani A ya ciden Muhamadu kan, ani A ya somogow ani A ya shabaw.

Bagabagali ka bo misiriw loli ma kaburuw kan

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

Cikan tannan: Bagabagali ka bɔ misiriw lɔli la kaburuw kan

Nbe nka seɓe damine ni Alla tɔɔ barakama ye, tano be Alla ye, ani Alla ya nɛma ni A ya kisi be A ya Ciden kan.

O kɔfɛ: Ne ka yeli ke fɛn na min bɔla Rabitatuɓul Ulumil Islamiyya ya majalla nimoro sabanan kɔɔ, bonda nin kɔɔ: (Silamaw ya kibaruyaw kalo kelen kɔɔ): ko Rabitatuɓul Ulumil Islamiyya min be ɔrdɔni jamana kɔɔ, ka ganiya ta ka misiri lɔ kuruwo kan min sɔrɔla kura ye Ar-Ruhaib dugu kɔɔ, wa o ye kuruwo ye a be fɔ min na ko: kuruwo mɔɔw minugu kofola kurana ba kɔɔ, k'o sunɔɔla a kɔɔ, o kuma banan.

filɛli kɔɔɔɔweya wajibiyali la Alla ni A ya jɔnw ye; n'ka ye ko n'ye kuma dɔ lase majala yere ma ɔrdɔn Masamara ya Silamaya lɔnniya tɔn ma; o kuma kɔɔkɔw ye: ka tɔn ladi k'a bali ke ka bɔ a ya ganiya labarali ma min ye misiri lɔli ye kuruwo kofɔnin kan; n'te o ke foy kɔson fɔɔ sabula misiriw lɔli kiraw ni mɔɔ pumanw ya kaburuw kan ani o ya nɔnw kan, o ye fɛnw le ye silamaya sariya dafanin nana ka bali ke ka bɔ minugu ma, ani ka bagabagali ke ka bɔ ola, ani ka mɔɔ danga min k'o ke; k'a sababu ke o ye filankafoya siraw dɔ le ye, ani ka dantɛmɛ ke kiraw ni mɔɔ pumanw ko la, Wa ko keninw b'a yira ko sariya ka min fɔ o ye cɛn ne ye, ani dalilu k'a yira ko a bɔla Alla kɔɔtani yɔɔ, ani dalilu gwenin ni

tigengan dalilu k'a yira ko Alla ya ciden -Alla ya nema ni kisi b'A ma- a nana ni min ye ka bo Alla yoro ani k'alase manton ma o ye cen ye. Ni mogo o mogo ka fileli ke silama jamanaw ya lahalayaw la, ani filankafoya ni danteme minugu sorola o kono ni misiriw lo kaburuw kan sababu ye, ani k'o boje, ani k'o masiri ani k'o cejen, ani ka mineli ke ladobagaw la o ye, a tigi bena a lon tigitigi ko o fenw ye filankafoya sababuw do le ye, ani ko silamaya sariya ka numanya do ye ka balili ke ka bo ola, ani ka bagabagali ke ka bo o loli la.

Wa fen min nana o ko la, Sheiku fila Bukhari ni Muslim ka min lakali, Alla ka hine ola, ka bo Aisha fe, Alla ye dije a ma, a ko: Alla ya ciden -Alla ya nema ni kisi b'A ma- ko:

«لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ، قَالَتْ عَائِشَةُ: يُحَدِّثُ مَا صَنَعُوا، قَالَتْ: وَلَوْلَا ذَلِكَ لَأُبْرِرَ قَبْرُهُ، غَيْرَ أَنَّهُ خُشِيَ أَنْ يَتَّخَذَ مَسْجِدًا».

«Alla ka danga be Yahudiyaw ni Nasaraw kan, o k'o ya Nabipuma kaburuw mine ka ke misiriw ye, Aisha ko: a be mogo lasiran ka bo o ya kewalew ma, a ko: ni o tun te, a kaburu tun bena bo kene ma, n'ga siranya kela a kana mine ka ke misiri ye». A nana Sohihu fila kono fana «ko Umu Salama ni Umu Habiba, Alla ye dije o ma, o ka egilizi do kofa Alla ya ciden ye, Alla ka nema ni kisi b'A ma, o k'a ye Habasha jamana na, ani jaw(foto) minugu be a kono, ola Alla Kira ko nema ni kisi be A ma:

«أُولَئِكَ إِذَا مَاتَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ؛ بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّورَ، أُولَئِكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ».

«O mɔgɔw, ni cɛɛ numan sala o cɛma; o be misiri lo a kaburu kan, ka o jaw ke a kɔnɔ, o mɔgɔw le ye danfenw bɛɛ la juguman ye Alla fɛ».

Wa a nana Sohihu Muslim kɔnɔ, ka bɔ Jundub bun AbduLaahi fɛ, Alla ka diɲɛ a ma, a ko: N'ka mɛn Alla kira fɛ, Alla ya nɛma ni kisi be A ma, tele loru ka kɔn A ya saya ɲɛ, A b'a fɔla:

«إِنِّي أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ أَنْ يَكُونَ لِي مِنْكُمْ خَلِيلٌ، فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ اتَّخَذَنِي خَلِيلًا، كَمَا اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا، وَلَوْ كُنْتُ مُنْجِدًا مِنْ أُمَّتِي خَلِيلًا، لَأَتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا، أَلَا وَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ، فَإِنِّي أَنَهَاكُمُ عَنْ ذَلِكَ».

«cɛn na, Ne be baliyali ke ka taga Alla ma ka bɔ teri gelen talila a cɛma, sabu Alla ka ne minɛ ka n'ke A teri gelen ye inafɔ A ka Ibrahimina minɛ k'a ke A teri gelen ye cogo min na. Ni ne tun be mɔgɔ minɛ k'a ke n'teri gelen ye ne ka manton cɛma, ne tun be Abubakari le minɛ k'a ke n'teri gelen ye. A y'a tolo malɔ! cɛn na, mɔgɔ minugu kɔnna a ɲɛ, o tun be o ya cidenw ni o ya mɔgɔ numanw kaburuw minɛ k'o ke misiriw ye. A y'a tolo malɔ kosebɛ! a kana kaburuw minɛ k'o ke misiriw ye, cɛn na, Ne b'a gen ka bɔ o ma». Wa hadisa ka ca ni babu kɔnɔ.

Silamaw ya lɔnnikelaw ɲemɔgɔw mazahabu nani bɛɛ kɔnɔ ani o ɲogon gerɛw, o bɛɛ k'alase kɛnɛ kan k'a bali mɔgɔw ma ko a te daga ka misiriw lo kaburuw kan, ani o ka bagabagali ke ka bɔ ola; Kira -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma- ya sunna waleya kɔson,

ani kɔnɔgwɛya kɔson manton ye, ani bagabagali kɔson ala; walasa a kana ben fɛn na mɔɔ minugu konna a jɛ, olugu benna min na, ka bɔ Yahudiyaw ni Nasaraw ka dantɛmɛ mɔɔw la, ani minugu b'olugu jɔgonnew ye ka bɔ nin manton mɔɔ filiniw la.

Ola, min ye wajibi ye ɔrdɔn ya Silamaya lɔnniyaw tɔn kan, ani silama tɔw kan: ole ye ka sunna minɛ, ani ka taga jɛmɔɔw ya sira kan, ani k'o yɛrɛ tanga fɛn ma Alla ni A ya Kira ka gɛnni kɛ ka bɔ min ma; sabula jɔnw ya jɛn be ole la, ani o ya kunadiya, ani o ya kisi dunya ani lahara. Mɔɔ dɔw k'o bolo kɛ babu nin na Alla ya kuma la -bɔjɛ b'A ye- kuru mɔɔw ya kisa la:

(...قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا)

{...minugu ka see sɔrɔ o ya ko kan, olugu ko: an kɔnni bena misiri lɔ o kan} [Suratu Al Kahf: 21].

Wa o jabi ye ko: a be fɔ ko: Alla kɔrɔtani k'a lakali ka bɔ o wagati jɛmɔɔw ni fangatigiw fɛ ko o ka nin kuma nin fɔ, wa o te ka dijɛ ni centigiya sabati o ye, n'ga a be jalaki ni dɔɔgyama le yira, ani ka mɔɔw mabɔ ka bɔ o ya kɛwale la, Wa min b'o yira: o ye ko Kira -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma- aya nin jigila min ma, wa Ale le ye mɔɔw bɛɛ la lɔnnibagaba ye a kɔrɔ lɔn na; A k'A ya manton bali ka misiriw kɛ kaburuw kan, ani A k'o bagabaga ka bɔ o ma, ani ka mɔɔ danga k'a jalaki min k'o kɛ.

Ni o tun daganin ne, Alla ya ciden -Alla ya nɛma ni kisi be A ma- tun te geleya belebele nin kɛ ola, ani

k'a danase fɔɔ ka mɔɔɔ danga min k'o kɛ, ani k'a yira k'o tigi be Alla ya danfenw bɛɛ la jugumanw le cɛma. O be wasa ni karili kɛ cɛn jinibaga ye. Hali n'an y'a jate ko ka misiriw kɛ kaburuw kan tun daganin be mɔɔɔw ye minugu kɔnna an jɛ; a ma daga an ye k'olugu ladegi ola; sabula an ya sariya be sariya kɔrɔw jɔsi kabɔy, wa an ya Ciden - Alla ya nɛma ni kisi b'A ma - Ale le ye ciden laban ye, wa A ya sariya dafanin le, A ye dunya bɛɛ ta ye, wa A k'an bali ka misiriw kɛ kaburuw kan; Ola, a ma daga an ye k'a sɔsɔ, wa a wajibiyala an kan ka tugu A kɔ, ani ka fɛn minɛ A nana ni min ye, ani ka fɛn o fɛn b'o sɔsɔ k'o bila ka bɔ sariya kɔrɔw la, ani ladaw minugu cɛkapi o kebagaw fɛ; sabula foy ma dafa ka tɛmɛ Alla ya sariya kan, wa kandaya sira kapi ka tɛmɛ Alla ya Ciden ya kandaya sira kan - Alla ya nɛma ni kisi be A ma -.

An be Alla le dali A y'an ni Silamaw bɛɛ bensema ka sabati A ya dina kan, ani k'A ya Ciden Muhamadu ya sariya minɛ, Alla ya nɛma ni kisi be A kan; kumaw ni kɛwaliw la, kɛnɛma ni kɔnɔna na, ani ko tɔ bɛɛ la, fɔɔ an be taga Alla bɛn,-bojɛ ni kɔrɔta be A ye-, Ale le ye masa menibagaba ye, Ale le ye masa ye min ka surun A ya jɔnw la.

Ani nɛma ni kisi be A ya jɔn ni A ya ciden Muhamadu kan, ani A ya so mɔɔɔw ani A ya sɔhabaw, ani mɔɔɔ minugu k'A ya kandaya sira ta fɔɔ ka se kiti lon ma.

Sudon misiriw kɔɔ

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

Cikan tan ni kelessan: Suw donni misiriw kɔɔ

Me n'ya seɓe damine ni Alla tɔɔ barakama ye, ani tano be Alla ye, ani nɛma ni kisi be Alla ya ciden kan, ani A ya so mɔɔw, ani mɔɔ o mɔɔ k'a ya kandaya sira mine, O kɔfɛ:

Ne ka «Khurutum» kibaruyaseɓe file min bola: 17/ 4 / 1415 H; ne k'a sɔɔ kuma dɔ bola a kɔɔ Seyid Muhamadu Alhasan Alidirisi sudon ko kan a face kɛrɛ fɛ o ya misiri kɔɔ Umu Draman dugu la... fo ka se kuma laban na.

Wa sabula Alla k'a wajibiya ka silamaw ladi, ani ka kojugu nankarili bange; ne k'a ye ko je mɔɔw lasɔmi ko ka su don misiriw kɔɔ, o ye ko ye min te daga, n'ga o ye filankafɔya siraw dɔ ye, ani Yahudiyaw ni Nasaraw ya kewalew dɔ, Alla ka o jalaki minugu kɔson, ani A ya Kira -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma- k'o danga o kɔson, inafɔ a be Sohuhu fila kɔɔ cogo min na, ka bɔ Aisha fɛ, Alla ye diɓɛ a ma, ka bɔ Kira fɛ -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma- ko A ko:

«لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ»

«Alla ka yawudiyaw ni nasɔraw danga, o ka o ya nabipumaw ya kaburuw kɛ misiriw ye», A nana Sohuhu Muslim kɔɔ, ka bɔ Jundub bin Abdulayi fɛ ko Alla ka Nabipuma, Alla ya nɛma ni kisi be a ma, A ko:

«أَلَا وَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ؛ فَإِنِّي أَنَاهُكُمْ عَنْ ذَلِكَ».

« A y'a tolo malɔ! mɔɔ minugu tɛmena a jɛ, olugu tun b'o ya ka nabipuma ni o ya mɔɔ jumanw kaburuw kɛ misiriw ye, A y'a tolo malɔ; a kana kaburuw kɛ misiriw ye; sabula ne b'a gen ka bɔ ola». Wa hadisa ka ca minugu be ni kɔɔ sabati.

Ola, wajibi ye silamaw kan yɔɔ bɛɛ — fagamaw ni jamanadenw —: o ye siran Alla jɛ, ani k'o yɛɛ tanga fɛn ma A k'o gen ka bɔ minugu ma, ani ka o ya suw don misiriw kenɛma, inafɔ Nabipuma nɛma ni kisi b'A ma, n'A ya sɔhabaw Alla ka diɛ o ma, tun be suw don misiriw kenɛma cogo min na, ani mɔɔ minugu tugula o kɔ jumanya la fana o cogo kelen na.

Nga Nabipuma ya kaburu sɔɔli, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, ani A ya seendoɔɔgon fila Abu Bakri ni Umar, Alla ya diɛ b'o ma, o sɔɔli A ya misiri kɔɔ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma; dalilu te ola ka suw don misiriw kɔɔ; sabula A su donna A ya so le kɔɔ - Aihsa ya bon kɔɔ, Alla ya diɛ b'a ma-, o kɔfɛ, A ya seendoɔɔgon fila su donna A kerɛfɛ. Tuma min na Walid min ye Abdul Malik den ye ka misiri boɛ, a ka bon don a kɔɔ Hijira san kɛmɛ fɔlɔ laban na. Lɔnnikelaw k'o nankari a kan, n'ga a k'a ye k'o t'a boɛli bali, ani k'o ko gwenin bɛ, jagami t'ala.

Ola, a be gwɛya silama bɛɛ ye ko: Nabipuma, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, ani A ya sɔhaba fila, Alla ka yafa o ma, o suw ma don misiri kɔɔ, ani k'o don a

kɔɔ misiri boɛ kɔson o te dalilu ye dagali kan su don la misiriw kɔɔ; sabula o te misiri kɔɔ, n'ga o b'A ya so le kɔɔ, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, ani sabula Walid ya kewale te bɛn ka kɛ dalilu ye mɔgo si fɛ ola, n'ga dalilu be Kitabu ni Sunna le kɔɔ, ani manton ya salafuw ya bɛnkan, Alla ka yafa o ma, Alla k'an kɛ o tugu-bagaw ye pumanya la.

Ladili ni yɛrɛ hake boli kama, a sɛbela: 14/ 5/ 1415 H.

Alla le ye bɛnsɛma tigi ye. Ani Alla ka nɛma ni kisi ka kɛ an ya Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mɔgow, ani A ya schabaw, ani o labato bagaw minugu k'o labato ni pumanya ye.

mɔgo ya kafiriya ani fili pɛfɔli min b'a jate ko a daganin be do ye ka bɔ Muhamadu -nɛma ni kisi b'A ma- ya sariya la.

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

Cikan tan ni filanan: Mɔgo min b'a fɔ ko a daganin ne mɔgo ye ka bɔ Muhamadu ya sariya la nɛma ni kisi b'A ma, o tigi ya kafiriya ni a ya fili pɛfɔli.

Tano b'Alla ye danfɛnw bɛɛ lajɛni tigi, ani Alla ye nɛma ni kisi kɛ Nabipumaw ni cidenw laban anka Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mogow ni A ya schabaw bɛɛ.

O kɔfɛ: N ka sɛbeli do ye min bola kibarusebɛn Asariki Al-Awusati kɔɔ, a nimɔɔ (5824) ani tariku

5/6/1415 H la, mɔɔɔ dɔ le k'a seɓe min k'a yere tɔɔɔ wele ko: Abdul Fatahi Al-Hayiki, tɔɔɔ kɔɔɔ: (Famuyali filinin).

A kɔɔɔ ko ye kuma lasurunya la, ko: k'i ban fen ma min lɔnniya ye wajibi ye Silamaya dina kɔɔɔ, ka keɓe ni dalilu ye ani mɔɔɔw bɛɛ ya sɔnni ye; o min ye Muhamadu ka cikan laseli ye mɔɔɔw bɛɛ ma, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, ani a ya fɔli ko: mɔɔɔ o mɔɔɔ ma tugu Muhamadu kɔ, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, ani k'A kan labato, n'ga a tola yahudiya walima nasara ye, ko o tigi be dina lakika le kan. O kɔfɛ, a k'a jah geɓeya danfenw bɛɛ Matigi ma, -saniya be A ye- A ya kolɔn na kafiriw ni kɛwale juguw kɛbagaw jangatali ko la, ani k'o kɛ fen gwansan ye.

Wa ka sariya kumaw kɔɔɔ yeɓema, k'o bila yɔɔɔw la minugu te o bila yɔɔɔw ye, ani k'o kɔɔɔ fɔ inafɔ a yere sago b'a fɛ cogo min na, a k'i kɔ don sariya daliluw ni kuma gweninw ma, minugu b'a yira ko Muhamadu, Alla ya nɛma ni kisi be A ma, ya cikan ye mɔɔɔ bɛɛ le ta ye, ani ko mɔɔɔ o mɔɔɔ k'a kibaruya mɛn ni a ma tugu A kɔ, o tigi kafiriya la, ani ko Alla te son dina gere la ni Silamaya tɛ, ani dalilu gwenin gerew a k'i kɔ don minugu ma; walasa mɔɔɔ minugu ma kalan o ye fili a ya kumaw kɔson, A ka ni min kɛ, o ye kafiriya gwenin le ye, ani bɔli silamaya la, ani ka Alla -saniya ni kɔɔɔta b'A ye- ani A ya Kira-nɛma ni kisi b'A ma- n'galontigeya, inafɔ lɔnnikelaw ni limaniyatigiw minugu ka seɓeli kalan b'o lɔn cogo min na.

Wa a wajibiyala jemogo kan: k'a bila kitiyoro la; ka tubi pini a fe, ani ka kiti tige a kan ka kepe ni sariya saniyanin ye.

Alla korotani k'a yira ko ciden Muhamadu ya cikan - Alla ya nema ni kisi b'A ma - ye mogow bee ta ye, ani ko ka tugu A ko o ye wajibi le ye adamadenw ni jinew bee kan, o ma dogo silama si la min be ni lonniya fitini doron ye.

Alla korotani ko:

{قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأَمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ 158}

{A fo ko: Yaa alugu adamadenw, cen na, Ne ye Alla ya ciden ye a bee ma, sankolow ni dugukolo masaya be min bolo; tigi gere tey fo Ale, Ale le be jenemanya di, ka saya fana ke, ola, a ye la Alla la n'A ya ciden, Nabipuma min te sebe den kalan, min lala Alla la n'A ya kumaw, ka tugu A ko, janko a ye sira soro}. [Suratu Al Aaraf: 158]. Ani A korotani ko :

{...وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ...}

{...wa Kurana nin jigila Ne kan, walasa Ne ye a bagabaga nin a ye, ani a be se mogow min ma...} [Suratu Al-An'am: 19]. Ani A korotani ko :

{قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ 31}

{A fo ko: Ni a be Alla kanu, a ye tugu n ko, Alla b'a kanu ani k'a ya jurumuwa yafa a ye, Alla ye

Yafabagaba ye, Hinebagaba ye 31} [Suratu Aali Imran: 31]. Ani A korotani ko :

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ 85﴾

{Ni mogɔ min ka dina gere ta min te silamaya dina ye, o te mine a ma, wa lahara fana, a bena ke bonebagaw cema 85} [Suratu Aali Imran: 85]. Ani A korotani ko :

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا...﴾

{An m'I ci, fɔɔ ka ke kibarɔ duman fɔbaga ye adamadenw bee ma, ani bagabagali kebaga...} [Suratu Saba: 28]. Ani A korotani ko :

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ 107﴾

{An m'I ci fɔɔ ka ke hine ye dunya bee ye} [Suratu Al anbiya: 107]. Ani A korotani ko :

﴿...وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ ءَاسَلْتُمْ فَإِنْ أَسَلْتُمُوهُ فَفَدِّ أَهْنَدُوا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَاللَّهُ بِصِيرُ بِالْعِبَادِ﴾

{...A fɔ mogɔw ye kitabu dila minugu ma ani minugu te sebe den kalan ko: «A silamaya la wa?». Ni o silamaya la, ola; o ka sira sɔɔɔ, n'o k'o ko don, cila lase dama le be Ile kan; Alla le ye jonw yebaga ye}. [Suratu Aali Imraan: 20]. ani Alla ko saniya be A ye:

﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا 1﴾

{Masa ya here ka ca min ka Kurana jigi A ya jon kan mun kɔson A ye ke bagabagali ke бага ye dunya bee lajeni ye 1} [Suratu Al Furkaan:1].

Wa Bukhari ni Muslim k'a lakali, ka bo Jabir fe Alla ka diɲe a ma, ko Alla kira nema ni kisi be A ma, ko:

«أُعْطِيتُ حَمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ قَبْلِي: نُصِرْتُ بِالرُّغْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا، فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَدْرَكْتُهُ الصَّلَاةَ، فَلْيُصَلِّ، وَأَجَلْتُ لِي الْمَغَانِمَ، وَلَمْ تُحَلَّ لِأَحَدٍ قَبْلِي، وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ، وَكَانَ النَّبِيُّ يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً، وَبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ عَامَّةً».

«Fen loru dila Ne ma, minugu ma di mɔɔ si ma N'ɲe: Ne demena ni siranya ye kalo kelen tagama mɔɔɔ la, ani dugukolo kela Ne ye seliyɔɔ ani sanyali fen ye, ola, mɔɔ o mɔɔ Ne ka manton na, ni seli wagati sela a ma, a ye seli ke, ani kelenafolow dagala Ne ye, a tun ma daga mɔɔ si ye N'ɲe, ani soronalidon dila Ne ma, ani ciden tun be ci a ya mɔɔw ma kerekereɲiyala, wa Ne cila mɔɔw bee lajeni ma».

Nin ye ɲefoli gweni ye ko an ka Ciden Muhamadu - Alla ka nema ni kisi b'A ma - ka ci be adamadenw bee lajen, ani ko a be sariya kɔɔw bee jɔsi kabɔy, ani ko mɔɔ o mɔɔ ma tugu Muhamadu- Alla ka nema ni kisi b'A ma- kɔ, k'a ya kuma kan labato, o tigi ye kafiri ye, Alla sɔsɔ бага, min ka kan ni Alla ya jangata ye, Alla kɔɔtani ko:

{...وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَلَنَأْرُقَ دَمَهُ...}

{...Ni mɔɔ min kafiriyala A ma jamakuluw la, o tigi layuru yɔɔ ye tasuma ye...} [Suratu Hud: 17].
Ani A kɔɔtani ko :

{...فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرٍ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ}

{...Mɔɔɔ minugu be A ya cikan sɔɔɔ, olugu ye siran ko fitina bena o sɔɔɔ, walima jangata bena o sɔɔɔ min be mɔɔɔ dimi} [Suratu An-Nur: 63]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾
{14}

{Wa ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka Alla ani Alla kira kan sɔɔɔ ani ka danteme ke Alla ka danw la, Alla bena a tigi don tasuma kɔɔɔ a ye dumebaga ye a kɔɔɔ, ani dɔɔɔyama jangata b'a ye 14} [Suratu An Nisaa: 14], Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿...وَمَنْ يَتَّبِدْ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾

{... Ni mɔɔɔ min ka limaniya falen kafiriya la, o tigi filila sira tilennin ma} [Suratu Al Bakara: 108], W ayaw ka ca min be nin kɔɔɔ sabati.

Wa Alla kɔɔɔtani k'A ya ciden, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, labato fara Ale yere bato kan, wa A k'a jɛfo ko ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka dusukuna-siri ke dina gere la ni Silamaya tɛ, o tigi bena bɔne sɔɔɔ, foy te mine a fɛ, a kɛla farida le ye walima sunna, Alla kɔɔɔtani ko:

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

{Ni mɔɔɔ min ka dina gere ta min te Silamaya dina ye, o te mine a ma, wa lahara fana, a bena ke bɔnebagaw cɛma} [Suratu Aali Imran: 85]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾

{Ni mɔɔ min ka ciden kan labato cɛn na a tigi ka Alla le kan bato} [Suratu An Nisaa: 80]. Ani A kɔɔtani ko :

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا﴾

{A fɔ ko: a ye Alla bato ani a ye Kira kan labato, ni a k'a kɔ don, min jinina a fɛ cikan lase la ole be A kan, ani min jinina alugu fɛ kan labato la ole be alugu kan, wa ni a k'a kan labato a be kandaya sɔɔɔ} [Suratu An-Nur: 54]. Ani A kɔɔtani ko :

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ﴾

{Siga t'ala, minugu kafiriyala Kitabutigiw la ani filankaƿow olugu be Jahanama tasuma kɔɔɔ, o ye dumeɓagaw ye a kɔɔɔ, olugu le ye danfenw beɛ la juguman ye} [Suratu Al Bayyina: 6].

Wa Muslim k'a lakali a ya Sɔhihu kɔɔɔ ko Alla kira, Alla ka nɛma ni kisi be A ma, A ko:

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ؛ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ، يَهُودِيٍّ وَلَا نَصْرَانِيٍّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ؛ إِلَّا كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ».

«N'be n'kali masa la Ne nii be min bolo(Alla), ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka Ne ya ko mɛn manton nin na, a kɛla Yahudiya ye wala Nasara, ka sa k'a sɔɔɔ a ma limaniya fɛn ma Ne cila ni min ye, o tigi bena ke tasuma mɔɔɔw la».

Alla ka ciden - Alla ka nɛma ni kisi b'A ma - k'a bange A ya kɛwale n'A ya kuma la ko mɔɔɔ min ma don Silamaya dina la, olugu ya dina ye fu le ye, A ka

Yahudiyaw ni Nasaraw keƙe, inafɔ a ka kafiri tɔw keƙe cogo min na, ani A ka jiziya (nii sɔngɔn) mine minugu sɔnna k'a di a ma olugu la; walasa o kana dina lase bali ka se o tɔw ma, ani walasa min b'a fe o cema ka don Silamaya la a ye don, ni a ma ke siranya ye a ya mɔgɔw jɛ ko o b'a bali, walima k'a faga.

Bukhari ni Muslim ka lakali, ka bɔ Abu Hurayrata la Alla ma dipena a ma ko: Wagati min an be misiri kɔnɔ, Alla kira, Alla ka nɛma ni kisi be A ma, bɔla, A ko:

«اِنطَلُّوْا اِلَى يَهُودَ، فَخَرَجْنَا مَعَهُ حَتَّى جِئْنَا بَيْتَ الْمَدْرَاسِ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ، فَنَادَاهُمْ فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ يَهُودَ، اَسْلِمُوا تَسْلَمُوا، فَقَالُوا: قَدْ بَلَغْتَ يَا اَبَا الْقَاسِمِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ذَلِكَ اُرِيدُ، اَسْلِمُوا تَسْلَمُوا، فَقَالُوا: قَدْ بَلَغْتَ يَا اَبَا الْقَاسِمِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ذَلِكَ اُرِيدُ، ثُمَّ قَالَهَا الثَّلَاثَةَ...».

« A ye taga yahudiyaw ma, an bɔla n'A ye fɔɔ an nana se kalanso ma, Nabipuma nɛma ni kisi b'A ma, bɔla ka o wele, A ko: Yaa yahudiya jenkulu! a ye silamaya a be kisi. O ko: I k'a lase, Kasimu face. Alla kira nɛma ni kisi be A ma k'o ma: Nb'o le fe, a ye silamaya a be kisi. O ko: I k'a lase, yaa Kasimu face! Alla kira nɛma ni kisi be A ma k'o ma: Nb'o le fe, o kɔfe, A k'o fɔ a sabanan... ». Fo ka se Hadisa laban na.

Wa lapinini: ko A -Alla ka nɛma ni kisi be A ma-tagala Yahudiyaw ya dina mɔgɔw ma o ya kalanso kɔnɔ, k'o wele kana Silamaya ma, k'a fɔ o ye ko: «A ye silamaya, a be kisi», A segila a kan o ye.

O cogo kelen na fana: A k'a ya kitabu ci Hirkal ma, k'a wele kana Silamaya ma, ani k'a fɔ a ye ko ni a banan, ko mɔɔ minugu banan Silamaya la ale ya ban kɔson, o bɛɛ jurumu be a kan. Bukhari ni Muslimu k'a fɔ o ya Sohuhu kɔnɔ, ko Hirkal ka wele ke kira ya kitabu la, Alla ka nema ni kisi b'A ma, a k'a kalan, ka sɔɔ a b'a kɔnɔ ko:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ إِلَى هِرْقَلٍ عَظِيمِ الرُّومِ، سَلَامٌ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى، أَمَّا بَعْدُ: فَإِنِّي أَدْعُوكَ بِدَعَايَةِ الْإِسْلَامِ، أَسْلِمْتَ تَسْلَمَ، وَأَسْلِمَ يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ، فَإِنْ تَوَلَّيْتَ، فَإِنَّ عَلَيْكَ إِثْمَ الْأَرِيسِيِّينَ وَ

«Alla tɔɔ barakama la, min ye hine lawasani tigi ye, min ye hine kerekereɛni tigi ye, ka bɔ Muhamadu, Alla ka ciden fɛ, ka taga Hirkal, Rɔmukaw ya mɔɔɔba ma, kisi ka ke mɔɔ kan min tugula kandaya la, o kɔfɛ: cɛn na, Ne be i wele ni Silamaya welekan ye, Silamaya i be kisi, Silamaya, Alla be i ya sara di i ma shyen fila, n'ga n'i k'i kɔ don, cɛn na, senekelaw ya jurumu be i kan ani

﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ 64

{Yaa kitabu dongow, a ye na kuma dɔ ma kuma min dama ka kan an ni jɔgon cɛ - ko an tena fen bato fɔɔ Alla, an tena foy fara A kan, an tena jɔgon mine ka ke tigiw ye Alla kɔ. n'o k'o kɔ don, a y'a fɔ ko: A ye sereya ke ko an nugu ye silamaw ye 64} [Suratu Aali-Imran: 64]».

O kɔfɛ, tuma min o k'o kɔ don ani ka ban ka don Silamaya la; Alla kira -Alla ya nema ni kisi be A ma- ani A ya sɔhabaw -Alla ka diɲɛ o ma- k'o kɛɛ, ani ka Jizya (nii songon) wajibiya o kan.

Ani ka o ya fili sementiya ani ko o be dina kuntan kan a jɔsinin kɔ ni Muhamadu -Alla ka kisi ni nema b'A kan- ya dina ye; Alla ka silama yamaruya ko a ye Alla dali lon bɛɛ, ani seli bɛɛ la, ani raka o raka kɔɔ, ko a ya kanda k'a bila sira tilennin lakika minɛnin kan, o min ye: Silamaya ye, Ani k'a yɔɔ majanya mɔɔw ya sira la Alla dimina minugu kɔɔ, olugu ye: Yawdiyaw ani o jɔgonnaw ye, minugu b'a lon ko o be fili kan ani o be to o kan, K'a tanga filibagaw ya sira ma, minugu be bato kɛ ni lonniya tɛ, k'a miiri k'o be kandaya sira kan, k'a sɔɔ o be fili sira kan, olugu ye: Nasaraw ye, ani mɔɔ o mɔɔ minugu bɔnin be o fɛ manto gɛrɛw la minugu be bato kɛ fili ni lonnibaliya kan, O bɛɛ ye: walasa silama y'a lon ni lonniya dɛngɛɲɛya ye ko dina bɛɛ min te Silamaya ye, o ye fu le ye, ani ko mɔɔ bɛɛ min be Alla bato ni dina gɛrɛ ye ni Silamaya tɛ, o tigi fili nin ne, wa ni mɔɔ min ma nin dusukuna-siri ta o tigi te silamaw dɔ ye. Wa daliluw ka ca nin bonda nin na ka bɔ Kitabu ni Sunna kɔɔ.

O kama, wajibi le kumakan nin sebebaga kan- Abdul Fatahu -: a ye teliya ka tubi tubili yɛrɛyɛrɛ la, ani a ye kumakan gɛrɛ sɛbɛ k'a ya tubi yira o kɔɔ, wa ni mɔɔ o mɔɔ segila ka taga Alla ma tubili

yeɣeɣe la; Alla be a ya tubi mine; ka keɣe ni Alla
kɔɔtani ya kuma ye:

﴿...وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

{... A beɣe ye tubi ka taga Alla ma, a
limaniyabagaw, walasa a be kisi} [Suratu An Nur:
31], Ani Alla ya kuma, saniya be masa min ye:

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ
وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا 68 يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ
مُهَانًا 69 إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا 70﴾

{Ani minugu te fen gere wele ka fara Alla kan, ani
o te nii faga Alla ka min haramuya, fɔɔ ni jo ye, ani o
te jenɛya ke, wa ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka o ke, o tigi bena
jangata sɔɔɔ 68

Jangata bena jidi jidi a ye kiyama lon, ani a bena
dume a kɔɔɔ a maloya ni 69

Fɔɔ mɔɔɔ min segila ka taga Alla ma, ka limaniya,
ka bara puman ke, o lugu le Alla bena o ya kojuguw
yelema ka ke pumanw ye. Alla ye yafabagaba ye,
hinebagaba le 70} [Suratu Al Furkaan: 68-70]. Ani
Nabipuma ya kuma kɔson, Alla ka nema ni kisi b'A
kan :

«الإِسْلَامُ يَهْدِيهِمْ مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَالتَّوْبَةُ تُهْدِيهِمْ مَا كَانَ قَبْلَهَا».

«Silamaya be fen ben min kela ka kɔn a je, tubi be
fen ben min kela ka kɔn a je». ani Nabipuma ya
kuma nema ni kisi b'A ma:

«التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ».

«Mɔgɔ min tubila ka bɔ jurumu la, a be inafɔ mɔgɔ min jurumu t'ala».

Wa aya ni hadisa cama be ni kɔrɔ sabati.

Ne be Alla le dali, saniya be A ye ani A kɔrɔtanin ne, A ye cɛn yira an na ko cɛn ne, ani k'an bensenma ka tugu a kɔ, ani ka juguma yira an na ko juguma le, ani k'an bensenma k'an yɛrɛ mabɔ ala, ani A ye fonisereya an ni sɛbelikɛla Abdul Fattah ani silamaw bɛɛ ma ni tubi saniyanin ye, ani A y'an bɛɛ tanga lajarabiliw ma minugu be mɔgɔ lafili, ani nii sago ni sitana kɔtuguli ma. Ale le y'o Latangabaga ye ani A be se k'o kɛ.

Alla ye nɛma ni kisi kɛ an ka Nabijuma Muhamadu kan, ani A ya somɔgɔw ni A ya sɔhabaw, ani minugu tugula o kɔ ni jumanya ye fo kiti lon.

الفهرس

Alla kelenbagatiya kəwəsili	2
Dusukuna-siri pumanma ani min b'a səsə 2	2
Cikan fəb 2	2
Dusukuna-siri tilennin ani ko min be a səsə 2	2
Laslu fəb: ka limaniya Alla kəwətani ma..... 5	5
Laslu filanan: ka limaniya melekew ma,..... 18	18
Laslu sabanan: Ka limaniya gafew (kitabuw) ma, o be tali ke fana ko fila la: 19	19
Laslu naninan: Limaniya cidenw ma 21	21
Laslu lorunan: Ka limaniya lon laban ma 22	22
Laslu wəwəwan: ka limaniya latige ma..... 23	23
Dusukuna-siriw minugu be fən Dusukuna-siri puman kə 28	28
Daliluw ləli məgə ya kiti kan min be dəmə pini fən gərə fə min te Alla ye..... 35	35
Cikan filanan: ka dəmə pini Nabipuma fə, Alla ka nēma ni kisi b'A ma, o kiti. 36	36
Cikan sabanan..... 51	51
Ka dəmə pini jinew ani Sitanaw fə geleya kow la, ani ka dakan ta o ye, o kiti..... 51	51
Cikan naninan:..... 70	70
Ka bato kə ni bid'aa wurudi ni filankafoya wurudiliw ye..... 70	70
Lasəmini ko kuraw dina kəwə o ko la 92	92
Cikan lorunan: 92	92
Mawulidi la penemaya ani mawulidi təw kiti 92	92
Cikan wəwəwan: 102	102
Sulatagama ni Sanayelən su pagapagali kiti..... 102	102
Cikan wolonfilanan: 107	107
Sunkalomakəwə kalo tilance su lapenemaya kiti..... 107	107

Cikan seginan:.....	120
Lasɔmini nafaman sarankana min damela o n'galon ya kan	120
Lɔnnikɛla Ahmad, min ye Kira ya yɔɔ kɔɔtani ladobaga ye	120
Kɔɔti ani fileli kiti, ani min be den olugu la.	134
Cikan kɔɔndɔnan: kɔɔti ani fileli kiti ani minw be tali ke ola	134
Bagabagali ka bɔ misiriw lɔli ma kaburuw kan	149
Cikan tannan: Bagabagali ka bɔ misiriw lɔli la kaburuw kan	150
Sudon misiriw kɔɔ.....	155
Cikan tan ni kelennan: Suw donni misiriw kɔɔ	155
mɔɔ ya kafiriya ani fili jɛfɔli min b'a jate ko a daganin be dɔ ye ka bɔ Muhamadu -nema ni kisi b'A ma- ya sariya la.....	157
Cikan tan ni filanan: Mɔɔ min b'a fɔ ko a daganin ne mɔɔ ye ka bɔ Muhamadu ya sariya la nema ni kisi b'A ma, o tigi ya kafiriya ni a ya fili jɛfɔli.	157